

PATVIRTINTA
Viešosios įstaigos
Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus
2023 m. birželio 22 d.
įsakymu Nr. 2023/8-246

Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams

Versija Nr. 1.0.

ĮVADAS	10
1. IŠLAIDŲ TINKAMUMAS FINANSUOTI EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ LĖŠOMIS	122
2. BENDRIEJI PROJEKTŲ IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI.....	133
3. SPECIALIEJI PROJEKTŲ IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI.....	344
4. NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS	338
5. PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS	477
6. PROJEKTO IŠLAIDŲ APSKAITA, DOKUMENTŲ RENGIMAS IR SAUGOJIMAS	499
7. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO BŪDAI	511
8. SUPAPRASTINTAI APMOKAMOS IŠLAIDOS	522
8.1. FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŲJŲ SUMŲ TAIKYMAS	566
8.2. FIKSUOTOSIOS NORMOS TAIKYMAS	588
9. PROJEKTO IŠLAIDŲ TIPAI	61
9.1. ŽEMĖ IR KITAS NEKILNOJAMASIS TURTAS	677
9.2. DARBAI	70
9.3. PREKĖS IR SUSIJUSIOS PASLAUGOS	72
9.4. PASLAUGOS	755
9.5. DARBO UŽMOKESTIS.....	766
9.6. IŠMOKOS PROJEKTO DALYVIAMS	876
9.7. KELIŲ IR KOMANDIRUOTĖS	90
9.8. NUSIDĖVĖJIMAS (AMORTIZACIJA).....	90
10. APDOVANOJIMAI	91
11. PROJEKTO IŠLAIDŲ PAGRINDIMO DOKUMENTAI.....	922
12. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	977

SANTRUMPOS

A

- Administruojančioji institucija** – viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės plano „Naujos kartos Lietuva“ administruojančioji institucija, viešoji įstaiga Inovacijų agentūra – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos administruojančioji institucija
- Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas** – Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas

B

- BBIR (angl. GBER)** – Bendrasis bendrosios išimties reglamentas (*angl.* General block exemption regulation) – 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, su visais pakeitimais
- Biudžeto sandaros įstatymas** – Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas

C

- CPVA** – Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra

D

- Direktyva 2003/87/EB** – 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB, su visais pakeitimais

E

- EGADP (angl. RRF)** – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (*angl.* Recovery and Resilience Facility)
- EK** – Europos Komisija
- ERPF** – Europos regioninės plėtros fondas
- ES** – Europos Sąjunga
- ESF+** – „Europos socialinis fondas +“
- ES fondai** – Europos Sąjungos struktūriniai ir investicijų fondai – Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas, „Europos socialinis fondas +“, Teisingos pertvarkos fondas

Eur-lex – Europos Sąjungos teisės aktų svetainė eur-lex.europa.eu/

F

Fiksuotasis įkainis – fiksuotasis projekto išlaidų vieneto įkainis

Fiksuotoji norma – fiksuotoji projekto išlaidų norma

Fiksuotoji suma – fiksuotoji projekto išlaidų suma

Finansinės apskaitos įstatymas – Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas

I

Investicijų programa – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, patvirtinta 2022 m. rugpjūčio 3 d. Europos Komisijos sprendimu, kuriuo patvirtinama „2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa“ dėl paramos iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo ir „Europos socialinio fondo +“ Lietuvoje siekiant investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslo (apie nurodytą sprendimą Europos Komisija pranešė dokumentu Nr. C(2022) 5742)

Investicijų programos įgyvendinimo Lietuvoje bendrieji nuostatai – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos įgyvendinimo Lietuvoje bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1K 237 „Dėl funkcijų paskirstymo įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“

Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“

Investicijų projektų rengimo metodika – Investicijų projektų rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337

J

JP – jungtinis projektas

JP projektas – jungtinio projekto projektas

JP projekto vykdytojas – jungtinio projekto projekto vykdytojas

JP vykdytojas – jungtinio projekto vykdytojas

K

- Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas, sąrašas ir šių atostogų trukmės aprašas** – Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas, sąrašas ir šių atostogų trukmės aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“
- Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas** – Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas

L

- Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas** – Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas
- LR CK** – Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
- LR DK** – Lietuvos Respublikos darbo kodeksas

M

- 2022–2027 metų regioninės pagalbos žemėlapis** – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1123 „Dėl regioninės pagalbos teikimo pagal Lietuvos Respublikos regioninės pagalbos žemėlapij, taikytiną nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d.“
- MTEP** – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra

N

- Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas** – Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas

O

- Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymas** – Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymas

P

- Papildomų atostogų trukmės, suteikimo sąlygų ir tvarkos aprašas** – Papildomų atostogų trukmės, suteikimo sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“

Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.04.01:2005 „Leidimų atlikti tvarkomuosius paveldosaugos darbus išdavimo taisyklės“	– Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.04.01:2005 „Leidimų atlikti tvarkomuosius paveldosaugos darbus išdavimo taisyklės“, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. ĮV-155 „Dėl paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“ patvirtinimo“
Pensijų kaupimo įstatymas	– Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymas
PĮP	– projekto įgyvendinimo planas
Planas „Naujos kartos Lietuva“	– Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės planas „Naujos kartos Lietuva“, patvirtintas 2021 m. liepos 28 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu dėl Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo
Plano „Naujos kartos Lietuva“ funkcijų paskirstymo taisyklės	– Vadovaujančiosios, administruojančiosios ir audito institucijų funkcijų, įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą „Naujos kartos Lietuva“, paskirstymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1322 „Dėl pasirengimo administruoti Europos Sąjungos lėšas ir jų administravimo“
Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas	– Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas
Projektas	– 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos tikslui (-ams) įgyvendinti skirtas projektas arba Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ projektas
PVM	– pridėtinės vertės mokestis
O	
Oficialiosios statistikos 2023 metų programos I dalis	– Oficialiosios statistikos 2023 metų programos I dalis, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2023 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 1K-26 „Dėl Oficialiosios statistikos 2023 metų programos I dalies patvirtinimo“
R	
Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046	– 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, su visais pakeitimais

- Reglamentas (ES) 2021/241** – 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, su visais pakeitimais
- Reglamentas (ES) 2021/1056** – 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas
- Reglamentas (ES) 2021/1057** – 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/201
- Reglamentas (ES) 2021/1058** – 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo
- Reglamentas (ES) 2021/1060** – 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės, su visais pakeitimais
- Rekomendacijos** – šios Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams
- RPPI** – regionų plėtros planai
- RPT** – atitinkamo regiono plėtros taryba

S

- SODRA** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
- Statybos įstatymas** – Lietuvos Respublikos statybos įstatymas
- Strateginio valdymo metodika** – Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“
- Svetainė esinvesticijos.lt** – Europos Sąjungos investicijų interneto svetainė esinvesticijos.lt

T

- Taisyklės** – Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“
- TPF** – Teisingos pertvarkos fondas

TTPP	– Teritorinis teisingos pertvarkos planas
Turto ir verslo vertinimo metodika	– Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“
Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas	– Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas
V	
Valdymo ir kontrolės sistemos	– Europos Sąjungos fondų investicijų valdymo ir kontrolės sistema ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ valdymo ir kontrolės sistema
Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas	– Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas
Valstybės tarnybos įstatymas	– Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas
Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas	– Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“
Viešojo administravimo įstatymas	– Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
Viešųjų pirkimų įstatymas	– Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas
VMI	– Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
VPSP (angl. PPP)	– viešojo ir privataus sektorių partnerystė (angl. <i>public private partnership</i>)

Ž

Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašas	– Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1036 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
--	---

Žemės įstatymas

- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas

Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įstatymas

- Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas

ĮVADAS

Rekomendacijos yra skirtos padėti įvertinti projektų išlaidų atitiktį ES fondų ir EGADP (*angl.* RRF) reikalavimams. Jose pateikiami metodiniai nurodymai ir paaiškinimai, kaip turi būti taikomi ES ir nacionaliniai teisės aktai, siekiant teisingai nustatyti ir įvertinti projektų tinkamas finansuoti išlaidas. Tai metodinė pagalba pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems projektų įgyvendinimo planus projektams įgyvendinti, projektų vykdytojams ir partneriams, JP vykdytojams ir JP projekto vykdytojams, projekto veiklų įgyvendinime dalyvaujančioms trečiosioms šalims, valdymo ir kontrolės sistemų institucijų darbuotojams ir projektų vertintojams.

Rekomendacijų nuostatos taikomos dotacijoms, dotacijoms taikant sąlygas ir apdovanojimams.

Finansinių priemonių (nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas, paskola, garantija ir dotacija, suteikta vykdant finansines priemones) išlaidoms šių Rekomendacijų nuostatos netaikomos.

Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Reglamentu (ES, Euratomas) 2018/1046, Reglamentu (ES) 2021/241, Reglamentu (ES) 2021/1056, Reglamentu (ES) 2021/1057, Reglamentu (ES) 2021/1058, Reglamentu (ES) 2021/1060, Plano „Naujos kartos Lietuva“ funkcijų paskirstymo taisyklėmis, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1K 237 „Dėl funkcijų paskirstymo įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“, Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklėmis, Taisyklėmis.

Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos, Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme, Biudžeto sandaros įstatyme, Statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Strateginio valdymo metodikoje, Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“ ir aukščiau nurodytuose teisės aktuose.

Rekomendacijos parengtos CPVA atliekant Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administruojančiosios institucijos funkcijas.

NAUDINGI PATARIMAI REKOMENDACIJŲ NAUDOTOJAMS

	-	2018 m. liepą bendrajame (ES) Nr. 1315/2018, Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 223/2018, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2018, susijęs su Europos struktūrinėmis investicijomis
	-	2021–2027 metų Europos Sąjungos struktūrinės investicijų programos įgyvendinimo Lietuvoje bendrieji nuostatai, patvirtinti Europos Komisijos sprendimu

skirtos ES ir bendrojo finansavimo lėšos turi būti naudojamos tik tiksliai apibrėžtiems tikslams, veiksmingumui, orientacija į veiklos rezultatus ir poveikį. Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 33–36 straipsniai ir Taisyklės finansų valdymas – biudžeto vykdymas laikantis ES struktūrinės investicijų programos (ES) 2018/1046 2 straipsnio 59 dalies.

1. IŠLAIDŲ TINKAMUMAS FINANSUOTI EUROPAIŠKAI

Tinkamos finansuoti išlaidos – projekto išlaidos arba jų dalys, kurios yra apibrėžtos teisės akto nuostatomis, kaip apibrėžta [Investicijų programos bendrieji nuostatai](#) nustatyti [Taisyklių](#) VII skyriuje.

Taisyklės projektu išlaidų tinkamumui finansuoti nustato šiuos kriterijus:

Pavyzdžiui, administruojančioji institucija, vadovaudamasi Taisyklės 101 straipsniu, nepagrįstai didesnę ar rinkos kainas viršijančias išlaidas už dizaino (apdailos) gaminių ar gaminių su projekto vykdytojo prekės ar medžiagų įsigijimo išlaidas, skrydžių pirmąjį ar antrąjį darbo užmokesčio išlaidas asmenims, kurių funkcijos įgyvendinti projektą

Rekomendacijų struktūrą sudaro atskiri sunumeruoti skyriai (jų poskyriai), kuriuose atskirose nesunumeruotose jų dalyse dėstomos nuostatos pagal aptariamą tematiką ar problematiką;

visos tekste vartojamų sutrumpinimų reikšmės pateikiamos Rekomendacijų dalyje „Santrumpos“ abėcėlės tvarka;

ES teisės aktų santrumpų reikšmės pateikiamos su aktyvia nuoroda į EUR-lex skelbiamą teisės aktą, kuri nukreipia į konsoliduotą teisės akto redakciją ir visus dar neįtrauktus pakeičiančius dokumentus (iš dalies keičiančius aktus arba klaidų ištaisymus);

Nacionalinių teisės aktų santrumpų reikšmės pateikiamos su aktyvia nuoroda į Teisės aktų registre paskelbtą teisės akto aktualią redakciją, galiojančią Rekomendacijų patvirtinimo dieną;

Rekomendacijose pirmą kartą cituojamas ES teisės aktas pateikiamas su aktyvia nuoroda į EUR-lex skelbiamą teisės aktą, kuri nukreipia į konsoliduotą teisės akto redakciją ir visus dar neįtrauktus pakeičiančius dokumentus (iš dalies keičiančius aktus arba klaidų ištaisymus);

Rekomendacijose pirmą kartą cituojamas nacionalinis teisės aktas pateikiamas su aktyvia nuoroda į Teisės aktų registre paskelbtą teisės akto aktualią redakciją, galiojančią Rekomendacijų patvirtinimo dieną;

teksto mėlyname fone pateikiami praktiniai pavyzdžiai.

1. IŠLAIDŲ TINKAMUMAS FINANSUOTI EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ LĖŠOMIS

Tinkamos finansuoti išlaidos – projekto išlaidos arba jų dalis, kurios atitinka projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimus nustatančių ES ir nacionalinių teisės aktų nuostatas, kaip apibrėžta [Investicijų programos įgyvendinimo Lietuvoje bendruosiuose nuostatuose](#). Projektų išlaidoms taikomi reikalavimai nustatyti [Taisyklių](#) VII skyriuje.

Taisyklės projektų išlaidų tinkamumui finansuoti nustato bendruosius ir specialiuosius reikalavimus, nurodo visais atvejais įgyvendinant projektus netinkamas finansuoti išlaidas.

Siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir išvengti finansinių korekcijų taikymo projektams, bendraisiais projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimais nustatomas išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis bei apribojamas finansavimas užbaigtiems projektams. Taip pat nustatoma, nuo kada išlaidos tampa tinkamos finansuoti ES fondų lėšomis, kai keičiama Investicijų programa, įskaitant išskirtinę galimybę tinkamumo finansuoti laikotarpį pradėti skaičiuoti nuo gaivalinės nelaimės pradžios, jei reikia skubiai sutelkti išteklių reaguojant į šią nelaimę.

Bendrieji projekto išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai nustato reikalavimą laikytis patikimo finansų valdymo principo, apibrėžto [Reglamento \(ES, Euratomas\) 2018/1046](#) 33–36 straipsniuose, užtikrinti projekto išlaidų atitiktį ES ir nacionaliniams teisės aktams, ES fondų finansavimo sritims bei strateginio lygmens ir nacionaliniams programavimo lygmens planavimo dokumentams.

Taisyklėse nustatyti bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai nustato reikalavimą projekto išlaidų faktiniam patyrimui, įskaitant galimybę apmokėti projekto išlaidas supaprastintai, t. y. taikant fiksuotuosius projekto išlaidų dydžius, apmokėti paskaičiuotas nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, projekto finansavimui taikyti apdovanojimus, nepiniginį įnašą projekte išreikšti pinigine verte, nurodo užtikrinti tinkamą projekto išlaidų dokumentavimą ir atsekamumą bei įvardina projekto išlaidas galinčius patirti subjektus – projekto vykdytojus, partnerius, JP projektų vykdytojus, ESF+ ir EGADP lėšomis finansuojamuose projektuose – trečiąsias šalis, VPSP (*angl.* PPP) būdu įgyvendinamuose projektuose – privatų subjektą, su kuriuo sudaryta viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartis.

Taisyklės nenustato apribojimų dėl projekto veiklos vykdymo teritorijos, jei jas vykdant siekiama Investicijų programos arba Plano „Naujos kartos Lietuva“ nurodytų tikslų, išskyrus projekto veiklų vykdymą trečiųjų šalių teritorijoje – Rusijos Federacijoje ir Baltarusijos Respublikoje.

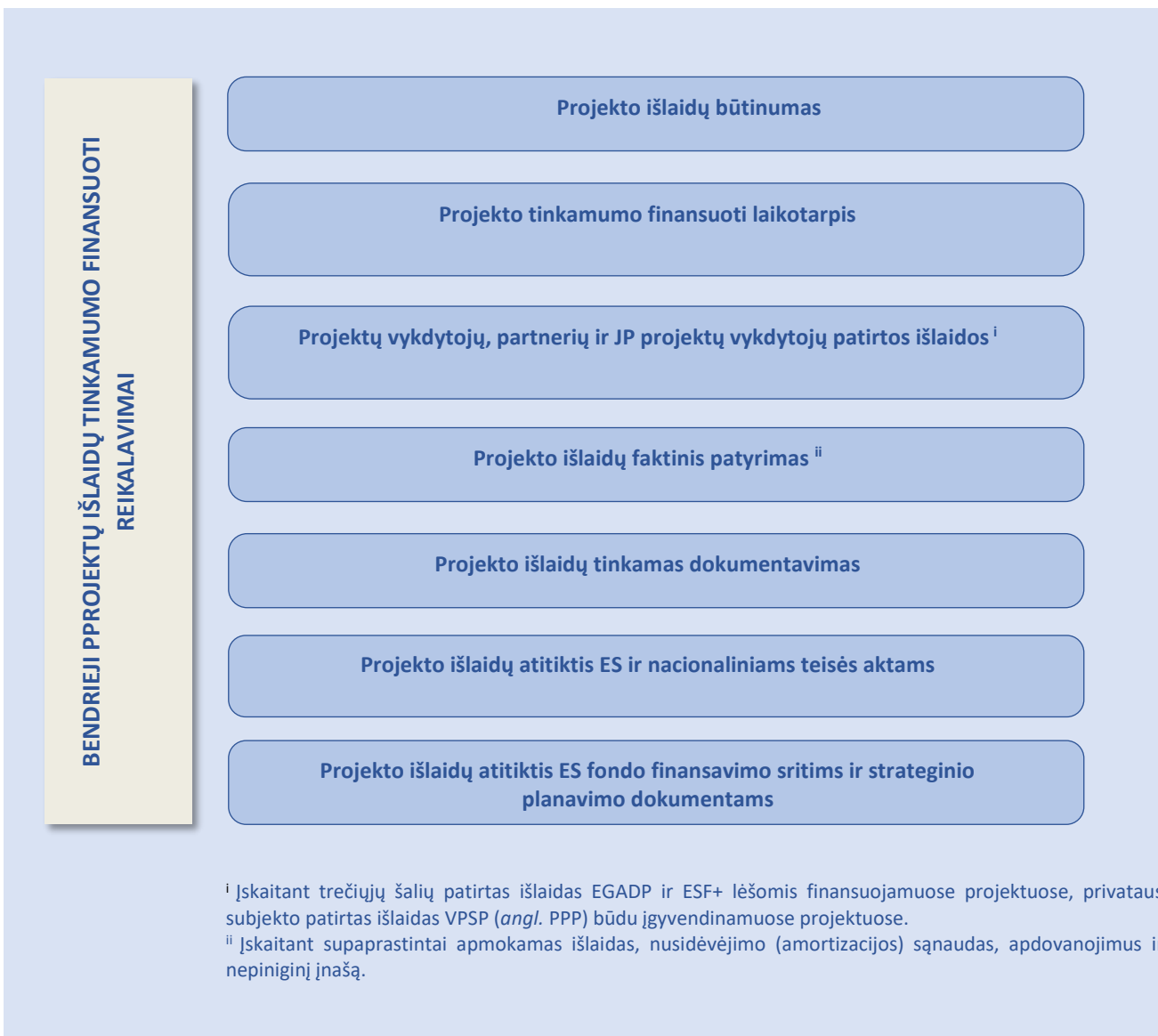
Iš ERPF ir ESF+ lėšų finansuojamų projektų išlaidoms taikomas jų teritorinis priskyrimas Investicijų programos regionams – Sostinės arba Vidurio ir vakarų Lietuvos, o iš TPF lėšų finansuojamų projektų išlaidoms – prikyrimas atitinkamai apskričiai, nurodytai TTPP.

Specialieji išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai nustatomi tam tikroms projekto išlaidoms ar jų tipams: žemės ir kito nekilnojamojo turto pirkimui, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudoms, projektą vykdančių ir(ar) projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčiui, nepiniginiam įnašui ir kitoms išlaidoms.

Bendrųjų ir specialiųjų projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimų laikymąsi turi užtikrinti administruojančioji institucija, atlikdama projekto tinkamumo finansuoti vertinimą ir vykdydama projekto įgyvendinimo priežiūrą.

2. BENDRIEJI PROJEKTŲ IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI

Tinkamos finansuoti projekto išlaidos privalo atitikti bendruosius išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus. Bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai nustatyti Taisyklių VII skyriaus pirmajame skirsnyje ir pateikiami Rekomendacijų 1 paveiksle.

1 paveikslas. Bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai.

Projekto išlaidų būtinumas

Taisyklių 294.1 papunktyje nustatyta: „Projekto išlaidos turi būti būtinos projektams įgyvendinti, t. y. jomis turi būti prisidedama prie projekto tikslų ir rezultatų pasiekimo, jos turi atitikti patikimo finansų valdymo principą ir turi būti numatytos projekto sutartyje.“.

Projekto išlaidos, kurios neprisideda prie projekto tikslų ir veiklų ir (ar) poveiklių rezultatų pasiekimo, laikytinos nebūtinomis projekto išlaidomis ir nėra tinkamos finansuoti ES fondų ar EGADP lėšomis. Tokias išlaidas projekto vykdytojas ir(ar) partneris (-iai) privalo padengti iš nuosavų lėšų. Iš nuosavo įnašo lėšų padengiama tik projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis.

Projektui skirtos ES ir bendrojo finansavimo lėšos bei į projekto biudžetą įtraukto nuosavo įnašo lėšos turi būti naudojamos laikantis patikimo finansų valdymo principo. Taisyklių 3.23 papunktyje apibrėžta: „**Patikimo finansų valdymo principas** – ekonomiškumu, veiksmingumu, orientacija į veiklos rezultatus ir veiksminga biudžeto vykdymo vidaus kontrole pagrįstas finansų valdymo principas, apibrėžtas Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 33–36 straipsniuose).“.

Patikimas finansų valdymas – biudžeto vykdymas laikantis ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų, apibrėžtas Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 2 straipsnio 59 dalyje. Tai reiškia, kad patikimo finansų valdymo principas apjungia ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principus, kurie taikomi ES biudžeto vykdymui.

Projekto administravimo kontekste pagal ekonomiškumo principą įgyvendindamas projektą projekto vykdytojas ir (ar) partneris turi naudoti reikalingus išteklius reikiamu laiku, jie turi būti pakankamo dydžio ir kokybės bei palankiausios kainos. Veiksmingumo (našumo) principas reiškia geriausio panaudotų išteklių ir pasiektų projekto rezultatų santykio siekį. Efektyvumo principas – tai konkrečių nustatytų projekto tikslų įvykdymas ir planuotų rezultatų pasiekimas.

Bendruosiuose projekto išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimuose įvardintas patikimo finansų valdymo principas yra itin svarbus išlaidų tinkamumo finansuoti nustatymui, kadangi: (1) yra vienas iš pagrindinių ES biudžeto sudarymo ir vykdymo principų, taikytinas projekto biudžetui; (2) įgyvendina teisinio reguliavimo spragų užpildymo funkciją bei yra orientyras, kuriuo remiantis administruojančioji institucija priima sprendimus dėl projekto išlaidų tinkamumo finansuoti neapibrėžtose situacijose.

Pavyzdžiui, administruojančioji institucija, vadovaudamasi patikimo finansų valdymo principu, netinkamomis finansuoti projekto išlaidomis pripažįsta nepagrįstai dideles ar rinkos kainas viršijančias išlaidas, projekto vykdytojo poreikius gerokai viršijančių techninių parametru gaminių, prabangaus dizaino (apdailos) gaminių ar gaminių su projekto vykdytojui nereikalingomis funkcijomis (už kurias sumokama papildomai) įsigijimo išlaidas, prabangos prekių ar medžiagų įsigijimo išlaidas, skrydžių pirmąją ar verslo klase išlaidas (išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, pavyzdžiui, kai nėra kitos galimybės), darbo užmokesčio išlaidas asmenims, kurių funkcijos įgyvendinant projektą nebūtinoms ar besidubliuojančios.

Aptariama Taisyklių 294.1 papunkčio nuostata nurodo, jog projekto išlaidos turi būti numatytos projekto sutartyje. Projekto sutartyje nurodoma projekto veiklai(-oms) įgyvendinti nustatyta(-os) tinkamų finansuoti išlaidų suma(-os), didžiausia bendra projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma ir projektui skirtos finansavimo lėšos, kurios, vadovaujantis Taisyklių 68.2 papunkčiu, administruojančiosios institucijos nustatomos projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu, įvertinus projekto išlaidų pagrįstumą ir jų atitiktį Taisyklių, projekto finansavimo sąlygų apraše, o kai

įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nustatytiems išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimams. Visos projekto biudžete suplanuotos išlaidos, atitinkančios Taisyklių, projekto finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse ir RPPI, nustatytus išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus, laikomos tinkamomis finansuoti ir apmokamos neviršijant projektui skirtos finansavimo lėšų sumos.

Projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis

Taisyklių 294.2 papunktyje nustatyta, kad projekto išlaidos turi būti patirtos ir apmokėtos tinkamu finansuoti laikotarpiu. Taisyklių 294.2.1–294.2.2 papunkčiuose nustatyti maksimalūs išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio terminai, kuriais vadovaujasi ministerijos, rengdamos projektų finansavimo sąlygų aprašus, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairės, ir jose nustatydamos projektų įgyvendinimo trukmę.

Nustatant projektų įgyvendinimo trukmę (nurodant projekto veiklų vykdymo pabaigos terminus) turi būti užtikrintas Taisyklių 149 punkte nustatytų galutinės veiklos ataskaitos, kurioje deklaruojamos patirtos projekto išlaidos, pateikimo administruojančiajai institucijai terminų laikymasis, bei atsižvelgiama į Taisyklių 164 punktą, pagal kurį galutinės veiklos ataskaitos pateikimo terminas negali būti ankstesnis nei 20 darbo dienų po projekto veiklų vykdymo pabaigos.

Taisyklės nustato išlaidų tinkamo finansuoti laikotarpio reikalavimus projektams, finansuojamiems įgyvendinant Investicijų programą, įskaitant atvejus, kai keičiama Investicijų programa ar atliekami Investicijų programos pakeitimai dėl įvykusios gaivalinės nelaimės, taip pat kai veiklos finansuojamos pagal [Reglamento \(ES\) 2021/1056](#) 4 straipsnį (Taisyklių 294.2.1.1 ir 294.2.1.3 papunkčiai). Pagal Investicijų programą finansuojamų projektų išlaidos turi būti patirtos ir apmokėtos nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2029 m. gruodžio 31 d., o kai projekto veiklos finansuojamos pagal Reglamento (ES) 2021/1056 4 straipsnį, t. y. iš TPF lėšų, – iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Šių projektų išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio reikalavimams taikoma sąlyga dėl projekto veiklų neužbaigtumo, t. y. visos projekto veiklos negali būti baigtos vykdyti iki pareiškėjui pateikiant PJP. Baigta projekto veikla laikoma visiškai įgyvendinta „minkštoji“ veikla (pavyzdžiui, baigtas mokymų ciklas) arba fiziškai baigta „kietoji“ veikla (pavyzdžiui, užbaigtas statyti pastatas – nuo statybos užbaigimo akto ar deklaracijos apie statybos užbaigimą pasirašymo dienos; sumontuota įranga – nuo įrangos perdavimo–priėmimo akto pasirašymo dienos), nepriklausomai nuo to, ar projekto vykdytojas ir (ar) partneris yra apmokėjęs visas veiklai priskiriamas išlaidas, t. y., atlikęs mokėjimus rangovams, tiekėjams ir kt.

Išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nustatomas veikloms, kurių išlaidos apmokamos taikant fiksuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba su išlaidomis nesiejamą projekto finansavimą, (Taisyklių 294.2.1.2 papunktis). Šiuo atveju, išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nustatomas pagal projekto veiklų vykdymo laikotarpį ir nėra siejamas su išlaidų patyrimu ir apmokėjimu. Veiklos, kurių išlaidos apmokamos supaprastintai taikant fiksuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba su išlaidomis nesiejamu projekto finansavimu, nustatytu Investicijų programoje ir(arba) projektų finansavimo sąlygų apraše, gali būti vykdomos nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2029 m. gruodžio 31 d., o kai veiklos finansuojamos pagal Reglamento (ES) 2021/1056 4 straipsnį, t. y. iš TPF lėšų, – iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Taisyklėse išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nustatomas veikloms, kurių išlaidos apmokamos EGADP lėšomis, pasiekiant Plane „Naujos kartos Lietuva“ nustatytų reformų ir investicijų galutines

tarpines ir siektinas reikšmes (Taisyklių 294.2.2 papunktis). Pagal Planą „Naujos kartos Lietuva“ finansuojamų projektų išlaidos turi būti patirtos ir apmokėtos nuo 2020 m. vasario 1 d. iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.

Pagal Taisyklių 294.2.3 papunktį kiekvienam projektui taikomas projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nustatomas projekto sutartyje, nepažeidžiant valstybės pagalbos taisyklių nuostatų dėl veiklų vykdymo pradžios. **Valstybės pagalbos taisyklės** suprantamos taip, kaip apibrėžta Taisyklių 3.43 papunktyje, – tai valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimą reglamentuojantys Europos Sąjungos reglamentai, komunikatai, sprendimai, schemas ar Europos Komisijos *ad hoc* sprendimai dėl valstybės pagalbos suderinamumo.

Valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas reikštų neteisėtą pagalbą ir nulemtų visų projekto išlaidų pripažinimą netinkamomis finansuoti.

Kai projekto finansavimu yra teikiama valstybės pagalba pagal [BBIR](#) (*angl.* GBER), pagalba laikoma teisėta, jeigu ji turi skatinamąjį poveikį. Pagal BBIR (*angl.* GBER) 6 straipsnio 2 dalį laikoma, kad pagalba turi skatinamąjį poveikį, jei, prieš pradėdamas vykdyti su projektu ar veikla susijusius darbus, gavėjas pateikia rašytinę paraišką gauti pagalbą. Valstybės pagalba didelėms įmonėms turi papildomas sąlygas skatinamajam poveikiui nustatyti, atskiros sąlygos nustatytos mokesčių lengvatų forma teikiamai valstybės pagalbai. BBIR (*angl.* GBER) 6 straipsnio 5 dalyje įvardintos valstybės pagalbos kategorijos, kurios savo esme skatinamąjį poveikį turi be jokių papildomų reikalavimų, pavyzdžiui, pagalba tam tikrų gaivalinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti, pagalba kultūrai ir paveldo išsaugojimui.

Taigi, projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatant projekto atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms ir projekto sutartyje nustatant projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pradžios terminą turi būti užtikrinamas BBIR (*angl.* GBER) nustatytų skatinamojo poveikio sąlygų laikymasis.

Projekto finansavimu teikiant *de minimis* pagalbą skatinamojo poveikio reikalavimas nėra taikomas.

Kai projektui teikiama pagalba pagal iš anksto su EK suderintą schemą, veiklų vykdymo pradžią apibrėžia ši schema ir projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pradžios terminas projekto sutartyje nustatomas pagal šią schemą.

Pagal Taisyklių 294.2.3 papunktį kiekvienam projektui taikomas projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis nustatomas projekto sutartyje. Tačiau projekto sutarties sąlygose (Projekto sutarties forma patvirtinta Taisyklių 3 priede) nėra apibrėžiamas ar įvardinamas projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis. Todėl taikant ir aiškinant Taisyklių 294.2.3 papunkčio nuostatas turi būti vadovaujama Taisyklių 3.32 papunktyje pateiktos sąvokos „projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis“ apibrėžtimi, pagal kurią **projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpis** – tai projekto sutartyje nustatytas laikotarpis nuo projekto veiklų vykdymo pradžios (nepažeidžiant valstybės pagalbos taisyklių nuostatų dėl veiklų vykdymo pradžios) iki galutinės veiklos ataskaitos pateikimo termino, per kurį turi būti patirtos ir apmokėtos visos su projekto įgyvendinimu susijusios tinkamos finansuoti išlaidos.

Administruojančioji institucija, nustatydamą projektui taikomą išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpį, projekto sutartyje nustato projekto veiklų vykdymo pradžios terminą, apibrėžtą konkrečia data. Kai projekto veiklos nėra pradėtos įgyvendinti, projekto veiklų įgyvendinimo pradžios data yra projekto sutarties įsigaliojimo data. Kai projekto veiklos pradėtos vykdyti iki PĮP pateikimo ir projekto sutarties sudarymo, nepažeidžiant valstybės pagalbos taisyklių ir projekto finansavimo sąlygų apraše,

o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nustatytų reikalavimų, nurodomas projekto veiklų įgyvendinimo pradžios terminas, apibrėžtas konkrečia data, kuri yra anksčiausia:

- i) įvykdyto pirkimo atveju – pirkimo sutarties pasirašymo data (tęstinės pirkimo sutarties atveju – ne sutarties sudarymo, o pirmosios pagal šią sutartį išrašytos sąskaitos, kurios išlaidos bus deklaruojamos veiklos ataskaitoje, data);
- ii) vykdomo pirkimo atveju – pirkimo paskelbimo data;
- iii) kai projekto veiklos pradėtos vykdyti, nevykdant pirkimų – pirmoji kalendorinė diena to mėnesio, už kurį veiklos ataskaitoje planuojamas deklaruoti projekto vykdančio personalo ir(ar) projekto dalyvių darbo užmokestis.

Administruojančioji institucija, nustatydamą projektui taikomą išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpį, projekto sutartyje nustato galutinės veiklos ataskaitos pateikimo terminą, apibrėžtą konkrečia data. Projekto sutartyje nustatant galutinės veiklos ataskaitos pateikimo terminą turi būti laikomasi Taisyklių 149 punkto nuostatų, nustatančių patirtų projekto išlaidų administruojančiajai institucijai deklaravimo pabaigos terminus.

Pagal Taisyklių 149 punktą projekto išlaidos administruojančiajai institucijai gali būti deklaruojamos nuo projekto sutarties pasirašymo dienos iki galutinės veiklos ataskaitos pateikimo, kuris ne vėlesnis nei:

- i) 2029 m. spalio 1 d., kai projektas finansuojamas įgyvendinant Investicijų programą;
- ii) 2026 m. spalio 1 d., kai projektas finansuojamas TPF lėšomis pagal Reglamento (ES) 2021/1056 4 straipsnį;
- iii) 2026 m. birželio 1 d., kai projektas finansuojamas EGADP lėšomis.

Galutinei veiklos ataskaitai parengti ir pateikti Taisyklių 164 punktas nustato ne trumpesnį nei 20 darbo dienų terminą po projekto veiklų vykdymo pabaigos.

Projekto sutartyje nustatomas projekto veiklų vykdymo pabaigos terminas, apibrėžtas konkrečia kalendorine data. Projekto sutartyje nustatant projekto veiklų vykdymo pabaigos terminą, projekto įgyvendinimo trukmė negali viršyti projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nustatytos maksimalios projekto įgyvendinimo trukmės, skaičiuojamos mėnesiais nuo projekto sutarties pasirašymo dienos, arba projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nustatyto maksimalaus projekto veiklų vykdymo pabaigos termino, apibrėžto kalendorine data.

Projekto sutartyje nustatomi projekto veiklų vykdymo pabaigos terminai skaičiuojami vadovaujantis LR CK normomis, reglamentuojančiomis terminų skaičiavimą. Kai projektų finansavimo sąlygų aprašas, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairės, projekto įgyvendinimui nustato mėnesiais skaičiuojamą terminą, šis terminas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio, kurį pasirašoma projekto sutartis, ir pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną.

Pavyzdžiui, projektų finansavimo sąlygų aprašas nustato, kad projekto veiklos turi būti įgyvendintos per 12 mėn. nuo projekto sutarties pasirašymo. Projekto sutartis pasirašyta 2023 m. liepos 15 d. Projekto sutartyje nustatoma projekto veiklų vykdymo pabaigos data – 2024 m. liepos 31 d.

Projektų vykdytojų, partnerių ir (ar) JP projektų vykdytojo patirtos išlaidos

Taisyklių 294.3 papunktyje nustatytas bendrasis išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimas įvardina projekto išlaidas galinčius patirti subjektus.

Iš ERPF, Sanglaudos fondo ir TPF lėšų finansuojamų projektų visos išlaidos turi būti patirtos tik projekto vykdytojų ir(ar) partnerių, JP projektų vykdytojų.

Iš ESF+ lėšų finansuojamų projektų išlaidos taip pat gali būti patirtos trečiųjų šalių, kai šios šalys ESF+ projekto dalyviams išmoka išmokas ar atlyginimus.

Iš EGADP, nepanaudotų EGADP ir (ar) kitų valstybės biudžeto lėšų finansuojamuose projekto išlaidos taip pat gali būti patirtos trečiųjų šalių, jei šiomis išlaidomis prisidedama prie projekto įgyvendinimo.

VPSP (*angl.* PPP) būdu įgyvendinamuose projektuose išlaidos gali būti patirtos privataus subjekto, su kuriuo sudaryta VPSP (*angl.* PPP) sutartis.

Tinkamomis finansuoti laikomos išlaidos, kurias projekto vykdytojas, partneris ar JP projekto vykdytojas, trečioji šalis ar privatus subjektas, su kuriuo sudaryta VPSP (*angl.* PPP) sutartis, tiesiogiai patyrė ir apmokėjo projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpiu.

Projekto išlaidų faktinis patyrimas

Taisyklių 294.4 papunktis nustato bendrąjį išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimą, pagal kurį projekto išlaidos turi būti faktiškai patirtos arba apskaičiuotos supaprastintai, t. y. taikant fiksuotuosius projekto išlaidų dydžius, arba projekte numatytos finansavimo reikalavimus atitinkančios nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, apdovanojimai, nepiniginis įnašas.

Faktiškai patirtos išlaidos yra:

i) skirtos už patiektas prekes, suteiktas paslaugas, atliktus darbus sumokėti ar apskaičiuotų palūkanų subsidijoms, apskaičiuotam darbo užmokesčiui ir kitoms teisės aktuose nustatytoms išmokoms išmokėti (Taisyklių 294.4.1 papunktis).

Pagal su rangovu, prekių tiekėju ar paslaugų teikėju sudarytas sutartis apmokėtų atliktų darbų, patiektų prekių ar suteiktų paslaugų išlaidos laikomos faktiškai patirtomis ir tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis, jeigu atitinka kitus išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus.

Kai projektas finansuojamas taikant dalinį palūkanų kompensavimą, t. y. kompensuojant dalį projekto vykdytojo sumokėtų palūkanų, apskaičiuotos palūkanų subsidijos laikytinos faktiškai patirtomis ir tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis.

Apskaičiuotas projektą vykdančio personalo ar projekto dalyvio darbo užmokestis, įskaitant privalomus darbo užmokesčio mokesčius, yra tinkamos finansuoti projekto išlaidos, jeigu yra išmokamos už atliktą darbą įgyvendinant projektą arba už dalyvavimo projekto veiklose laiką. Tinkamoms finansuoti darbo užmokesčio išlaidoms apskaičiuoti priskiriamos ir į jas įskaitomos teisės aktuose nustatytos išmokos (žr. detaliau Rekomendacijų 9.5. poskyrį „Darbo užmokestis“).

ii) skirtos iš anksto sumokėti rangovui, prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui pagal su juo sudarytą sutartį ir vadovaujantis pateiktomis išankstinio apmokėjimo sąskaitomis (arba sutartimi, jeigu joje nustatyta išankstinio mokėjimo galimybė, didžiausias išankstinio mokėjimo dydis ir išmokėjimo terminai) (Taisyklių 294.4.2 papunktis).

Tuo atveju, jeigu su rangovu, prekių tiekėju ar paslaugų teikėju sudarytos sutarties sąlygos numato išankstinį (avansinį) mokėjimą, atlikto išankstinio (avansinio) mokėjimo išlaidos laikomos faktiškai patirtomis ir yra tinkamos finansuoti projekto išlaidos.

iii) skirtos teisės aktuose nustatytoms išankstinėms išmokoms, įskaitant trečiųjų šalių išmokas, mokėti (pavyzdžiui, stipendijoms, dienpinigiams), taip pat skirtos iš anksto sumokėti už paslaugas ar teisių įsigijimą, už kurias negali būti mokama po to, kai paslauga suteikiama ar teisės įsigyjamoms (pavyzdžiui, įsigyjant prenumeratą, leidimus, licencijas ar pan. (Taisyklių 294.4.3 papunktis).

Teisės aktuose nustatytos išankstinės išmokos laikomos tinkamomis finansuoti nuo šių išmokų išmokėjimo dienos. *Pavyzdžiui*, einamojo mėnesio pabaigoje išmokėtos projektų dalyvių stipendijos už ateinantį mėnesį laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis nuo stipendijų išmokėjimo dienos.

Išlaidos už tam tikras paslaugas ar teisių įsigijimą, už kuriuos negali būti mokama po to, kai paslaugos suteikiamos ar teisės įsigyjamoms, pavyzdžiui, licencijų, periodinių leidinių prenumeratos, ilgalaikių leidimų įsigijimas, – gali būti pripažintos tinkamomis finansuoti pagal paslaugos tiekėjo ar licenciaro išrašytą sąskaitą faktūrą, kurios data ankstesnė už paslaugos teikimo ar licencijos galiojimo termino pabaigos datą. Šios išlaidos gali būti pripažintos tinkamomis finansuoti, jeigu šios paslaugos suteikiamos ar teisės įsigyjamoms projekto įgyvendinimo laikotarpiui. Tuo atveju, jeigu paslaugų teikimo ar autorinė licencinė sutartis yra neterminuota, pagal šią sutartį tinkamoms finansuoti projekto išlaidoms apskaičiuoti taikomas *pro rata* principas, šias išlaidas proporcingai priskiriant projekto įgyvendinimo laikotarpiui.

Jeigu projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo faktiškai patirtos išlaidos (įsigytos prekės ar paslaugos, apskaičiuotas darbo užmokestis, kitos išmokos ir pan.) yra didesnės už išlaidas, apskaičiuotas taikant projekto sutartyje nustatytus supaprastintai apmokamų išlaidų dydžius, skirtumas atitinkamai apmokamas iš projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo nuosavų lėšų.

Projekto išlaidų tinkamas dokumentavimas

Pagal Taisyklių 294.5 papunktį išlaidos turi būti tinkamai dokumentuotos, t. y. visos įgyvendinant projektą patirtos išlaidos turi būti pagrįstos išlaidų pagrindimo dokumentais, kurių atsekamumas turi būti užtikrintas. Patirtos išlaidos turi būti įtrauktos į projekto vykdytojo, partnerio, JP projekto vykdytojo arba trečiųjų šalių finansinę apskaitą vadovaujantis nacionaliniuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

Su šiuo bendruoju išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimu susiję klausimai aptarti Rekomendacijų 6 skyriuje „Projekto išlaidų apskaita, dokumentų rengimas ir saugojimas“, Rekomendacijų 11 skyriuje „Projekto išlaidų pagrindimo dokumentai“.

Projekto išlaidų atitiktis ES ir nacionaliniams teisės aktams

Pagal Taisyklių 294.6 papunktį patiriant ir apmokant išlaidas turi būti laikomasi Taisyklėse nurodytų ES teisės aktų, Taisyklių, projektų finansavimo sąlygų aprašo, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI ir Gairių, kitų projektams taikomų nacionalinių teisės aktų reikalavimų, reikalavimų dėl valstybės pagalbos, pirkimų, aplinkos apsaugos, laikomasi horizontaliųjų principų ir atitinkamų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų.

Patiriant ir apmokant išlaidas negali būti pažeisti ES fondui ar EGADP taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai, taip pat valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimą reglamentuojantys ES reglamentai, komunikatai, sprendimai, schemos ar Europos Komisijos *ad hoc* sprendimai dėl valstybės pagalbos suderinamumo, pirkimų, aplinkos apsaugos ir taikytinų horizontaliųjų principų ir atitinkamų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų reikalavimai.

Valstybės pagalbos, aplinkos apsaugos, taikytinų horizontaliųjų principų ir atitinkamų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų reikalavimai nustatomi projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI ir Gairėse. Projektui taikomi konkretūs valstybės pagalbos, aplinkos apsaugos, horizontaliųjų principų ir atitinkamų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų reikalavimai nustatomi projekto sutartyje.

Išlaidos turi atitikti Taisyklių, projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI ir Gairėse, ir kituose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Projekto išlaidų atitiktis ES fondo finansavimo sritims ir strateginio planavimo dokumentams

Taisyklių 294.7 papunktyje nustatyta: „Projektų išlaidos turi atitikti tam tikro ES fondo finansavimo sritis, nurodytas konkrečiam fondui taikomuose Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose, Investicijų programoje arba Sprendime dėl EGADP, ir tam tikros valstybės veiklos srities plėtros programos pažangos priemonę, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI pažangos priemonę. Jei veiklos finansuojamos iš nepanaudotų EGADP lėšų ir (ar) kitų valstybės biudžeto lėšų, skirtų projektams, įgyvendinamiems iš ES lėšų, bendrai finansuoti, išlaidos turi atitikti tam tikros valstybės veiklos srities plėtros programos pažangos priemonę, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI pažangos priemonę. Iš ESF+ arba ERPF lėšų finansuojamų projektų veiklos gali būti papildomai finansuojamos taikant kryžminį finansavimą, jeigu šios veiklos yra tiesiogiai susijusios su projektu ir būtinos tinkamai jam įgyvendinti bei nustatytos projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse ir kryžminis finansavimas neviršija 15 procentų kiekvieno Investicijų programos prioriteto atitinkamo ES fondo lėšų limito. Kryžminis finansavimas netaikomas, kai projektas finansuojamas iš abiejų fondų (ESF+ ir ERPF) lėšų.“

Šis bendrasis projekto išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimas nustato projekto išlaidų atitiktį ES fondo finansavimo sritims bei strateginio lygmens ir nacionaliniams programavimo lygmens planavimo dokumentams.

Konkrečioms fondams skirti reglamentai nustato fondų lėšomis remiamas finansavimo sritis:

- i) ERPF ir Sanglaudos fondo finansavimo sritys įvardintos [Reglamento \(ES\) 2021/1058](#) 5 ir 6 straipsniuose;
- ii) ESF+ finansavimo sritys – [Reglamento \(ES\) 2021/1057](#) 4 straipsnyje;
- iii) TPF finansavimo sritys – Reglamento (ES) 2021/1056 8 straipsnyje;
- iv) EGADP finansavimo sritys – Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje.

EK patvirtintoje Investicijų programoje suplanuotos investicijos patenka į ES fondų taikymo sritis, nustatytas konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 3

straipsnyje nustatytą taikymo sritį ir šio reglamento 4 straipsnyje nustatytus tikslus parengtas Planas „Naujos kartos Lietuva“.

Už tam tikrą valstybės veiklos sritį atsakinga ministerija rengia plėtros programos pažangos priemonę, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – atsižvelgiant į Gaires, RPT rengia RPPI pažangos priemonę, jose numatydamos Investicijų programoje arba Plane „Naujos kartos Lietuva“ suplanuotas investicijas.

Ministerijos, rengdamos projektų finansavimo sąlygų aprašą, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gaires, taip pat RPT rengdamos RPPI, turi užtikrinti, kad projektų finansavimo sąlygos atitiktų atitinkamo ES fondo finansavimo sritis, Investicijų programą arba Planą „Naujos kartos Lietuva“ bei atitinkamą pažangos priemonę.

Remiantis [Reglamento 2021/1060](#) 25 straipsnio 2 dalimi, Taisyklės numato kryžminio finansavimo taikymo galimybę iš ESF+ arba ERPF lėšų finansuojamo projekto veikloms, t. y. nustato galimybę finansuoti tas projekto veiklas, kurios nepatenka į ESF+ arba ERPF finansavimo sritį.

Pavyzdžiui, į ESF+ finansavimo sritį nepatenka žemės ar kito nekilnojamojo turto įsigijimas, statybos, rekonstravimo, remonto ir kiti darbai, todėl tokios išlaidos, jeigu jos būtinos ESF+ projektui įgyvendinti, priskiriamos kryžminio finansavimo išlaidoms. Į ERPF finansavimo sritį nepatenka mokymai, švietimo veiklos (išskyrus, kai ugdomi pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingi įgūdžiai) ir pan., todėl ERPF projekto tokių veiklų išlaidos priskiriamos kryžminio finansavimo išlaidoms.

Projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, gali būti nustatomas kryžminio finansavimo taikymas ir leistina viršutinė kryžminio finansavimo riba (procentinis dydis), kuri taikoma visiems pagal šį aprašą ar Gaires finansuojamiems projektams. Projektui taikoma kryžminio finansavimo riba nustatoma tik projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu ir projekto įgyvendinimo metu jos kitimas (atsižvelgiant į realiai patirtas išlaidas) nėra fiksuojamas.

Projekto veiklų vykdymo teritorija

Projekto veiklos vykdomos Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat gali būti vykdomos ne Lietuvos Respublikoje (ir ne ES valstybių narių teritorijoje, išskyrus Rusijos Federaciją ir Baltarusijos Respubliką), jei jas vykdant siekiama Investicijų programos arba Sprendime dėl EGADP nurodytų tikslų. Investicijos į turtą ne Lietuvos Respublikos teritorijoje iš nepanaudotų EGADP lėšų ir kitų valstybės biudžeto lėšų, skirtų projektams, įgyvendinamiems iš ES lėšų, bendrai finansuoti, yra tinkamos finansuoti tik tais atvejais, jei kuriamas turtas yra valstybės nuosavybė ir skirtas valstybės funkcijoms atlikti (Taisyklių 295 punktą).

Taisyklės nenustato apribojimų dėl projekto veiklos vykdymo teritorijos, jei jas vykdant siekiama Investicijų programos arba Plano „Naujos kartos Lietuva“ nurodytų tikslų, išskyrus projekto veiklų vykdymą trečiųjų šalių teritorijoje – Rusijos Federacijoje ir Baltarusijos Respublikoje. Projekto veiklos gali būti vykdomos Lietuvos Respublikos, ES valstybių narių ir ne ES valstybių narių teritorijoje, išskyrus nurodytas šalis.

Projekto veiklos vykdymo vieta yra laikoma fizinių investicijų vieta. Nesant fizinių investicijų, projekto veiklos vykdymo vieta laikoma vieta, kurioje projekto veiklą vykdo projektą vykdantis personalas arba veiklos, kurioje dalyvauja projekto dalyviai, vykdymo vieta.

Pavyzdžiui, kai:

a) mokymai iš ESF+ lėšų bendrai finansuojamo projekto tikslinės grupės projekto dalyviams iš Lietuvos yra vykdomi Rygoje. Projekto veiklos vykdymo vieta – Latvijos Respublika.

b) projekto vykdytojas viešųjų pirkimų būdu pirkė savo Lietuvoje gaminamos produkcijos sertifikavimo paslaugą ir sudarė paslaugų sutartį su užsienio šalyje įregistruotu paslaugos teikėju, kuris produkcijos sertifikavimo paslaugą (įskaitant reikalingus bandymus ir tyrimus) vykdys kitoje ES šalyje. Produkcijos sertifikavimo paslauga bus atliekama paslaugos tiekėjo šalyje, o projekto vykdytojo personalas veiklą vykdys Lietuvoje (prižiūrės paslaugų tiekėjo veiklą, teiks reikalingą informaciją, priims sprendimus, priims paslaugos rezultatus). Projekto veiklos vykdymo vieta laikoma Lietuvos Respublika.

c) iš ERPF lėšų bendrai finansuojamą projektą vykdančias personalas (mokslo darbuotojai, projekto vykdytojo įmonėje dirbantys pagal darbo sutartį) vieną iš projekto veiklų – laboratorinius bandymus atlieka kitoje ES šalyje esančioje laboratorijoje. Laboratorinių bandymų atlikimo vieta laikoma kita ES šalis.

Projekto išlaidų teritorinis priskyrimas

Pagal Taisyklių 296 punktą iš ERPF ir ESF+ lėšų finansuojamų projektų išlaidos turi būti priskirtos Investicijų programos regionams – Sostinės arba Vidurio ir vakarų Lietuvos, o iš TPF lėšų finansuojamo projekto išlaidos priskiriamos atitinkamai apskričiai, nurodytai TTPP.

Iš ERPF arba ESF+ lėšų finansuojamos investicijos priskiriamos konkrečiam Investicijų programos regionui, atsižvelgiant į tai, kiek kuriam Investicijų programos regionui tenka naudoti iš investicijų arba kuriame Investicijų programos regione veikiančiam įmonės padaliniiui tenka naudoti iš investicijų, arba pagal įmonės registracijos vietą.

Investicijų priskyrimą Investicijų programos regionui (-ams) vertina administruojančioji institucija, vertindama PĮP, rengdama projekto sutartį, nagrinėdama papildomo finansavimo prašymą arba projekto sutarties pakeitimą, kai keičiama projekto veikla arba jos vykdymo vieta.

Investicijos priskiriamos Investicijų programos regionui vadovaujantis šiais principais:

1. Investicija ar jos dalis priskiriama konkrečiam Investicijų programos regionui, kai jos sukuriama nauda atitenka vienam iš Investicijų programos regionų – Sostinės regionui arba Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui.

2. Kai projektai finansuojami ERPF arba ESF+ lėšomis skiriant dotacijas:

2.1. Jei:

a) investicijos sukuriama nauda atitenka ne vienam Investicijų programos regionui ir projekto vertinimo ar įgyvendinimo metu nėra galima nustatyti, kiek kuriam Investicijų programos regionui faktiškai teks naudoti iš investicijų;

b) projektas įgyvendinamas nacionaliniu mastu ir investicija daro poveikį visos Lietuvos gyventojams (pvz., projektų finansavimo sąlygų apraše numatyta tikslinė grupė yra visos Lietuvos gyventojai);

investicija skaidoma į 2 dalis įvertinus santykinę naudą, kurią iš investicijos galėtų gauti kiekvienas Investicijų programos regionas ateityje. Santykinė nauda nustatoma įvertinus gyventojų skaičių kiekviename Investicijų programos regione.

Investicijos išlaidos *pro rata* principu priskiriamos taip: 29,15 procento Sostinės regionui ir 70,85 procento Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui.

Šis *pro rata* principas nustatytas atsižvelgiant į Valstybės duomenų agentūros skelbiamą nuolatinių gyventojų skaičių šiuose regionuose 2022 metais (žr. Rekomendacijų 1 lentelę Valstybės duomenų agentūros skelbiami duomenys: Nuolatinių gyventojų skaičius (2022 m.).

Pro rata principas nekeičiamas, pasikeitus Valstybės duomenų agentūros skelbiamiems duomenims apie Lietuvos nuolatinių gyventojų skaičių vėlesniais metais.

Pro rata principas gali būti nustatomas ir pagal kitus objektyvius kriterijus (pvz., pagal įmonės padalinių, veikiančių skirtinguose regionuose, pajamas arba darbuotojus).

2.2. Jei veikla gali būti vykdoma tik viename Investicijų programos regione (pvz., Vidurio ir vakarų Lietuvos regione), investicijos, *pro rata* principu priskirtos Sostinės regionui, yra netinkamos finansuoti.

2.3. Jei projekto nauda tenka ne Investicijų programos regionui, o pareiškėjui (pvz., projekto rezultatas ir nauda skirti išskirtinai pareiškėjui) ir jei investicijų priskyrimas Investicijų programos regionui priklauso nuo įmonės registracijos vietos, registracijos vieta nustatoma pagal PJP pateikimo dienos duomenis.

2.4. Jei investicija Investicijų programos regionui priskiriama pagal įmonės registracijos vietą, t. y. įmonės registracijos vieta yra privalomas investicijų priskyrimo Investicijų programos regionui vertinimo kriterijus, registracijos vieta tame Investicijų programos regione turi likti ta pati projekto įgyvendinimo metu ir laikotarpiu po projekto finansavimo pabaigos (5 metus po projekto finansavimo pabaigos arba projekto sutartyje nustatytą laikotarpį).

2.5. Iš ESF+ lėšų finansuojamos investicijos taip pat gali būti priskirtos bet kuriam Investicijų programos regionui nepriklausomai nuo to, kuriam Investicijų programos regionui atitenka investicijos kuriama nauda, su sąlyga, kad projektas padeda siekti konkretaus Investicijų programos regiono uždavinio, pagal kurį jis finansuojamas, tikslų. Tokiu atveju investiciją Investicijų programos regionui priskiria ministerija, rengdama projektų finansavimo sąlygų aprašą, nurodydama, kad investicijos kuriama nauda priskiriama Investicijų programos regionui nepriklausomai nuo to, kokiai tikslinei grupei ji skirta. Jeigu ministerija projektų finansavimo sąlygų apraše tokios sąlygos nenurodo, taikomi aukščiau 1 ir 2 punktuose aprašyti principai.

2.6. Iš TPF lėšų finansuojamos investicijos priskiriamos atitinkamai apskričiai, nurodytai TTPP, o investicijų kuriama nauda apskričiai (-tims) vertinama taikant aukščiau 1 ir 2 punktuose aprašytus principus.

3. Kai projektui teikiama valstybės pagalba vadovaujantis [2022–2027 metų regioninės pagalbos žemėlapiu](#), projekto, finansuojamo iš ERPF arba ESF+, išlaidos priskiriamos vienam arba abiem Investicijų programos regionams, o kai projektai finansuojami iš TPF, – konkrečiai apskričiai, vadovaujantis aukščiau 2 punkte aprašytais principais.

1 lentelė. Valstybės duomenų agentūros skelbiami duomenys: Nuolatinių gyventojų skaičius (2022 m.).

<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=5b7fa09d-7ace-4909-89d9-b8a8897da5ba#/>

Lietuvos Respublika	2 805 998
Sostinės regionas	817 950
Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas	1 988 048

Rekomendacijų 2 lentelėje pateikiami investicijų priskyrimo Investicijų programos regionui vertinimo principai ir pavyzdžiai pagal projektų pobūdį.

2 lentelė. Investicijų priskyrimo Investicijų programos regionui vertinimo principai ir pavyzdžiai pagal projektų pobūdį.

Projektų pobūdis	Investicijų priskyrimo Investicijų programos regionui vertinimo principai	Investicijų priskyrimo Investicijų programos regionui pagrindimo dokumentai	Komentaras ir pavyzdžiai
Infrastruktūros projektai			
Infrastruktūros projektai (įrangos įsigijimas, rangos darbai)	Projekto išlaidos priskiriamos Investicijų programos (toliau – IP) regionui pagal tai, kur yra infrastruktūra, t. y. įmonės, jos padalinio ar įstaigos veiklos vykdymo vieta ir projekto vykdymo vieta sutampa. Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.	Patalpų ir (arba) žemės sklypo nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti valstybės įmonėje Registrų centro (toliau – VĮ RC) registre. Patalpos turi būti pritaikytos projekte vykdomai veiklai. Įrangos sąrašas.	Įmonė registruota Vilniuje, bet gamyba vyksta Kėdainiuose, kur ir bus statoma įgyvendinant projektą įsigyta įranga. Projekto išlaidos priskiriamos Vidurio ir vakarų Lietuvos (toliau – VVL) regionui.
Viešosios infrastruktūros projektai	Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kur yra infrastruktūra, t. y. projekto vykdytojo veiklos vykdymo vieta ir projekto vykdymo vieta sutampa. Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.	Patalpų ir (arba) žemės sklypo nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC registre. Patalpos turi būti pritaikytos vykdomai projekto veiklai. Įrangos sąrašas.	Investuojama į konkrečią veiklą ir viename IP regione esančią infrastruktūrą, kuria naudojasi to IP regiono tikslinė grupė (pavyzdžiui, vietos gyventojai, kurie naudojasi poilsio parku, kultūros centro lankytojai, mokyklos mokiniai, pirminės sveikatos priežiūros įstaigų pacientai).

<p>JP projektai, susiję su elektros energijos generavimu iš atsinaujinančių energijos išteklių ir jos kaupimo įranga</p>	<p>JP projekto išlaidos gali būti priskiriamos tam IP regionui, kuriame yra elektros vartojimo objektas (t. y. pastatas) nepriklausomai nuo to, kur fiziškai yra įrengta atsinaujinančių energijos išteklių elektrinė arba atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių parkas, iš kurio buvo įsigyta dalis elektros energiją generuojančių pajėgumų.</p>	<p>VĮ „Registrų centras“ Nekilnojamojo turto registro duomenys apie elektros vartojimo objekto registracijos vietą.</p>	<p>Fizinis asmuo generuojamą elektros energiją naudos Sostinės regione, kuriame yra jo elektros vartojimo objektas, nors atsinaujinančių energijos išteklių elektrinę įsirengs arba įsigys iš atsinaujinančių energijos išteklių parko, esančio VVL regione. Projekto išlaidos priskiriamos Sostinės regionui.</p>
<p>MTEPI projektai</p>			
<p>Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (toliau – MTEPI) projektai, kai projekto veikloms vykdyti reikalinga stacionari laboratorija ar įranga</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kur yra infrastruktūra, t. y. įmonės ar jos padalinio veiklos vykdymo vieta ir projekto vykdymo vieta sutampa.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC registre. Patalpos turi būti pritaikytos projekte vykdomai veiklai.</p> <p>Įrangos sąrašas.</p>	<p>Įmonė registruota Vilniuje, turi padalinį Klaipėdoje, kuris įgyvendins MTEPI projektą. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.</p> <p>Įmonė registruota ir veikia Kaune, turi padalinį Vilniuje, kuris įgyvendins MTEPI projektą. Projekto išlaidos priskiriamos SR.</p>
<p>MTEPI projektai, kai projekto veikloms vykdyti nereikalinga laboratorija ar įranga arba įranga yra mobili.</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kur yra įmonės registracijos vieta ir projekto veiklų vykdymo vieta (t. y. IP regionas ir projekto veiklos vykdymo vieta turi sutapti).</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Įmonės registracijos vietos patvirtinimo dokumentas. Patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC. Patalpos turi būti pritaikytos vykdomai projekto veiklai.</p>	<p>Įmonė registruota Kaune ir Kaune vykdydys MTEPI projektą. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui. Įmonė registruota VVL regione, o darbuotojai dirba Sostinės regione. Projekto išlaidos negali būti priskirtos VVL regionui.</p>

<p>MTEPI projektai, kai kuriamas produktas skirtas konkrečiam IP regionui</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kuriam IP regionui atitenka projekto nauda.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Dokumentas, kuriuo pagrindžiama, kad produktas skirtas konkrečiam IP regionui.</p>	<p>Įgyvendinant projektą kuriamas produktas, kuriuo naudosis VVL regionas (pvz., sistema, skirta Klaipėdos miesto automobilių spūsčių optimizavimui), nors pareiškėjas registruotas ir veikia Vilniuje.</p> <p>Tokių projektų pobūdis yra išskirtinis, pvz., vykdant ikiprekybinius pirkimus ar pan.</p>
<p>Paslaugų projektai (pvz., kai perkamos paslaugos, apmokamas darbo užmokestis)</p>			
<p>Mokymai, akceleravimo programos, smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) kūrimosi skatinimas, konsultacijos ir pan.</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal projekto vykdymo vietą ir IP regioną, kuriame yra galutinis naudos gavėjas (toliau – galutinis gavėjas). Vertinama PJP teikimo metu arba galutinio gavėjo įtraukimo į projektą metu.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Dokumentas, kuriuo pagrindžiama, kuriame IP regione yra ar bus vykdomos projekto veiklos ir yra ar bus galutinis gavėjas; dokumentas, kuriuo patvirtinama, iš kurio IP regiono yra galutinis gavėjas ar kt. Kiti dokumentai (pavyzdžiui, sąskaitos faktūros už patalpų nuomą, renginius ar kt.).</p>	<p>Pareiškėjas yra iš Vilniaus, bet veiklas (pvz., įmonių konsultavimą) vykdo VVL regione ir visi galutiniai naudos gavėjai (pvz., įmonės, kurias konsultuoja) yra iš VVL, todėl projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.</p> <p>Dažnai pareiškėjai būna skaitmeniniai inovacijų centrai, verslo inkubatoriai, verslo centrai, asocijuotos struktūros ir kt.</p>
<p>Darbuotojų gebėjimų ugdymas</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal projekto veiklų vykdymo vietą, įmonės ar jos padalinio veiklos vietą, t. y. vertinama, kuriame IP regione dirba apmokomi darbuotojai. Kai mokymai organizuojami nuotoliniu būdu arba kitame IP regione, projekto išlaidos priskiriamos IP regionui, kuriame apmokomi darbuotojai dirba.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Dokumentas, kuriuo pagrindžiama, kuriame IP regione yra ar bus vykdomos projekto veiklos ir kur yra ar bus galutinis gavėjas. Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC.</p> <p>Įmonės ar jos padalinio, kurio darbuotojai bus apmokomi, darbuotojų sąrašas ir kiti pagrindimo dokumentai (pvz., darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, darbo sutartys ir kiti dokumentai, kuriais patvirtinama, kuriame IP regione dirba darbuotojai).</p>	<p>Įmonė registruota Vilniuje, turi gamybos padalinį Raseiniuose, įgyvendinant projektą bus ugdomi Raseinių padalinio darbuotojai. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.</p>

<p>Klasterių ir panašūs projektai</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui priklausomai nuo pareiškėjo ir gaunamo finansavimo pobūdžio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jei pareiškėjas yra privatus juridinis asmuo (įmonė), taip pat kai finansuojamos pareiškėjo ir (ar) projekto partnerių veiklos, vertinama pareiškėjo ir partnerių ar klasterio narių įmonių veiklos vykdymo vieta; - jei pareiškėjas nėra privatus juridinis asmuo (pvz., asociacija ir pan.) ir visą gautą projekto finansavimą paskirsto partneriams, klasterio nariams ar kitiems galutiniams naudos gavėjams, vertinama tik partnerių, klasterio narių ar galutinių gavėjų įmonių veiklos vykdymo vieta. <p>Jei dėl įmonės veiklos pobūdžio įmonės veiklos vykdymo vieta nėra fiksuota ir tiksliai nustatoma (pvz., kai teikiamos informacinių technologijų, konsultavimo, rinkodaros ir pan. paslaugos), vertinama įmonės registracijos vieta ir ji laikoma įmonės veiklos vykdymo vieta.</p>	<p>Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC. Įmonės registracijos vietos patvirtinimo dokumentas.</p>	<p>Klasterio koordinadorius yra asociacija, registruota Vilniuje, tačiau visi klasterio nariai (projekto partneriai) yra iš Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio apskričių. Laikoma, kad nauda klasteriui tenka VVL regione, todėl projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.</p>
---------------------------------------	--	---	--

<p>Projekto rezultatas ir nauda skirti išskirtinai pareiškėjui</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kur yra pareiškėjo įmonės registracijos vieta ir įmonės veiklos vykdymo vieta (t. y. IP regionas ir projekto vykdymo vieta turi sutapti). Kai įgyvendinant projektą jo rezultatas ir sukurta nauda skirti pačiam projekto vykdytojui ar įmonei, kuri veiktas vykdo abiejuose IP regionuose ir nėra galimybės objektyviai nustatyti, kurio IP regiono veikloms tenka projekto nauda arba nauda tenka abiejų regionų įmonės veikloms, projekto išlaidos skaidomos į 2 dalis įvertinus santykinę naudą, kuri išreiškiama <i>pro rata</i> principu nustatytu dydžiu ir apskaičiuojama pagal įmonės skirtinguose regionuose veikiančių filialų gaunamas pajamas, nurodytas paskutinėse iki PJP pateikimo dienos patvirtintose finansinėse ataskaitose. Nesant galimybės naudoti įvertinti pagal pajamas, vertinama pagal padaliniuose dirbančius darbuotojus, t. y. vertinamas darbuotojų (ne etatų) skaičius skirtinguose įmonės padaliniuose per 12 mėnesių iki PJP pateikimo dienos. Kai pagal pajamas ar darbuotojus įvertinti naudos nėra</p>	<p>Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti Registru centre (RC). Įmonės registracijos vietos patvirtinimo dokumentas. Pajamų gavimo pagal įmonės padalinius pagrindimo dokumentas.</p>	<p>Projektas skirtas įmonės veiklos kaštams optimizuoti arba antikriziniam veiklos planui parengti. Įmonė registruota Kaune, bet turi padalinių Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Tokiu atveju taikomas <i>pro rata</i> principas pagal skirtingų padalinių gautas pajamas arba darbuotojus, t. y. darbuotojų pasiskirstymą pagal įmonės padalinius. Jei nėra galimybės naudoti nustatyti pagal pajamas ar darbuotojus, vertinama pagal gyventojų skaičių 2022 metų pradžioje. Toks projektas priskiriamas VVL regionui, projekto išlaidos <i>pro rata</i> principu paskirstomos VVL regionui ir SR. Jei veiklos gali būti vykdomos tik VVL regione, SR priskirtos išlaidos nėra tinkamos finansuoti. Jei projekto veiklos gali būti vykdomos tik SR, toks projektas nėra tinkamas finansuoti. Jei įmonė registruota Vilniuje, o turi padalinių Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, projektas priskiriamas SR, o išlaidos paskirstomos proporcingai <i>pro rata</i> principu. Jei veiklos gali būti vykdomos tik VVL regione, projektas atmetamas, jei tik SR, – projektas tinkamas finansuoti, tik VVL regionui priskirta išlaidų dalis yra netinkama finansuoti. Kitų projektų pavyzdžiai – įmonės energetinio audito įsigijimas, vykimas į renginius ieškoti partnerio, aplinkosaugos ar kitų vadybos metodų ir valdymo sistemų diegimas ir sertifikavimas ir pan.</p>
--	--	---	---

	<p>galimybės, <i>pro rata</i> principu išlaidos priskiriamos taip: 29,15 procento SR ir 70,85 procento VVL regionui. Šis <i>pro rata</i> principu apskaičiuoti dydžiai nustatytas atsižvelgiant į Valstybės duomenų agentūros skelbiamą nuolatinių gyventojų skaičių šiuose regionuose 2022 metų pradžioje (žr. Rekomendacijų 1 lentelę).</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>		
<p>Produkcijos pristatymas Lietuvos ir užsienio rinkose, produkcijos pardavimas el. parduotuvėse, produkcijos sertifikavimas, dizainas, kūrybiniai produktai, kai vykdoma gamyba ir (arba) teikiamos paslaugos konkrečiame IP regione</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kuriame IP regione vykdoma įmonės veikla – vykdoma gamyba arba teikiamos paslaugos. Tokiu atveju įmonės registracijos vieta nėra svarbi.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC registre.</p>	<p>Jei gamykla yra ar paslaugos teikiamos VVL, o įmonės registracijos vieta yra SR, laikoma, kad projekto nauda tenka VVL regionui, nes, daugėjant užsakymų per el. parduotuvę, didės gamybos ar paslaugų teikimo apimtys ir naudą gaus VVL regionas, t. y. įmonės registracijos vieta nėra svarbi.</p>

<p>Produkcijos pristatymas Lietuvos ir užsienio rinkose, produkcijos pardavimas el. parduotuvėse, produkcijos sertifikavimas, dizainas, kūrybiniai produktai, kai nėra konkrečios įmonės veiklos vykdymo vietos arba paslaugos teikiamos ir (arba) gamyba vykdoma abiejuose IP regionuose (VVL ir SR)</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal įmonės registracijos vietą ir įmonės veiklos vykdymo vietą (t. y. IP regionas ir projekto veiklos vykdymo vieta turi sutapti). Jei nėra konkrečios įmonės veiklos vykdymo vietos, vertinama įmonės registracijos vieta ir ji laikoma įmonės veiklos vykdymo vieta. Jei įmonės paslaugos teikiamos ir (arba) gamyba vykdoma abiejuose IP regionuose ir nėra galimybės objektyviai nustatyti, kurio IP regiono veikloms tenka projekto nauda, arba nauda tenka abiejų regionų įmonės veikloms, projekto išlaidos skaidomos į 2 dalis įvertinus santykinę naudą, kuri išreiškiama <i>pro rata</i> principu nustatytu dydžiu ir apskaičiuojama pagal įmonės skirtinguose IP regionuose veikiančių filialų gaunamas pajamas, nurodomas paskutinėse iki PĮP pateikimo dienos patvirtintose finansinėse ataskaitose. Nesant galimybės naudoti įvertinti pagal pajamas, vertinama pagal įmonės padaliniuose dirbančius darbuotojus, tai yra vertinamas darbuotojų (ne etatų) skaičius skirtinguose įmonės padaliniuose per 12</p>	<p>Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC registre. Įmonės registracijos vietos patvirtinimo dokumentas. Pajamų gavimo pagal įmonės padalinius pagrindimo dokumentas. Darbuotojų pasiskirstymo pagal įmonės padalinius pagrindimo dokumentas.</p>	<p>Jei nėra konkrečios paslaugos teikimo vietos (rinkodaros paslaugos teikiamos nuotoliniu būdu), išlaidos priskiriamos IP regionui pagal įmonės registracijos vietą. Jei paslaugos teikiamos 4 vietose (pvz., pramogų parkai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Panevėžyje), įmonė registruota Panevėžyje, projekto išlaidos priskiriamos taikant <i>pro rata</i> principą pagal skirtingų padalinių gautas pajamas arba darbuotojus pagal įmonės padalinius. Jei nėra galimybės nustatyti pagal pajamas ar darbuotojus, išlaidos IP regionui priskiriamos pagal gyventojų skaičių IP regionuose 2022 metų pradžioje. Jei projekto veiklos gali būti vykdomos tik VVL regione, SR priskirtos išlaidos nėra tinkamos finansuoti. Jei veiklos gali būti vykdomos tik SR, toks projektas nėra tinkamas finansuoti. Jei įmonė registruota Vilniuje, o turi padalinių Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, projektas priskiriamas SR.</p>
---	--	--	--

	<p>mėnesių iki PJP pateikimo dienos. Kai pagal pajamas ar darbuotojus įvertinti naudos nėra galimybės, <i>pro rata</i> principu išlaidos priskiriamos taip: 29,15 procento SR ir 70,85 procento VVL regionui. Šis <i>pro rata</i> principu apskaičiuoti dydžiai nustatytas atsižvelgiant į Valstybės duomenų agentūros skelbiamą nuolatinių gyventojų skaičių šiuose regionuose 2022 metų pradžioje (žr. Rekomendacijų 1 lentelę).</p> <p>Jei pagal finansuojamą veiklą projektas gali būti vykdomas tik konkrečiame IP regione (pvz., tik VVL), galutinis išlaidų priskyrimas IP regionui nustatomas pagal įmonės registracijos vietą.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>		
Kiti projektai			
<p>Tiesioginių užsienio investicijų pritraukimas, kai pareiškėjas yra įmonės</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal įmonės registracijos vietą (būsimą įmonės registracijos vietą, jei pareiškėjas neregistruotas Lietuvoje) ir projekto vykdymo vietą.</p> <p>Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.</p>	<p>Įmonės ar jos padalinio patalpų nuosavybės ar nuomos dokumentai, registruoti VĮ RC registre.</p> <p>Įmonės registracijos vietos patvirtinimo dokumentas.</p>	<p>Pritraukiama tiesioginių užsienio investicijų į Jonavą, kur bus statoma gamykla ir įgyvendinamas projektas. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.</p>

Tiesioginių užsienio investicijų pritraukimas, kai pareiškėja yra viešoji įstaiga „Investuok Lietuvoje“	Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal tai, kuriame IP regione siekiama pritraukti investuotojų. Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.	Dokumentas, kuriuo pagrindžiama, kuriame IP regione siekiama pritraukti investuotojų. Sąskaitos faktūros ar kiti dokumentai, kuriais pagrindžiama, kad projekto veiklos orientuotos į konkretų IP regioną.	Viešoji įstaiga „Investuok Lietuvoje“ registruota ir veikia Vilniuje, tačiau projekto tikslas pritraukti tiesioginių užsienio investicijų į Kauno ir Klaipėdos apskritis. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.
Turistų pritraukimas, viešinimas ir kt., kai pareiškėjas yra viešojo sektoriaus subjektas	Projekto išlaidos priskiriamos IP regionui pagal projekto teikiamą naudą. Projekto partneriams taikomi tokie patys principai, kaip ir pareiškėjui.	Dokumentas, kuriuo pagrindžiama, kad projekto nauda atitenka konkrečiam IP regionui.	Iš turistų naudojant sukurtą infrastruktūrą ir vykdant viešinimą surenkamos pajamos atitenka Anykščių rajono savivaldybei. Projekto išlaidos priskiriamos VVL regionui.

Projekto, bendrai finansuojamo pagal Skaitmeninės Europos programą ir Planą „Naujos kartos Lietuva“, tinkamos finansuoti išlaidos

Taisyklių 297¹ punktas nustato pagal Skaitmeninės Europos programą ir Planą „Naujos kartos Lietuva“ bendrai finansuojamo projekto išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus. Šio projekto tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos visos išlaidos, numatytos su EK sudarytoje dotacijos sutartyje, nepažeidžiant Taisyklių 294.2.2, 294.5, 294.6, 294.7, 308.7 papunkčiuose nustatytų reikalavimų bei laikantis Taisyklių 312 punkto ir VII skyriaus ketvirtojo skirsnio nuostatų.

Ši blanketinė nuostata nukreipia į šiuos bendruosius išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus, taikomus pagal Skaitmeninės Europos programą ir Planą „Naujos kartos Lietuva“ bendrai finansuojamam projektui:

- i) Taisyklių 294.2.2 papunktyje nustatytą išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpį – pagal Planą „Naujos kartos Lietuva“ finansuojamų projektų išlaidos turi būti patirtos ir apmokėtos nuo 2020 m. vasario 1 d. iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.;
- ii) Taisyklių 294.5 papunktyje nustatytą reikalavimą tinkamam projekto išlaidų dokumentavimui, pagal kurį visos įgyvendinant projektą patirtos išlaidos turi būti pagrįstos išlaidų pagrindimo dokumentais, užtikrinant jų atsekamumą, bei įtrauktos į projekto vykdytojo ar partnerio finansinę apskaitą vadovaujantis nacionaliniuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais.
- iii) Taisyklių 294.6 papunktyje nustatytą reikalavimą, pagal kurį projekto išlaidos turi atitikti ES ir nacionalinius teisės aktus (žr. detaliau Rekomendacijų 2 skyriaus „Bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai“ dalį „Projekto išlaidų atitiktis ES ir nacionaliniams teisės aktams“);
- iv) Taisyklių 294.6 papunktyje nustatytą reikalavimą, pagal kurį projektų išlaidos turi atitikti tam tikro ES fondo finansavimo sritis ir strateginio planavimo dokumentus (žr. detaliau Rekomendacijų 2

skyriaus „Bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai“ dalį „Projekto išlaidų atitiktis ES fondo finansavimo sritims ir strateginio planavimo dokumentams“).

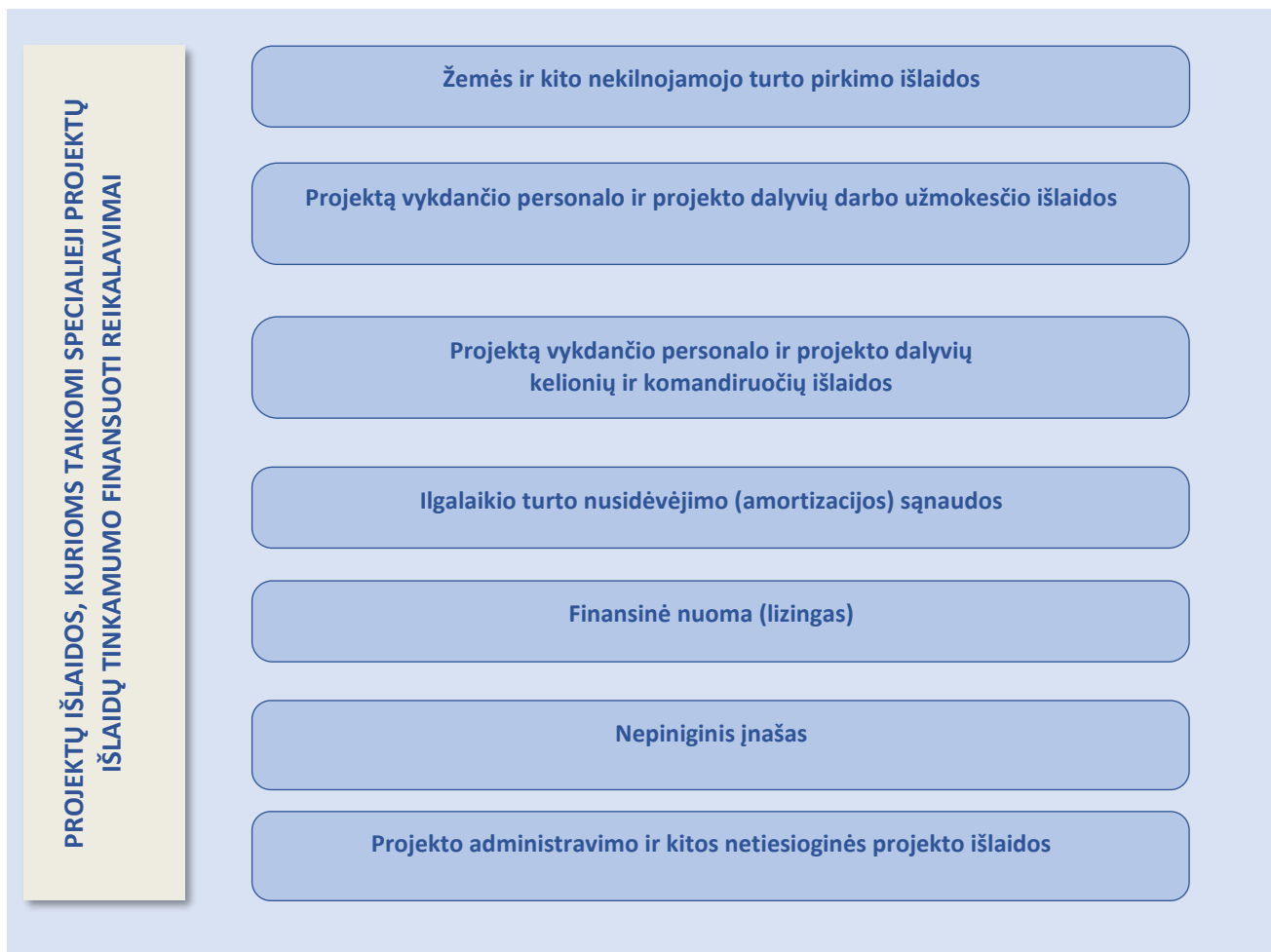
Taisyklės nustato, kad visais atvejais netinkamomis finansuoti Skaitmeninės Europos programą ir Planą „Naujos kartos Lietuva“ bendrai finansuojamam projekto laikomos išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir (arba) deklaruotos (arba pripažintos deklaruotinomis) EK arba kitai tarptautinei institucijai ir kurioms apmokėti skyrus ES fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) apmokėtos, ir (arba) deklaruotos EK arba kitai tarptautinei institucijai daugiau nei vieną kartą (pagal Taisyklių 308.7 papunktį).

Šio projekto netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos einamosios išlaidos (*angl.* recurrent costs) (žr. daugiau Rekomendacijų 4 skyriaus dalį „Einamosios išlaidos (*angl.* recurrent costs)“

Taisyklių VII skyriaus ketvirtojo skirsnio nuostatos taikomos, vertinant aptariamo projekto PVM tinkamumą finansuoti.

3. SPECIALIEJI PROJEKTŲ IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI

Specialieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai nustatyti Taisyklių VII skyriaus antrajame skirsnyje. Rekomendacijų 2 paveiksle nurodoma, kokioms projekto išlaidoms ar jų tipams nustatomi šie specialieji reikalavimai.

2 paveikslas. Projektų išlaidos, kurioms taikomi specialieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai.

Šiame skyriuje aptariami nepiniginio įnašo tinkamumo finansuoti reikalavimai, įvardijamos projekto administravimo išlaidos ir kitos netiesioginės projekto išlaidos, taip pat išlaidos, kurios yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio ar JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas.

Specialieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai, taikomi atskiriems išlaidų tipams, ir jų paaiškinimai aptariami Rekomendacijų 9 skyriaus „Projektų tinkamų finansuoti išlaidų tipai“ atskiruose poskyriuose.

Žemės ir kito nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidoms taikomi Taisyklių specialieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai aptarti Rekomendacijų 9.1 poskyryje „Žemė ir kitas nekilnojamasis turtas“.

Projektą vykdančio personalo ir projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidų tinkamumas finansuoti ES fondų ir EGADP lėšomis aptartas Rekomendacijų 9.5 poskyryje „Darbo užmokestis“, o šių asmenų kelionių ir komandiruočių išlaidos – Rekomendacijų 9.6 poskyryje „Kelionės ir komandiruotės“.

Įgyvendinant projektą naudojamo ir projekto vykdytojui ar partneriui ar JP projekto vykdytojui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų finansavimo reikalavimai aptarti Rekomendacijų 9.7 poskyryje „Nusidėvėjimas (amortizacija)“.

Įgyvendinant projektą įsigyjamo daikto pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį finansavimo reikalavimai aptarti Rekomendacijų 9.3 poskyrio „Prekės ir susijusios paslaugos“ dalyje „Finansinė nuoma (lizingas)“.

Nepiniginis įnašas

Taisyklių 3.19 papunktis **nepiniginį įnašą** apibrėžia kaip turtą ar veiklą, kuriais projekto vykdytojas ar partneris prisideda prie projekto įgyvendinimo ir už kuriuos nėra sumokama iš projektui skiriamų finansavimo lėšų. Nepiniginis įnašas projekto biudžete išreiškiamas pinigine verte.

Projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo nepiniginis įnašas laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu gali būti patikrinta ir patvirtinta, kad jo vertė nėra didesnė už rinkos vertę, ir jeigu tai turtas ar veikla, įvardinti Taisyklių 304.1–304.3 papunkčiuose:

- i) žemė arba kitas nekilnojamas turtas, kurio rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą, ir kuris įtrauktas į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo apskaitą, o jam pirkti, statyti ar rekonstruoti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta ES struktūrinių fondų ar kitų ES finansinių priemonių lėšų. Žemės vertė negali viršyti Taisyklių 299 punkte nustatytos ribos;
- ii) savanoriška veikla, jei galima įrodyti veiklai skirtą laiką, o įnašas apskaičiuojamas taikant Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytą minimalųjį darbo užmokestį arba nustatytą fiksuotąjį įkainį ir laikantis Taisyklių 301 ir 302 punktuose nustatytų reikalavimų;
- iii) į projekto vykdytojo, partnerio ir (arba) JP projekto vykdytojo finansines ataskaitas įtrauktas nematerialusis turtas, kuris sukurtas ar įsigytas nepažeidžiant Taisyklių 308.7 papunktyje nustatytų reikalavimų.

Projekto administravimo ir kitos netiesioginės projekto išlaidos

Tiesioginių projekto išlaidų ir netiesioginių projekto išlaidų apibrėžtys pateiktos Taisyklių 3.20 ir 3.41 papunkčiuose. **Tiesioginės projekto išlaidos** suprantamos kaip tiesiogiai projekto veikloms vykdyti būtinos išlaidos, kai tiesioginį projekto veiklų ir jų išlaidų ryšį įmanoma aiškiai parodyti. Projekto išlaidos, kurios nėra skiriamos tiesiogiai projekto veikloms vykdyti, tačiau yra būtinos projektui administruoti, laikomos **netiesioginėmis projekto išlaidomis**.

Projekto administravimo išlaidos priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms, detalizuotos Taisyklių 305.1.1–305.1.8 papunkčiuose, t. y.

- i) projekto vykdytojo, partnerio ir (arba) JP projekto vykdytojo darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos už laiką, dirbtą administruojant projektą;
- ii) projektą administruojančių asmenų mokymų projekto administravimo klausimais išlaidos;

- iii) su projekto administravimo reikmėmis susijusių prekių įsigijimo išlaidos;
- iv) su projekto administravimo reikmėmis susijusių patalpų nuomos išlaidos;
- v) įrangos, transporto priemonių, kai jos susijusios su projekto administravimu, nuomos išlaidos;
- vi) projekto administravimo paslaugų, teisinių ir kitų konsultacijų, bylinėjimosi išlaidos;
- vii) projekto administravimo reikmėms būtinų komunalinių ir ryšio paslaugų išlaidos ir įsigyto ir (arba) nuomojamo turto eksploatavimo išlaidos;
- viii) kitos su projekto administravimu susijusios išlaidos.

Pagal Taisyklių 305.2–305.4 papunkčius netiesioginėms projekto išlaidoms taip pat priskiriamos projekto lėšų panaudojimo audito ir finansinių paslaugų (avanso draudimo, kredito įstaigos mokesčiai ir kitų finansinių paslaugų) pirkimo išlaidos, turto draudimo išlaidos.

Pagal Taisyklių 306 punktą, įgyvendinant jungtinius projektus, projekto administravimo išlaidomis taip pat laikomos JP vykdytojo veiklos JP projektų vykdytojams atrinkti ir JP projektų įgyvendinimui prižiūrėti išlaidos.

Taisyklių 307 punkte nustatyta, kad projekto lėšomis nelaikomos netesybos, baudos ar kitos projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo dėl sutarčių nevykdymo ar kitų priežasčių iš trečiųjų šalių gautos lėšos.

Nuosavas įnašas

Nuosavu įnašu laikoma lėšų suma, kuria projekto vykdytojas, partneris (-iai) ir (ar) JP projekto vykdytojas (-ai) prisideda prie projekto įgyvendinimo ir kurią gali sudaryti nacionalinės viešosios lėšos ir privačios lėšos.

Dalis projekto išlaidų yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas. Šių išlaidų sąrašas ir šioms išlaidoms taikomi reikalavimai pateikiami Rekomendacijų 3 lentelėje.

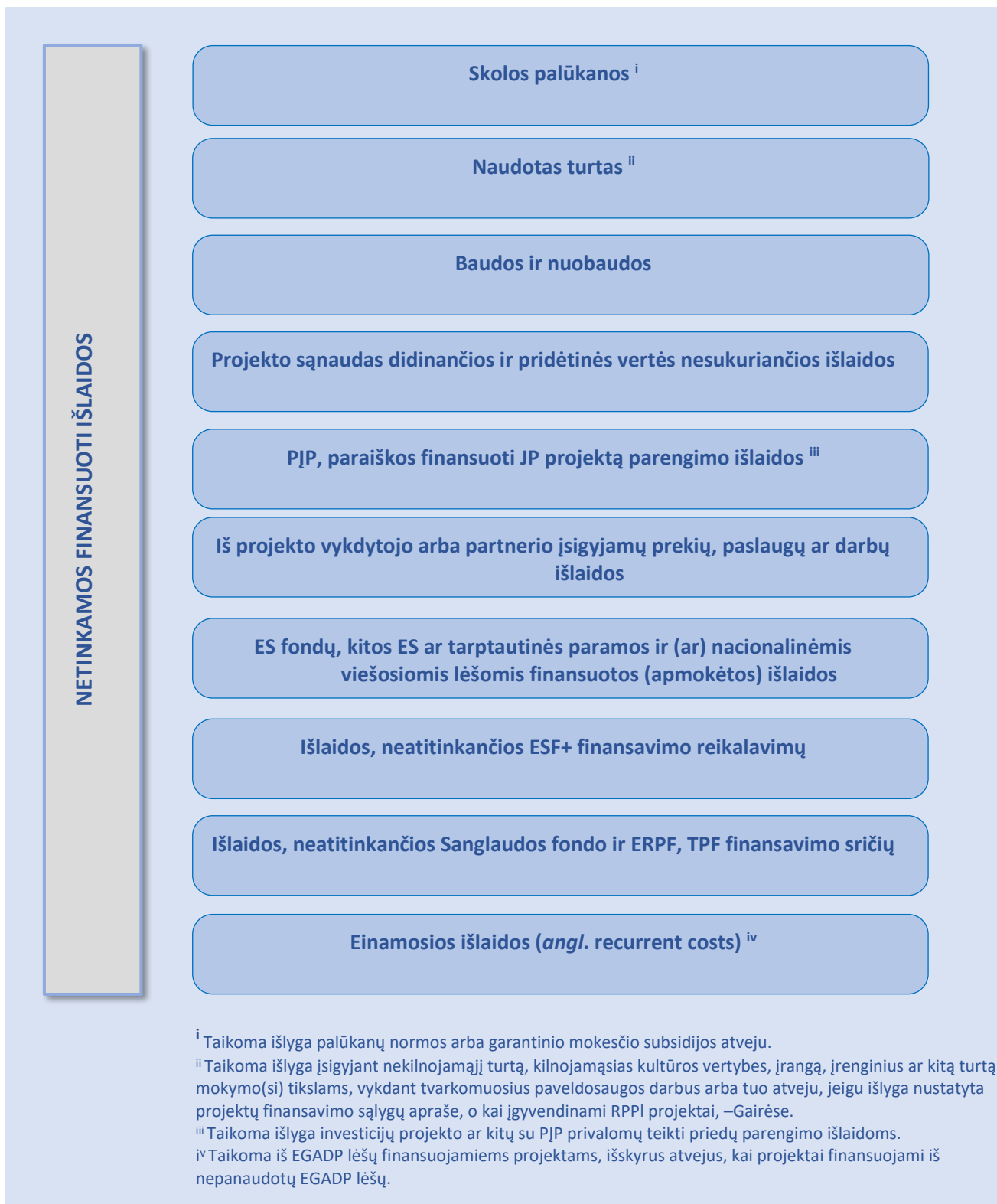
3 lentelė. Projekto išlaidos, kurios tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas.

Išlaidų tipas	Nuosavo įnašo tinkamumo finansuoti sąlygos
Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų patirtos ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos	Įgyvendinant projektą naudojamo valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos yra tinkamos finansuoti išlaidos kaip nuosavas įnašas, jeigu laikomasi Taisyklių 298.1–298.4 papunkčiuose nustatytų reikalavimų: <ul style="list-style-type: none"> i) šiam turtui įsigyti naudotos valstybės arba savivaldybės biudžete asignavimų valdytojui numatytos lėšos, tačiau deklaruojant tokio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nepažeidžiamas Taisyklių 308.7 papunktyje nustatytas reikalavimas; ii) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos apskaičiuotos pagal projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo patvirtintus nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, parengtus vadovaujantis projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo veiklai taikomais teisės aktais;

	<p>iii) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dydis pagrindžiamas apskaičiuotos nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos patvirtinimo dokumentais;</p> <p>iv) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos patirtos projekto išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpiu.</p>
Projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos	<p>Projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos už dalyvavimo projekto veiklose laiką yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo, partnerio ir (arba) JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas, išskyrus atvejus, kai projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPĮ projektai, – Gairėse nustatyta kitaip. Projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jei jos atitinka Taisyklių 301 ir 303 punktuose darbo užmokesčio išlaidų tinkamumui finansuoti nustatytus reikalavimus (žr. detaliau Rekomendacijų 9.5 skyrių „Darbo užmokestis“).</p>
Nepiniginis įnašas	<p>Nepiniginis projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo įnašas laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu gali būti patikrinta ir patvirtinta, kad jo vertė nėra didesnė už rinkos vertę, ir jeigu tai turtas ar veikla, įvardinti Taisyklių 304.1–304.3 papunkčiuose:</p> <p>i) žemė arba kitas nekilnojamasis turtas, kurio rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą, ir kuris įtrauktas į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo apskaitą, o jam pirkti, statyti ar rekonstruoti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta ES struktūrinių fondų ar kitų ES finansinių priemonių lėšų. Žemės vertė negali viršyti Taisyklių 299 punkte nustatytos ribos;</p> <p>ii) savanoriška veikla, jei galima įrodyti veiklai skirtą laiką, o įnašas apskaičiuojamas taikant Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytą minimalųjį darbo užmokestį arba nustatytą fiksuotąjį įkainį ir laikantis Taisyklių 301 ir 302 punktuose nustatytų reikalavimų;</p> <p>iii) į projekto vykdytojo, partnerio ir (arba) JP projekto vykdytojo finansines ataskaitas įtrauktas nematerialusis turtas, kuris sukurtas ar įsigytas nepažeidžiant Taisyklių 308.7 papunktyje nustatytų reikalavimų.</p>

4. NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

ES fondų ir EGADP lėšomis finansuojamų projektų netinkamos finansuoti išlaidos nustatytos Taisyklių VII skyriaus trečiajame skirsnyje. Rekomendacijų 3 paveiksle nurodomos netinkamos finansuoti išlaidos ir toliau šiame Rekomendacijų skyriuje pateikiami paaiškinimai dėl šių projekto išlaidų bei taikomų išlygų jų finansavimui.

3 paveikslas. Netinkamos finansuoti išlaidos.

Skolos palūkanos

Pagal Taisyklių 308.1 papunktį netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos skolos palūkanos, išskyrus atvejus, kai teikiamos palūkanų ar garantinio mokesčio subsidijos.

Tuo atveju, kai projekto vykdytojas ir (ar) partneris (-iai) ar JP projekto vykdytojas prisideda prie projekto įgyvendinimo skolintomis lėšomis (nuosavą įnašą ar jo dalį sudaro skolintos lėšos), kredito įstaigos suteiktos paskolos palūkanos nėra tinkamos finansuoti projekto išlaidos. Taisyklės nustato išlygą projektams, kurių finansavimui teikiama palūkanų normos subsidija arba garantinio mokesčio subsidija.

Naudotas turtas

Taisyklių 308.2 papunktyje nustatyta: „Įgyvendinant projektus, visais atvejais netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos naudoto turto įsigijimo išlaidos, išskyrus atvejus, kai perkamas nekilnojamas turtas, kilnojamosios kultūros vertybės, kai mokymo(si) tikslais perkama įranga, įrenginiai ar kitas turtas, kurie bus naudojami ne pagal pirminę savo paskirtį, ar kai vykdomi kultūros paveldo objektų tvarkomieji paveldosaugos darbai, taip pat kai naudoto turto įsigijimo išlaidos numatytos projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse.“

Naudotu turtu laikomas turtas, kuris buvo ar turėjo būti atiduotas eksploatuoti, surašius turto atidavimo eksploatuoti aktą. Kilus įtarimui, kad projekto įgyvendinimo metu buvo įsigytas naudotas turtas, administruojančioji institucija gali prašyti projekto vykdytojo ar partnerio ar JP projekto vykdytojo pateikti tiekėjo rašytinę deklaraciją, kuria patvirtinamas turto naujumas.

Taisyklės numato išlygas naudoto turto, kurio išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, įsigijimui, t. y. naudoto turto įsigijimo išlaidos yra tinkamos finansuoti:

i) įsigyjant nekilnojamąjį turtą, t. y. turtą, kuris negali būti perkeliamas iš vienos vietos į kitą nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės. Nekilnojamuoju turtu laikomi žemės sklypai, įvairūs statiniai (taip pat nebaigti statyti) – tai pastatai, priestatai, tiesiniai (inžinieriniai tinklai, keliai ir pan.) ir visa tai, kas statoma (montuojama, tiesiama) ar jau yra pastatyta (sumontuota, nutiesta) naudojant statybines medžiagas, statybos gaminius, statybos dirbinius ir yra tvirtai sujungti su žeme, gyvenamajame ar negyvenamajame pastate esantys butai ar įrengtos gyvenamosios patalpos ir kitą funkcinę (ne gyvenamąją) paskirtį turinčios patalpos, įvairūs inžinieriniai įrenginiai, kurių funkcijos susijusios su žemės sklypu ar pastatu ir pan.

ii) įsigyjant kilnojamąsias kultūros vertybes. Tinkamomis finansuoti laikomos Lietuvos ir jos kultūros istorijai svarbių kilnojamųjų kultūros vertybių įsigijimo išlaidos. Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje pateikta sąvokos „kilnojamosios kultūros vertybės“ apibrėžtis: „**Kilnojamosios kultūros vertybės** – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą“. Valstybinė kilnojamųjų kultūros vertybių apskaita suprantama kaip kilnojamojo daikto, turinčio kultūrinę vertę, įrašymas į Kultūros vertybių registrą, į muziejų ir bibliotekų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir į muziejų ir bibliotekų, kurių dalininkai yra valstybė ar savivaldybė ir kiti viešieji juridiniai asmenys, ir Nacionalinio dokumentų fondo apskaitos dokumentus, kultūros vertybių duomenų tvarkymas ir saugojimas (šio įstatymo 2 straipsnio 16 dalis).

Tinkamomis finansuoti laikomos į valstybinį Kultūros vertybių registrą įtrauktų kultūros vertybių įsigijimo išlaidos. Tuo atveju, kai įsigyjamos kilnojamosios kultūros vertybės, neįtrauktos į valstybinį Kultūros vertybių registrą, šias išlaidas pripažįstant tinkamomis finansuoti, projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas turi pagrįsti įsigyjamų kilnojamųjų kultūros vertybių liuanistinę, meninę, istorinę ar memorialinę vertę bei įsigyjamų kilnojamųjų kultūros vertybių reikalingumą jo sukauptiems atminties rinkiniams.

iii) įsigyjant įrangą, įrenginius ar kitą turtą, mokymo(si) tikslais naudojamą projekte ne pagal pirminę savo paskirtį.

Pavyzdžiui, profesinio mokymo įstaiga įsigyja naudotų automobilių, jų variklių, kėbulų ir kitų dalių, kurie skirti išmokti ardyti, surinkti, matuoti, ruošti dažymui, dažyti ir pan.

iv) vykdamas kultūros paveldo objektų tvarkomuosius paveldosaugos darbus. Kultūros paveldo objektuose gali būti vykdomi tvarkomieji statybos darbai pagal [Statybos įstatymą](#) ir aplinkos ministro patvirtintus statybos techninius reglamentus bei tvarkomieji paveldosaugos darbai, kurie vykdomi pagal [Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą](#) ir kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkymo reglamentus. Taisyklėse nustatyta išlyga taikoma tais atvejais, kai projekte vykdomi tvarkomieji paveldosaugos darbai, apimantys kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių konservavimo, restauravimo ir remonto darbus.

v) įsigyjant naudotą turtą, jeigu tokio turto įsigijimo išlaidos numatytos kaip tinkamos finansuoti projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse.

Baudos ir nuobaudos

Pagal Taisyklių 308.3 papunktį baudos ir nuobaudos laikomos netinkamomis finansuoti išlaidomis.

Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomi projekto vykdytojui ar partneriui ar JP projekto vykdytojui, projektą vykdančiams ar administruojantiems asmenims arba projekto dalyviams paskirtos baudos ir nuobaudos, su administracinėmis, drausminėmis ir kt. baudomis susijusios bylinėjimosi išlaidos (žyminis mokestis ir išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu).

Projekto sąnaudas didinančios ir pridėtinės vertės nesukuriančios išlaidos

Įgyvendinant projektus, visais atvejais netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, kurios padidina projekto sąnaudas, proporcingai nesukurdamos pridėtinės vertės (Taisyklių 308.4 papunktis).

Ši Taisyklių nuostata aiškintina sietinai su Taisyklių 294.1 papunktyje nustatytu bendruoju išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimu, pagal kurį projekto išlaidos turi būti būtinos projektams įgyvendinti, t. y. jomis turi būti prisidedama prie projekto tikslų ir rezultatų pasiekimo, jos turi atitikti patikimo finansų valdymo principą. Išlaidos, kurios padidina projekto sąnaudas, proporcingai nesukurdamos pridėtinės vertės, visais atvejais laikomos nebūtinomis projekto išlaidomis, neatitinkančiomis patikimo finansų valdymo principo (žr. Rekomendacijų 2 skyriaus „Bendrieji projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai“ dalyje „Projekto išlaidų būtinumas“ pateiktą pavyzdį).

PĮP, paraiškos finansuoti JP projektą parengimo išlaidos

Netinkamomis finansuoti laikomos PĮP, taip pat paraiškos finansuoti JP projektą rengimo išlaidos (Taisyklių 308.5 papunktis).

Taisyklės numato išlygą investicijų projekto ar kitų su PĮP privalomų teikti priedų parengimo išlaidoms, pagal kurią šių dokumentų rengimo išlaidos laikytinos tinkamomis finansuoti. Pagal Vadovaujantis [Strateginio valdymo metodikos](#) 140.5 papunkčiu, investicijų projektas su investicijų skaičiuokle rengiamas ir teikiamas kartu su PĮP, jeigu įgyvendinant projektą planuojama investicijų į ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, reikalingo viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos [Viešojo administravimo įstatyme](#), teikti ir (arba) viešojo administravimo funkcijoms ir (ar) teisingumo vykdymo funkcijai atlikti, sukūrimą, įsigijimą arba jo vertės padidinimą ir šių investicijų suma, išskyrus (atėmus) jai tenkantį pirkimo ir (arba) importo PVM, viršija 1 (vieną) milijoną eurų. Projekto investicijų projektas rengiamas vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodika, skelbiamą interneto svetainėse cpva.lt ir esinvesticijos.lt.

Iš projekto vykdytojo arba partnerio įsigyjamų prekių, paslaugų ar darbų išlaidos

Išlaidos, patirtos iš projekto vykdytojo arba partnerio įsigyjant prekes, paslaugas (įskaitant trumpalaikio ir ilgalaikio turto, taip pat nekilnojamojo turto nuomą) ar darbus, laikomos netinkamos finansuoti projekto išlaidomis (Taisyklių 308.6 papunktis).

Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos projekto vykdytojui perkant prekes, paslaugas (įskaitant trumpalaikio ir ilgalaikio turto, taip pat nekilnojamojo turto nuomą) ar darbus iš projekto partnerio (-ių), projekto partneriui (iams) – iš projekto vykdytojo arba projekto partneriui – iš kito (-ų) projekto partnerio (-ių).

Tinkamomis finansuoti laikomos projekto vykdytojo ar partnerio sąnaudos, patirtos įgyvendinant projektą (pavyzdžiui, skirtos darbo užmokesčiui, komandiruočių išlaidoms apmokėti ir pan.). Išlaidos, kurias projekto vykdytojas ar partneris patiria pirkdamas prekes, paslaugas ar darbus iš kitų įgyvendinant projektą dalyvaujančių ūkio subjektų, kurie nelaikomi projekto partneriais, yra tinkamos finansuoti, jei nepažeidžiamas skaidrumo principas, t. y. jei toks įgyvendinant projektą dalyvaujantis ūkio subjektas savo reikšmingumu negali būti prilyginamas projekto partneriui, pavyzdžiui, kai paslaugos perkamos iš organizacijos, kurios darbuotojai yra projekto mokymų dalyviai, tačiau organizacija kitaip nėra susijusi su vykdomu projektu (neprisideda siekiant nustatytų projekto tikslų ir (ar) rezultatų, nedalyvauja vykdant projekto veiklas ar pan.).

ES fondų, kitos ES ar tarptautinės paramos ir (ar) nacionalinėmis viešosiomis lėšomis finansuotos (apmokėtos) išlaidos

Visais atvejais netinkamos finansuoti laikomos išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir (arba) deklaruotos (arba pripažintos deklaruotinomis) EK arba kitai tarptautinei institucijai ir kurioms apmokėti skyrus ES fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) apmokėtos, ir (arba) deklaruotos EK arba kitai tarptautinei institucijai daugiau nei vieną kartą (Taisyklių 308.7 papunktis).

Šis Taisyklėse nustatytas reikalavimas kildinamas iš Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046 nustatyto **dvigubo finansavimo nebuvimo (draudimo) principo**, pagal kurį vienam veiksmui (projektui) iš biudžeto gali būti skiriama tik viena dotacija vienam naudos gavėjui, išskyrus atvejus, kai atitinkamuose pagrindiniuose aktuose numatyta kitaip; jokiais aplinkybėmis tos pačios išlaidos nefinansuojamos iš ES biudžeto du kartus (Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 191 straipsnio 1 ir 3 dalis).

Dvigubo finansavimo draudimas apima ne tik tuos atvejus, kai tos pačios išlaidos yra pripažįstamos tinkamomis finansuoti ir/arba apmokamos daugiau nei vieną kartą, bet ir tuos atvejus, kai tos pačios veiklos yra nepagrįstai finansuojamos kelis kartus iš ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų, taip pat iš valstybės ir (arba) savivaldybių, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės. Toks veiklų finansavimas reikštų neefektyvų lėšų panaudojimą.

Pavyzdžiui, projekte numatyti statinio remonto darbai, kai ankstesnio remonto garantinis laikotarpis nepasibaigęs, arba projekte numatyti statybos darbai kartu su statinio griovimo darbais, kurie buvo finansuoti viešosiomis lėšomis.

Dvigubas finansavimas suprantamas kaip neleistas veiksmas, iš kurio projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas arba valstybė gauna nepelnytą finansinę naudą, kai:

i) daugiau nei vieną kartą finansuojamos tos pačios veiklos tos pačios išlaidos;

Pavyzdžiui, dviejuose PJP numatyta finansuoti tą patį (identišką) MTEP tyrimą (tie patys projekto tikslai ir laukiami rezultatai, ta pati MTEP tyrimo apimtis). Šiuo atveju, tyrimas tinkamas finansuoti tik pagal vieną projektą.

ii) daugiau nei vieną kartą deklaruojamos tos pačios išlaidos tame pačiame ar skirtinguose projektuose;

Pavyzdžiui, projekto vykdytojas deklaravo tų pačių mokymo priemonių įsigijimą už 2 000 Eur (pateikė tą patį šias išlaidas pagrindžiantį dokumentą) du kartus skirtinguose veiklos ataskaitose. Antrą kartą deklaruotos projekto išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Pavyzdžiui, iš tarptautinės programos lėšų įsigytas turtas. Projekto vykdytojas (šio turto savininkas) deklaruoja šio turto nusidėvėjimo išlaidas projekte. Tokio turto nusidėvėjimo išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Pavyzdžiui, mokykla vykdo mokyklos patalpų modernizavimo ir energetinio efektyvumo projektus. Šiems projektams įgyvendinti pasirašyta viena rangos sutartis ir viename projekte yra deklaruojamos vidaus ir išorės sienų dažymo darbų išlaidos, kitame – išorės sienų šiltinimo ir dažymo darbų išlaidos. Išorės sienų dažymo darbų išlaidos deklaruojamos daugiau nei vieną kartą, todėl viename iš projektų jos yra netinkamos finansuoti.

iii) pasinaudojama skirtingų finansavimo šaltinių lėšomis (valstybės, savivaldybės, ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų) daugiau nei vieną kartą toms pačioms išlaidoms finansuoti;

Pavyzdžiui, projekto vykdytojas vykdo du projektus, kurių vienas finansuojamas iš ES fondų, kitas – Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos lėšomis. Projekto vykdytojo rangos darbų sąskaitoje nurodyta suma buvo finansuota iš ES fondų, todėl ta pati sąskaita negali būti deklaruota ir apmokėta Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos lėšomis.

iv) ir kitais atvejais deklaruojant EK išlaidas, kurios jau buvo jai deklaruotos, nepriklausomai nuo to, ar tos išlaidos apmokėtos iš skirto finansavimo, ar nuosavo įnašo.

Pavyzdžiui, EK pateiktoje išlaidų deklaracijoje buvo deklaruotos tinkamos dviejų projektų išlaidos. Vieno projekto vykdytojas patyrė ir deklaravo projektą vykdančiojo personalo (darbuotojo X) darbo užmokesčio išlaidas, kurios buvo pripažintos tinkamomis ir įtrauktos į išlaidų deklaraciją. Tas pats projekto vykdytojas, vykdydamas kitą projektą, arba kitas projekto vykdytojas deklaravo mokymų dalyvio (to paties darbuotojo X) darbo užmokestį mokymų metu kaip nuosavą įnašą. Šiuo atveju tos pačios išlaidos būtų antrą kartą deklaruotos EK, todėl darbuotojo X darbo užmokestis mokymų metu yra netinkamas finansuoti išlaidos.

Siekiant užtikrinti efektyvią 2021–2027 metų ES fondų ir EGADP lėšų skyrimo ir panaudojimo kontrolę ir sumažinti dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo riziką, administruojančioji institucija teikia kitoms 2021–2027 metų ES fondų ir EGADP lėšas administruojančioms ir kontroliuojančioms institucijoms informaciją apie pareiškėją, projekto vykdytojus, partnerius ir rangovus, prekių tiekėjus, paslaugų teikėjus ir projekto įgyvendinimą.

Taisyklių 196 punktas nustato administruojančiosios institucijos teisę susipažinti su kitais projekto vykdytojo, partnerio (-ių), JP projekto vykdytojo iš kitų finansavimo šaltinių įgyvendinamais (-tais) projektais ir juos įgyvendinant sukurtais rezultatais, kitais projekto vykdytojo, partnerio (-ių), JP projekto vykdytojo dokumentais, kiek tai būtina dvigubo tos pačios veiklos tų pačių išlaidų finansavimo prevencijai ir projekto vykdytojo pateiktose veiklos ataskaitose deklaruotų išlaidų tinkamumui finansuoti užtikrinti.

Dvigubo finansavimo prevencija vykdoma projekto įgyvendinimo plano vertinimo metu, įvertinant projekto atitiktį bendrajam projektų atrankos kriterijui, nurodytam Taisyklių 2 priedo 6.6 papunktyje „Planuojamų įgyvendinti projekto veiklų išlaidos nefinansuojamos pagal kitus pareiškėjo ir (ar) partnerio (-ių) įgyvendintus ir (arba) įgyvendinamus projektus“:

- i) tikrinama, ar tam pačiam pareiškėjui arba partneriui (-iams) nebuvo skirtas finansavimas tų pačių veiklų toms pačioms išlaidoms iš ES fondų 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. laikotarpiams;
- ii) vertinama PJP pateikta informacija, viešai prieinama informacija (ar pareiškėjo (partnerio (-ių) interneto svetainėje (jeigu tokia yra) nėra nurodyta papildoma informacija apie jų įgyvendinamus projektus ar veiklas, dėl kurių įgyvendinimo galėtų kilti dvigubo finansavimo rizika);
- iii) vertinami nuosavo įnašo finansavimo šaltiniai. Nuosavu įnašu negali būti laikomos ES fondų lėšos, skirtos kitiems projektams, techninės paramos lėšos, finansinių instrumentų lėšos, kitų fondų finansuotos išlaidos;
- iv) tikrinant, kokias išlaidas apima projekte taikomi skirtingi fiksuotieji dydžiai arba kokios išlaidos numatomos finansuoti, kai projektui taikomas ir supaprastintas, ir faktinių išlaidų apmokėjimas.

Pavyzdžiui, suaugusiųjų mokymo pagal formaliojo švietimo programas ar modulius fiksuotasis įkainis apima šias išlaidas: mokytojo darbo užmokestį, literatūros ir vadovėlių įsigijimą, vaizdo priemonių įsigijimą, praktinio mokymo medžiagų įsigijimą, mokytojų kvalifikacijos tobulinimą. Projekte numatyta taikyti šį fiksuotąjį įkainį bei finansuoti kitas būtinas išlaidas – veiklos stebėseną ir tyrimų atlikimą, mokytojų kvalifikacijos tobulinimą, mokytojo darbo užmokesčio išlaidas, jos nėra tinkamos finansuoti antrą kartą (apmokant faktines išlaidas).

Dvigubo finansavimo kontrolė projekto įgyvendinimo metu vykdoma vertinant veiklos ataskaitose deklaruojamų išlaidų tinkamumą:

- i) tikrinama, ar nėra deklaruojamos tos pačios išlaidos keliose veiklos ataskaitose ir/ar keliuose projektuose;

ii) tikrinama, ar nudėvimam turtui įsigyti nebuvo panaudotos viešosios (įskaitant ir kitas šalis) lėšos. Kai projekte deklaruojamas ilgalaikio turto nusidėvėjimas, tikrinama, ar projekto vykdytojas (partneris) pateikė pažymą (deklaraciją), kad projekte nudėvimas turtas nebuvo pirktas iš kitų paramos šaltinių. Taip pat gali būti tikrinami turto įsigijimo, apmokėjimo dokumentai. Kai turtas buvo įsigytas valstybės lėšomis, jo nusidėvėjimas gali būti deklaruojamas tik kaip nuosavas įnašas. Jei turtas įsigytas iš kitos paramos lėšų, tai jo nusidėvėjimo išlaidos yra netinkamos finansuoti;

Kai projekto išlaidos apmokamos supaprastintai, dvigubo finansavimo kontrolė vykdoma:

i) pastebėjus signalus žiniasklaidoje ar kilus kitų įtarimų, kad tas pats rezultatas (pavyzdžiui, konkrečius mokymus baigę asmenys) deklaruotas kelis kartus ar nesilaikoma fiksuotojo dydžio taikymo sąlygų; šiuo atveju projekto vykdytojo dokumentai tikrinami išsamiai (įskaitant apskaitos įrašų tikrinimą ir pan.);

ii) tikrinant, kokias išlaidas apima projekte taikomi skirtingi fiksuotieji dydžiai arba kokios išlaidos finansuojamos, kai yra taikomas ir supaprastintas, ir faktinių išlaidų apmokėjimas.

Išlaidos, neatitinkančios ESF+ finansavimo reikalavimų

Be aukščiau Rekomendacijose aptartų netinkamų finansuoti projekto išlaidų, ESF+ finansavimo reikalavimų neatitinkančiomis išlaidomis taip pat laikomos išlaidos, nurodytos Taisyklių 309.1–309.3 papunkčiuose, t. y.:

i) infrastruktūros, žemės ir kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidos;

ii) baldų, įrangos (įrenginių) ar transporto priemonių pirkimo išlaidos, išskyrus atvejus, kai tokie pirkiniai būtini projekto tikslui pasiekti arba kai baigiantis projektui tie daiktai visiškai nusidėvi, arba kai tų daiktų pirkimas yra labiausiai ekonomiškai pagrįsta alternatyva;

iii) pastatų, kitų statinių ir patalpų statybos, rekonstravimo, remonto ir panašios išlaidos.

Taisyklių 309.1–309.2 papunkčiuose įvardijamos (perkeliamos) Reglamento (ES) 2021/1057 16 straipsnio 1 dalyje nurodytos išlaidos, kurios nėra tinkamos finansuoti pagal bendrąją ESF+ krypties, kuriai taikomas pasidalijamasis valdymas, paramą. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2021/1057 3 straipsnyje nurodytus ESF+ bendruosius tikslus, Taisyklių 309.3 papunktis nustato papildomus išlaidų tinkamumo ribojimus statybos darbų išlaidoms ESF+ lėšomis finansuojamuose projektuose. Visos šios išlaidos gali būti finansuojamos iš ESF+ lėšomis finansuojamam projektui taikant kryžminį finansavimą.

Taisyklių 309.2 papunktis nustato išlygą, pagal kurią ilgalaikio materialiojo turto (baldų, įrangos (įrenginių) ar transporto priemonių) pirkimo išlaidos gali būti tinkamos finansuoti ESF+ lėšomis. Ilgalaikio materialiojo turto (baldų, įrangos (įrenginių) ar transporto priemonių) pirkimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš ESF+ lėšų, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

i) šis turtas yra būtinas projekto tikslui pasiekti;

ii) įgyvendinus projektą šis turtas visiškai nusidėvi arba šio turto likutinė vertė yra nereikšminga, t. y. sudaro ne daugiau kaip 250 eurų bendros šio turto vertės;

iii) šio turto įsigijimas yra labiausiai ekonomiškai pagrįsta alternatyva, t. y. įgyvendinant projektą turto pirkimo išlaidos yra mažesnės nei tokio paties turto nuomos išlaidos projekto (ar jo veiklos, kuriai vykdyti reikalingas turtas) įgyvendinimo laikotarpiu.

Išlaidos, neatitinkančios Sanglaudos fondo ir ERPF, TPF finansavimo sričių

Taisyklių 310 punkte nustatyta, kad be Taisyklių 308 punkte nustatytų netinkamų finansuoti išlaidų, Sanglaudos fondo ir ERPF finansavimo reikalavimų neatitinkančiomis išlaidomis laikomos išlaidos, nurodytos Reglamento (ES) 2021/1058 7 straipsnyje.

Reglamento (ES) 2021/1058 7 straipsnyje nustatyta, kokių rūšių veikla nepriklauso Sanglaudos fondo ir ERPF paramos aprėpčiai ir neremiama šių fondų lėšomis, t. y. atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas ar statyba; tabako ir tabako gaminių gamyba, apdorojimas ir prekyba jais, investicijos, kuriomis siekiama mažinti dėl [Direktyvos 2003/87/EB](#) I priede išvardytos veiklos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (siekiant išvengti finansavimo, kuris teikiamas įgyvendinant šią direktyvą, dubliavimo), ir investicijos į sunkumų patiriančias įmones, kaip apibrėžta BBIR (angl. GBER) (išskyrus tuos atvejus, kai finansuoti leidžiama pagal *de minimis* pagalbos arba laikinosios valstybės pagalbos taisykles, nustatytas siekiant reaguoti į išskirtines aplinkybes). Sanglaudos fondo ir ERPF lėšomis finansuojamos tik tam tikros investicijos į oro uostus, sąvartynų įrenginius ir galutinių atliekų apdorojimą arba iškastinį kurą. Sanglaudos fondo lėšomis neremiamos investicijos į būstų sektorių (išskyrus tuos atvejus, kai jos susijusios su energijos vartojimo efektyvumo ar atsinaujinančiosios energijos naudojimo skatinimu).

Taisyklių 311 punkte nustatyta, kad be Taisyklių 308 punkte nurodytų išlaidų, TPF finansavimo reikalavimų neatitinkančiomis taip pat laikomos išlaidos, nurodytos Reglamento (ES) 2021/1056 9 straipsnyje.

Reglamento (ES) 2021/1056 9 straipsnyje nustatyta, kokių rūšių veikla nepriklauso TPF aprėpčiai ir neremiama šio fondo lėšomis, t. y. atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas ar statyba, tabako ir tabako gaminių gamyba, apdorojimas ir prekyba jais, investicijos į sunkumų patiriančias įmones, kaip apibrėžta Komisijos reglamente (ES) Nr. 651/2014 (išskyrus atvejus, kai tai leidžiama pagal laikinas valstybės pagalbos taisykles, nustatytas siekiant atsižvelgti į išimtines aplinkybes, arba pagal *de minimis* pagalbos schemą, siekiant remti investicijas, kuriomis mažinamos energijos išlaidos įgyvendinant energetikos pertvarkos procesą), taip pat investicijos, susijusios su iškastinio kuro gamyba, perdirbimu, transportavimu, platinimu, sandėliavimu ar deginimu.

Taisyklių 310 ir 311 punktuose nustatyti specialieji išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai konkretizuoja Taisyklių 294.7 papunktyje nustatytą bendrąjį išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimą, pagal kurį projektų išlaidos turi atitikti konkrečiam ES fondui taikomuose Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose nurodytas finansavimo sritis, pateikdami nuorodas į konkrečius Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus ir atitinkamus jų straipsnius, nustatančius Sanglaudos fondui ir ERPF, TPF nepriskiriamas finansavimo sritis.

Einamosios išlaidos (*angl. recurrent costs*)

Einamosios išlaidos (*angl. recurrent costs*) yra netinkamos finansuoti iš EGADP lėšų finansuojamuose projektuose, išskyrus atvejus, kai projektai finansuojami iš nepanaudotų EGADP lėšų.

Teisės aktuose ir EK teikiamuose išaiškinimuose vartojama skirtinga terminija: „einamosios išlaidos“, „pasikartojančios nacionalinės biudžeto išlaidos“, „periodinės nacionalinės biudžeto išlaidos“, kuri reiškia ir apibūdina tą pačią išlaidų kategoriją.

Reglamento (ES) 2021/241 preambulėje nurodyta: „*Priemonė¹ neturėtų pakeisti pasikartojančių nacionalinių išlaidų, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus*“ (šio Reglamento preambulės 20 punktas). Reglamento 2021/241 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad parama pagal EGADP neturėtų padengti periodinių nacionalinių biudžeto išlaidų, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus.

Reglamente (ES) 2021/241 nustatyti reikalavimai perkelti į nacionalinę teisę. Taisyklių 312 punkte nustatyta, kad iš EGADP lėšų netinkamos finansuoti išlaidos, kuriomis pakeičiamos periodinės nacionalinės biudžeto išlaidos (tokios kaip valstybės tarnautojų, mokytojų, gydytojų atlyginimai už kasdienį darbą, periodinės infrastruktūros priežiūros išlaidos ir pan.), išskyrus atvejus, kai tokios išlaidos numatytos Plane „Naujos kartos Lietuva“ arba suderintos su EK.

EGADP plano rengimo gairėse EK yra pateikusi šią poziciją dėl einamųjų išlaidų (*angl.* recurrent costs), vengiant bet kokio šio tipo išlaidų finansavimo:

„Kadangi EGADP lėšos pagal savo pobūdį yra nesikartojantis pajamų šaltinis, jų naudojimas nebūtų tvarus, jei jos būtų skirtos išlaidoms finansuoti, dėl kurių atsiranda nuolatinių teisių į išmokas (pvz., darbo užmokesčio ar pensijų didinimo). Todėl EGADP neturėtų finansuoti pasikartojančių išlaidų (reguliarios infrastruktūros priežiūros, mokytojų ar valstybės tarnautojų atlyginimų ir t. t.) ar reformų, kurios veda prie biudžeto balanso pablogėjimo“.

„Paprastai kompensacija viešojo sektoriaus darbuotojams, dirbantiems bendrosiose administracijose rengiant ar įgyvendinant reformas ir (arba) investicijas, kurioms taikoma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, neturėtų būti įtraukiamos, nes jos yra periodinės išlaidos. Jei yra tinkamas pagrindimas (pvz., poreikis dėl konkrečių ekspertinių žinių), nenuolatinio asmens samdymas terminuotam laikotarpiui iki RRP² įgyvendinimo laikotarpio pabaigos (t. y. neperiodinės išlaidos) gali būti laikomos atitinkančiomis reikalavimus griežtomis sąlygomis. Pavyzdžiui, papildomų žmogiškųjų išteklių samdymas turi būti neatsiejama su ja susijusios reformos ir (arba) investicijų dalis“.

Pagal EK EGADP plano rengimo gairėse pateiktus išaiškinimus periodinės infrastruktūros priežiūros išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti išlaidomis, tačiau investicijas į modernizavimą, įskaitant labai intensyvią arba pavėluotą techninę priežiūrą, galima remti pagal EGADP pagrindus poreikį kiekvienu konkrečiu atveju.

EK akcentuoja, kad išimtiniais atvejais pasikartojančios išlaidos gali būti finansuojamos, jeigu galima įrodyti, kad jos darys ilgalaikį poveikį, atitinkantį EGADP tikslus, jų finansavimas bus tvariai užtikrintas pasibaigus EGADP taikymo laikotarpiui ir neigiamas poveikis valdžios sektoriaus balansui yra tik laikinas. Į pasikartojančias investicijų ir reformų išlaidas turi būti atsižvelgiama apskaičiuojant EGADP plano sąnaudas tik tuo atveju, jei jos duoda tiesiogiai teigiamos struktūrinės naudos ir jei neigiamas poveikis valdžios sektoriaus balansui yra tik laikinas. Tai, pavyzdžiui, gali būti susieta su valstybės tarnautojų mokymo išlaidų bandomuoju projektu, siekiant padidinti administracijos veiksmingumą. Kitas pavyzdys, – inovatyvi čekių schema, kuria siekiama subsidijuoti MTEP veiklą ir inovacijas, kuri gali būti laikinai finansuojama iš EGADP ir vėliau finansuojama iš kitų pajamų šaltinių arba jai sumažinamos išlaidos arba tokia veikla sustabdoma.

¹ T. y., EGADP (*angl.* RRF).

² Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (*angl.* Recovery and resilience plan) trumpinys.

5. PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

Projekto PVM laikomas **tinkamomis finansuoti išlaidomis** iš ES fondų lėšų tik tuo atveju, kai pirkimo PVM negali būti susigrąžintas jokiais priemonėmis, kai:

i) įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms skirtoms neekonominei veiklai. Ekonominė veikla suprantama taip, kaip ji apibrėžta [Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo](#) 2 straipsnio 8 dalyje. Viešųjų juridinių asmenų (valstybės, savivaldybių, valstybės ar savivaldybių institucijų bei įstaigų, valstybės įsteigtų garantijų institucijų, o įstatymų nustatytais atvejais – ir kitų viešųjų juridinių asmenų) veikla, kurią vykdyti šiuos asmenis įpareigoja teisės aktai, nelaikoma ekonomine veikla. Tačiau tuo atveju, jeigu vykdoma veikla konkuruoja ar gali konkuruoti su kitų asmenų tiekiamomis prekėmis ir (arba) teikiamomis paslaugomis ir ji nelaikytina mažareikšme (nustatant veiklos mažareikšmiškumą, rekomenduojama vadovautis Europos Teisingumo Teismo praktika, pavyzdžiui, byla *Isle of Wight C-288/07*), tokia veikla laikoma ekonomine veikla;

ii) įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms yra skirtos PVM neapmokestinamai veiklai vykdyti;

iii) sumokėtas PVM (ar jo dalis) neatskaitomas pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 62 straipsnio nuostatas (reprezentacijai skirtų prekių ir (ar) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM, už kitą asmenį sumokėtas PVM, pirkimo PVM už lengvąjį automobilį ar jo nuomą bei keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais paslaugą), išskyrus šiame straipsnyje nurodytas išimtis.

Projekto PVM laikomas netinkamomis finansuoti išlaidomis tuo atveju, jei teisės aktų nustatyta tvarka projekto PVM galima įtraukti į PVM atskaitą, nes:

1. įsigyjamoms prekėms ir (ar) paslaugoms skirtoms asmens vykdomam PVM apmokestinamam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui (Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 58 straipsnio 1 dalis). Pirkimo ir (arba) importo PVM priskyrimas tinkamoms ar netinkamoms finansuoti išlaidoms nepriklauso nuo to, ar projekto vykdytojas, partneris, JP projekto vykdytojas yra PVM mokėtojas, t. y. nesvarbu, ar konkretus projekto vykdytojas, partneris, JP projekto vykdytojas faktiškai pasinaudos teise į atskaitą. Ši nuostata netaikoma projektams ir JP finansuojamiems 2021–2027 metų ES fondų lėšomis, kurių bendra vertė kartu su PVM yra iki 5 mln. Eur, ir tik jei iš projekto lėšų apmokėtas PVM neįtraukiamas į PVM atskaitą. Kai įgyvendinamas JP 5 mln. eurų vertė taikoma JP lygmeniu;

2. PVM sumokėjo projekto vykdytojas, partneris ar JP projekto vykdytojas, kuriam taikomos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo XII skyriaus I–III skirsniuose nurodytos specialios PVM schemas (kompensacinio PVM tarifo ūkininkams schema, turizmo paslaugų apmokestinimo schema, naudotų prekių, meno kūrinių, kolekcinų ir antikvarinių daiktų apmokestinimo schema).

3. Ministerija projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai – RPT RPPI, pagal priemonės specifiką ir finansuojamų veiklų pobūdį įvertinusios galimų pareiškėjų teisę projektų PVM įtraukti į atskaitą, nustatė, kad PVM yra netinkamos finansuoti išlaidos.

4. Užsienio apmokestinamojo asmens, kaip jis apibrėžtas Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, sumokėtas PVM visais atvejais laikomas netinkamu finansuoti.

Jei 2021–2027 m. ES fondų lėšomis finansuojamo projekto metu sukurtas rezultatas bus naudojamas tiek PVM apmokestinamai, tiek PVM neapmokestinamai veiklai vykdyti, PVM atžvilgiu laikoma, kad bus vykdoma mišri veikla, o jai tenkanti PVM vadinamas mišriu PVM. Tokiu atveju tik dalis sumokėto pirkimo ir (arba) importo mišraus PVM gali būti įtraukiama į PVM atskaitą. Vykdamas mišrią veiklą:

1. netinkamomis finansuoti PVM išlaidomis laikoma atskaitomo pirkimo ir (arba) importo mišraus PVM dalis, kurią galima tiksliai nustatyti;

2. tinkamomis finansuoti PVM išlaidomis laikoma 2021–2027 m. ES fondų lėšomis finansuojamų projektų mišraus PVM dalis, kurios nėra galimybės įtraukti į PVM atskaitą, tik, jei įmanoma ją tiksliai nustatyti;

Visas mišrus PVM, kai neįmanoma tiksliai nustatyti neatskaitomos sumokėto PVM dalies, laikomas netinkamu finansuoti ES lėšomis.

Visas netinkamas finansuoti 2021–2027 m. ES fondų lėšomis mišrus PVM, tenkantis projektui skiriamo finansavimo lėšų daliai, gali būti apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, skirtomis ES fondų lėšomis netinkamam finansuoti PVM apmokėti, tačiau tokia galimybė taikoma tik valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, valstybinių mokslo ir studijų institucijų bei viešųjų įstaigų, kurių vienas iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, įgyvendinamų projektų netinkamam finansuoti ES fondų lėšomis PVM apmokėti.

Projektų, finansuojamų EGADP lėšomis, PVM, tenkantis projektui skiriamo finansavimo daliai ir kurio pagal teisės aktus negalima įtraukti į PVM atskaitą, apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, skirtomis ES fondų lėšomis netinkamam finansuoti PVM apmokėti. Netinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomas projekto įgyvendinimo metu ir pasibaigus projektui (per projektui taikomų investicijų tęstinumo reikalavimų įgyvendinimo laikotarpį) projekto lėšomis projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo užsienyje sumokėtas Lietuvos Respublikos apmokestinamojo asmens PVM, kurį Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo susigrąžino pasinaudodamas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Elektroninių prašymų priėmimo sistema (EPRIS).

Taisyklės nustato prievolę projekto vykdytojui informuoti administruojančiąją instituciją ir sugrąžinti netinkamu finansuoti pripažintą projekto PVM:

- i) jei projekto įgyvendinimo metu projekto vykdytojas, partneris ar JP projekto vykdytojas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus įgyja teisę į PVM atskaitą ir yra galimybė susigrąžinti iš projekto lėšų sumokėtą PVM, net jei tokia galimybė nepasinaudojama. Šis reikalavimas netaikomas, kai 2021–2027 m. ES fondų projekto lėšomis buvo apmokėtas mišrusis PVM ir/arba projektų, kurių bendra vertė kartu su PVM yra iki 5 mln. Eur, lėšomis apmokėtas į atskaitą neįtrauktas PVM;
- ii) jei projekto įgyvendinimo metu arba po projekto pabaigos projekto lėšomis apmokėtas PVM įtraukiamas į PVM atskaitą;
- iii) projekto įgyvendinimo metu arba pasibaigus projektui iš projekto lėšų užsienyje sumokėtas Lietuvos Respublikos apmokestinamojo asmens PVM, Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo susigrąžina naudodamasis VMI Elektroninių prašymų priėmimo sistema.

Administruojančioji institucija, atlikdama projekto patikrą vietoje, atrankos būdu patikrina, ar projekto vykdytojas, partneris, JP projekto vykdytojas neįgijo teisės į PVM atskaitą, jeigu projekto PVM jam buvo apmokėtas dėl to, kad jis neturėjo teisės įtraukti PVM į PVM atskaitą.

Sudarant projekto struktūrą turėtų būti atsižvelgiama į tai, ar projekto rezultatas bus naudojamas PVM apmokestinamai veiklai. Jei projekto rezultatas bus naudojamas PVM apmokestinamai veiklai, projekto struktūra turėtų būti sudaroma atsižvelgiant į tai, kad PVM apmokestinamą veiklą vykdančio projekto vykdytojas ar partneris galėtų atskaityti PVM. Jei projekto struktūra planuojama neatsižvelgiant į šį principą, o pakeitus projekto struktūrą, pvz., pirkimus atliekantį asmenį, būtų įgyta teisė į PVM atskaitą, toks PVM yra netinkamas finansuoti. Pavyzdžiui, jei projekto rezultatas yra atnaujinti vandentiekio bei nuotekų tinklus, į projektą turi būti įtraukiama vandentiekio bei nuotekų veikla užsiimanti įstaiga, kuri vykdytų pirkimus ir galėtų pasinaudoti teise į PVM atskaitą.

6. PROJEKTO IŠLAIDŲ APSKAITA, DOKUMENTŲ RENGIMAS IR SAUGOJIMAS

Projekto išlaidų apskaita turi būti vykdoma skaidriai, sąžiningai ir teisingai, atsižvelgiant į projekto sutarties, sutarčių su projekto partneriais, ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus. Visi su projektu susiję ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos turi būti registruojami projekto vykdytojo ar partnerio, JP projekto vykdytojo, trečiųjų šalių (jei jų yra vadovaujantis Taisyklių 294.3 papunkčiu) apskaitoje bei pagrįsti apskaitos dokumentais.

Prieš sudaranti projekto sutartį projekto vykdytojas ar partneris, JP projekto vykdytojas kredito įstaigoje turi turėti atskirą sąskaitą projektui ar JP projektui skiriamo finansavimo lėšoms tvarkyti tuo atveju, jeigu numatoma už projektą ar JP projektą išmokėti avansą. Kai projekto vykdytojas ar partneris, JP projekto vykdytojas yra biudžetinė įstaiga, ji gali vienoje kredito įstaigos sąskaitoje laikyti keliems projektams, finansuojamiems pagal Taisykles, skiriamas finansavimo lėšas, užtikrindama atskirų projektų arba JP projektų lėšų apskaitos atskyrimą.

Su projektu susijusios operacijos yra laikomos projekto vykdytojo bendros finansinės apskaitos sudėtine dalimi. Projekto vykdytojas projekto įgyvendinimo metu privalo užtikrinti tinkamą projekto finansinės apskaitos atskyrimą nuo bendros projekto vykdytojo finansinės apskaitos. Su projektu susiję finansinės apskaitos įrašai turi būti lengvai atskiriami nuo kitų projekto vykdytojo operacijų arba kitų projekto vykdytojo vykdomų projektų operacijų. Šis reikalavimas taikomas ir projekto partneriams, išskyrus, kai partneris yra užsienio subjektas. Projekto finansinių operacijų apskaitai tvarkyti rekomenduojama naudoti atskiras sąskaitų plano subsąskaitas arba kitus atskyrimo būdus, pavyzdžiui, nurodant požymius. Šie nurodyti reikalavimai netaikomi išlaidoms, kurios apmokamos supaprastintai ir PVM daliai, kuri dengiama iš nuosavo įnašo.

Su projektu susijusių išlaidų ar pinigų judėjimo apskaitai tvarkyti rekomenduojama naudoti dvejybinį įrašą. Projektų vykdytojai, kurie pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus dvejybinio įrašo naudoti neprivalo, gali apskaitą tvarkyti įprasta tvarka.

Jeigu projekto išlaidoms ar jų daliai taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, projekto vykdytojas, partneris ir JP projekto vykdytojas šių išlaidų finansinę apskaitą tvarko vadovaudamasis ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, tačiau veiklos ataskaitose nurodomą tinkamų finansuoti išlaidų sumą apskaičiuoja pagal projekto sutartyje nustatytus supaprastintai apmokamų išlaidų dydžius. Projekto vykdytojas, partneris ir JP projekto vykdytojas neprivalo atskirti tokių išlaidų apskaitos nuo kitų įprastinių operacijų.

Jeigu kaip išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai pateikiami sąskaitos banke išrašai iš elektroninės bankininkystės sistemos, jie privalo turėti visus privalomus rekvizitus, nurodytus [Finansinės apskaitos įstatymo](#) 7 straipsnio 1 dalyje.

Jeigu su veiklos ataskaita teikiamos projekto vykdytojo, partnerio, JP projekto vykdytojo užpildytos pažymos (jei teikiamos suvestinės pažymos, kartu teikiant visus ar dalį pirminių išlaidų patvirtinimo dokumentų), jos turi būti pasirašytos projekto vykdytojo ar partnerio JP projekto vykdytojo, o kai projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas yra organizacija (įmonė, įstaiga) – jos vadovo arba jo įgalioto asmens.

Jeigu už prekes, paslaugas ar darbus atsiskaitoma faktoringo būdu, t. y. projekto vykdytojas ar partneris lėšas perveda ne tiesiogiai paslaugų teikėjui, prekių tiekėjui ar rangovui, o faktoriui, kartu su veiklos ataskaita projekto vykdytojas kartu su kitais išlaidų pagrindimo dokumentais administruojančiajai institucijai turi pateikti:

- i) dokumentą, kuriuo remiantis galima nustatyti, kad projekto vykdytojas ir paslaugų teikėjas, prekių tiekėjas ar rangovas susitarė, kad pagal pastarojo pateiktas sąskaitas už suteiktas paslaugas, pateiktas prekes ar atliktus darbus projekto vykdytojas turi mokėti ne tiesiogiai paslaugų teikėjui, prekių tiekėjui ar rangovui, o faktoriui (pvz., susitarimo dėl faktoringo sutarties taikymo kopiją);
- ii) paslaugų teikėjo, prekių tiekėjo ar rangovo pagal sutartį išrašytų sąskaitų faktūrų už suteiktas paslaugas, pateiktas prekes ar atliktus darbus kopijas;
- iii) pagal paslaugų teikėjo, prekių tiekėjo ar rangovo išrašytas sąskaitas faktūras projekto vykdytojo faktoriui atliktus mokėjimus įrodantys dokumentai.

Tarpusavio skolų užskaitymo aktas gali būti laikomas išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentu tik tuo atveju, kai užskaita yra abipusė, t. y. kai užskaitos aktą pasirašo ir užsakovas, ir tiekėjas. Tarpusavio skolų užskaitymo aktu dengiamos išlaidos turi būti įtrauktos į finansinę apskaitą (Finansinės apskaitos įstatymo 3 straipsnio 2 dalis), o užskaitymo aktas turėti visus privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus (Finansinės apskaitos įstatymo 7 straipsnio 1 dalis), pavyzdžiui, turi būti nurodyta akto pasirašymo data, atsiskaitančių įmonių rekvizitai, užskaitoma išlaidų suma, sąskaita faktūra (-os), pagal kurią (-ias) patirtos išlaidos užskaitomos, arba kodėl tam tikra suma nepervedama tiekėjui (netesybos) ir kt.

Jeigu tik dalis patiriamų išlaidų yra susijusi su projektu, ši dalis privalo būti aiškiai ir pagrįstai nustatyta kaip faktinis dydis arba taikant *pro rata* (proporcingo išlaidų priskyrimo) principą. Taikant *pro rata* principą, pareiškėjas ar projekto vykdytojas arba partneris administruojančiajai institucijai turi pateikti išlaidų *pro rata* metodiką ir nurodyti, kad netinkamų finansuoti išlaidų dalis bus apmokėta kitomis nei projektui skirtomis finansavimo lėšomis.

Pavyzdžiui, projektui vykdyti naudojamų patalpų nusidėvėjimo sąnaudų ar nuomos išlaidų dalį rekomenduojama skaičiuoti nuo patalpų ploto (projektui vykdyti naudojamų ploto dalis nuo bendro patalpų ploto). Taip pat rekomenduojama atsižvelgti į tai, kiek laiko patalpos naudojamos projekto reikmėms (pavyzdžiui, jei projekto vykdymo reikmėms patalpos naudojamos tik pusę darbo dienos, projektui galima priskirti tik ½ naudojamų patalpų nusidėvėjimo (nuomos) išlaidų).

Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Taisyklių VIII skyriaus šeštajame skirsnyje nustatyta tvarka.

7. PROJEKTO TINKAMŲ FINANSUOTI IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO BŪDAI

Mokėjimai projekto vykdytojui vykdomi pagal jo administruojančiai institucijai teikiamas veiklos ataskaitas. Projekto išlaidos apmokamos išlaidų kompensavimo būdu, projekto vykdytojui deklaruojant patirtas ir apmokėtas išlaidas, supaprastintai apmokant išlaidas arba kartu derinant šias abi apmokėjimo formas.

Supaprastintai projekto išlaidos gali būti apmokamos taikant supaprastintai apmokamų išlaidų dydžius šiais būdais:

- i) pagal fiksuotuosius įkainius;
- ii) pagal fiksuotąsias sumas;
- iii) pagal fiksuotąsias normas.

Projektui gali būti taikomas su išlaidomis nesiejamas projekto finansavimas, kuris nustatomas Investicijų programoje konkrečiai veiklai ar poveiklei arba projektų finansavimo sąlygų apraše Plano „Naujos kartos Lietuva“ veiklai ar poveiklei. Su išlaidomis nesiejamo projekto finansavimo dydžiai nustatomi aprašant sąlygas, kurias reikia įvykdyti, arba rezultatus, kuriuos reikia pasiekti. Pasiekus nustatytas tarpinių rezultatų reikšmes arba įvykdžius jiems nustatytas sąlygas projektui yra išmokamos su išlaidomis nesiejamo projekto finansavimo sumos.

8. SUPAPRASTINTAI APMOKAMOS IŠLAIDOS

Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymas ir keitimas

Projektui taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, jei toks apmokėjimas iš anksto (iki projekto sutarties sudarymo) nustatytas projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nurodant supaprastintai apmokamų išlaidų taikymo sritį.

Projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nurodomi tik tie supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai, kurie yra įtraukti į Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių registrą, skelbiamą svetainėje *esinvesticijos.lt*.

Projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, turi būti numatytas projektui taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, kai iš ESF+ ar ERPF lėšų finansuojamo projekto visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 200 tūkst. Eur. Šiuo atveju, tiesioginėms projekto veikloms taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai gali būti nustatomi individualiai PJP vertinimo metu pagal suplanuotą projekto biudžetą arba pagal iš anksto atliktus supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo tyrimus. Toks supaprastintas išlaidų apmokėjimo reikalavimas netaikomas, kai projekto finansavimu teikiama valstybės pagalba (išskyrus *de minimis* pagalbą) arba kai taikoma Taisyklių 332.1 papunktyje arba 332.3 papunktyje nustatyta fiksuotoji norma („7 procentų fiksuotoji norma“ arba „40 procentų fiksuotoji norma“; žr. detaliau Rekomendacijų 8.2 poskyrį „Fiksuotosios normos taikymas“).

Tiek individualiai nustatant fiksuotuosius įkainius, tiek atliekant iš anksto supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo tyrimus, projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti gali būti taikomas fiksuotasis įkainis, apskaičiuojamas Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklių 177 punkte nustatytu metodu.

Taikant šį metodą, projektą vykdančio personalo išlaidų valandinis fiksuotais įkainis apskaičiuojamas pagal per paskutinius 12 mėnesių patirtas darbo užmokesčio išlaidas dalijant iš 1 720 valandų visą darbo dieną dirbantiems darbuotojams arba iš atitinkamo 1 720 valandų proporcingo skaičiaus ne visą darbo dieną dirbantiems darbuotojams. Taikant šiuo būdu apskaičiuotą valandinį įkainį, bendras deklaruotų valandų skaičius vienam asmeniui per metus turi neviršyti valandų skaičiaus, naudojamo tam valandiniam įkainiui apskaičiuoti. Kai nėra duomenų apie per paskutinius 12 mėnesių patirtas darbo užmokesčio išlaidas, skaičiuojama remiantis turimomis į apskaitą įtrauktomis bendrosiomis darbo užmokesčio išlaidomis, darbo sutartimis arba kolektyvinėmis sutartimis, tinkamai pakoregavus tas išlaidas 12 mėnesių laikotarpiui.

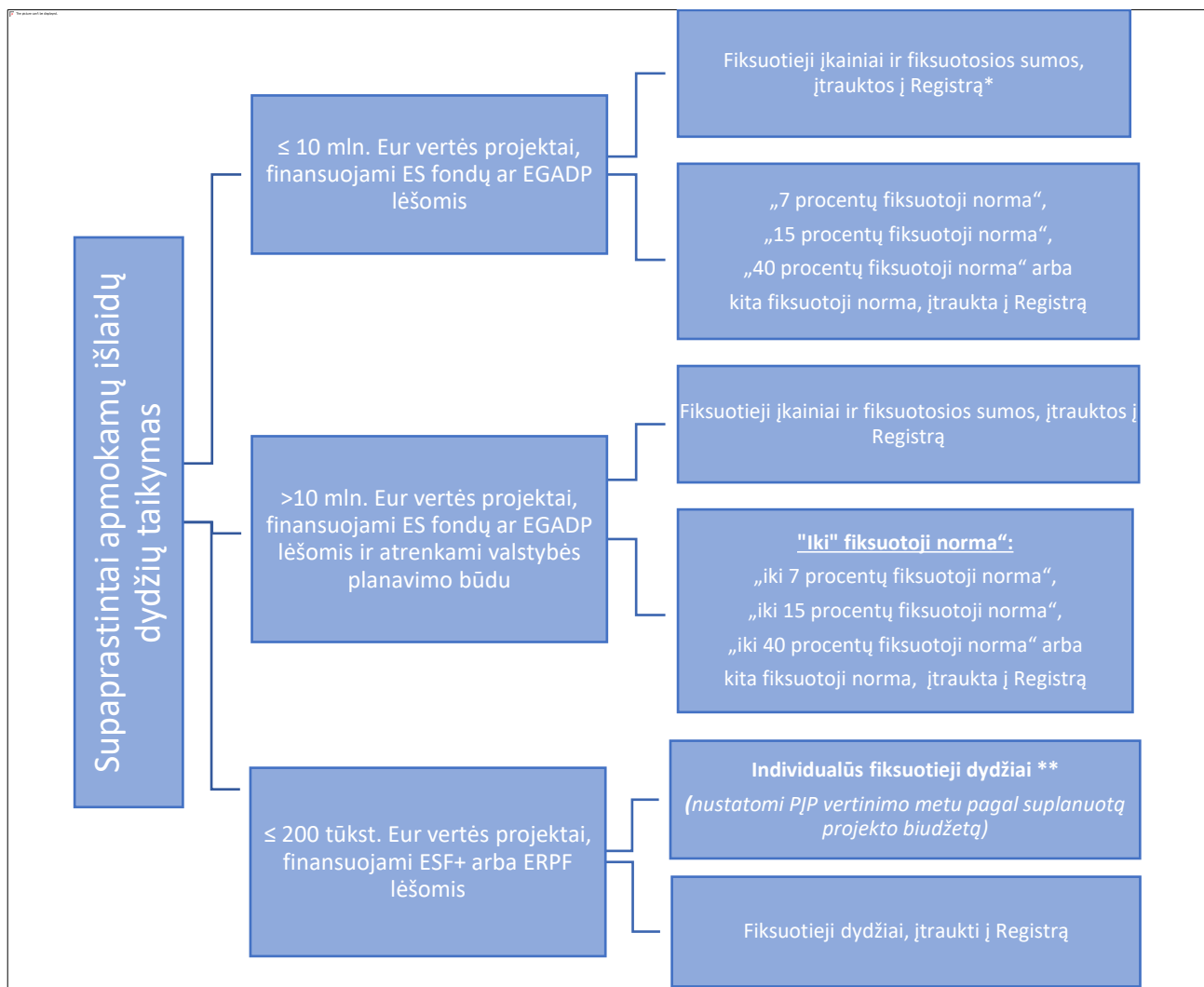
Personalo išlaidos, susijusios su asmenimis, kurie projekte dirba ne visą darbo laiką, gali būti apskaičiuojamos kaip fiksuotoji bendrųjų darbo išlaidų procentinė dalis, atitinkanti viso mėnesio darbo laiko fiksuotąją procentinę dalį, neįpareigojant įdiegti atskiros darbo laiko registravimo sistemos. Darbdavys turi parengti darbuotojams skirtą dokumentą, kuriame nurodoma ta fiksuotoji procentinė dalis.

Kai sudarius projekto sutartį, projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse, nustatoma galimybė taikyti konkretų supaprastintai apmokamų išlaidų dydį, toks apmokėjimas gali būti taikomas jau įgyvendinamam projektui, tačiau turi būti nurodytas naujai nustatyto supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio taikymo laikotarpis, siekiant išvengti dvigubo finansavimo.

Nustačius, kad supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatyti (kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos turi būti taikomi jau įgyvendinamų projektų veiklų, vykdomų nuo supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti.

Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių taikymas

Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, Taisyklės nustato supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių taikymo reikalavimus projektams pagal jų finansavimo šaltinius ir projektų vertes (kai planuojama įgyvendinti JP, reikalavimai nustatomi atsižvelgiant į bendrą JP vertę). Rekomendacijų 1 schemoje nurodomas supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių taikymas ES fondų ir EGADP finansuojamiems projektams.

*Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių registras.

**Netaikoma, kai projekto finansavimu teikiama valstybės pagalba (išskyrus *de minimis* pagalbą) arba projektui taikoma „7 procentų fiksuotoji norma“ arba „40 procentų fiksuotoji norma“.

1 schema. Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių taikymas.

Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių taikymo privalomumas

Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, Taisyklės nustato, kuriais atvejais projektams privaloma taikyti supaprastintai apmokamų išlaidų fiksuotuosius dydžius.

Supaprastintai apmokamus išlaidų fiksuotuosius dydžius privaloma taikyti:

- i) kai su Investicijų programa yra patvirtinti konkrečiai veiklai vykdyti nustatyti supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai (pagal Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklių 159 punktą).
- ii) iš ESF + ar ERPF lėšų finansuojamiems projektams, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 200 tūkst. Eur, išskyrus atvejus, kai įgyvendinant projektą teikiama valstybės pagalba (išskyrus *de minimis* pagalbą) arba kai projektui taikoma 7 proc. arba 40 proc. fiksuotoji norma (pagal Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklių 170 punktą);
- iii) įgyvendinamiems jungtiniams projektams (pagal Taisyklių 258.1 papunktį);
- iv) privalomoms projekto matomumo ir informavimo apie projektą priemonėms (pagal Taisyklių 341.6 papunktį).

Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių indeksavimas (perskaičiavimas)

Projektų finansavimo sąlygų apraše gali būti nustatomas supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių indeksavimas (perskaičiavimas) projektų įgyvendinimo metu. Indeksavimas (perskaičiavimas) taikomas bendrai visiems projektui taikomiems supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiams. Konkretaus supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio indeksavimo (perskaičiavimo) sąlygos nustatomos Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše, kuris skelbiamas svetainėje esinvesticijos.lt.

Tuo atveju, kai projektų finansavimo sąlygų apraše nenustatomas supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių indeksavimas (perskaičiavimas), projekto įgyvendinimo metu supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai negali būti keičiami juos indeksuojant. Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių indeksavimas (perskaičiavimas) gali būti nenustatomas, atsižvelgiant į planuojamą priemonės įgyvendinimo trukmę, veiklų specifiškumą ir kitas aplinkybes.

Įgyvendinant jungtinį projektą, supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai gali būti perskaičiuojami (indeksuojami) ir atnaujintos supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių versijos gali būti taikomos tik atskiriems kvietimams teikti paraiškas finansuoti JP projektus, t. y. JP projektų įgyvendinimo metu supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių versijos nekeičiamos.

Įgyvendinant RPPI projektus, supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių indeksavimas (perskaičiavimas) šių projektų įgyvendinimo metu negali būti nustatomas ir taikomas.

Supaprastintai apmokamų išlaidų apmokėjimas

Kai projekto išlaidos apmokamos supaprastintai, projekto vykdytojas kartu su veiklos ataskaita, kurioje deklaruojamos išlaidos:

- i) neteikia jokių dokumentų, jei išlaidos apmokamos pagal fiksuotąją normą (išskyrus atvejus, jeigu Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše yra nustatytas reikalavimas teikti fiksuotosios normos rezultatą pagrindžiančius dokumentus).

- ii) teikia dokumentus, kuriais įrodomas tam tikras pasiektas rezultatas, kurio pasiekimui nustatytas fiksuotasis įkainis;
- iii) teikia dokumentus, kuriais įrodomas numatytų fiksuotosios sumos sąlygų įvykdymas;
- iv) teikia dokumentus, kuriais įrodomas su išlaidomis nesiejamo projekto finansavimo numatytų tarpinių rezultatų ir sąlygų įvykdymo pasiekimas.

Jeigu projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo faktiškai patirtos išlaidos (įsigytos prekės ar paslaugos, apskaičiuotas darbo užmokestis, kitos išmokos ir pan.) yra didesnės už išlaidas, apskaičiuotas taikant nustatytus supaprastintai apmokamų išlaidų dydžius, skirtumas atitinkamai apmokamas iš projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo nuosavų lėšų.

Pagal Taisyklių 324 punktą projekto vykdytojo iniciatyva gali būti grąžinamos lėšos (ar jų dalis), kurios buvo gautos taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

8.1. FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŲJŲ SUMŲ TAIKYMAS

Projekto išlaidoms apmokėti gali būti taikomi fiksuotieji įkainiai ir (arba) fiksuotosios sumos, jeigu tokia galimybė numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse.

Tos pačios išlaidos negali būti apmokamos daugiau negu vieną kartą pagal skirtingus supaprastinto išlaidų apmokėjimo būdus arba fiksuotuosius dydžius, t. y. jie negali būti taikomi toms pačioms išlaidoms. Visais atvejais reikia įvertinti Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše numatytą fiksuotojo dydžio objektą ir numatomas išlaidas.

Pavyzdžiui, Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, reabilitacijos fiksuotųjų vieneto įkainių nustatymo tyrimo Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše numatyta, kad fiksuotojo dydžio įkainį sudaro – vidutinės vieno dalyvio išlaikymo išlaidos per mėnesį, kurias sudaro dalyvio maitinimo išlaidos, išlaidos būtinoms sanitarinėms bei higienos prekėms, išlaidos dalyvio nuvežimui į sveikatos priežiūros, mokymo įstaigas ir pan., patalpų išlaikymo išlaidos, tenkančios dalyviui ir specialistų darbo užmokesčio išlaidos. Atsižvelgiant į tai, papildomai negali būti deklaruotos specialistų darbo užmokesčio išlaidos pagal kitą nustatytą darbo užmokesčiui taikomą fiksuotąjį įkainį.

Pavyzdžiui, karjeros specialisto, kurio darbas laikomas pedagoginiu, darbo užmokesčio išlaidų fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimo Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše numatyta, kad į fiksuotąjį vieneto įkainį jau įskaičiuotos kasmetinių atostogų išlaidos, todėl papildomai negali būti deklaruojamos karjeros specialisto kasmetinių atostogų išlaidos pagal Kasmetinių atostogų išmokų fiksuotąją normą.

Išlaidos pagal fiksuotuosius įkainius pripažįstamos tinkamomis finansuoti, atsižvelgiant į tam tikrą pasiektą rezultatą ar produktą, už kurio pasiekimą šis fiksuotasis įkainis taikomas, jeigu tai numatyta Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše.

Išlaidos pagal fiksuotąją sumą pripažįstamos tinkamomis finansuoti visa apimtimi tuo atveju, jei yra įvykdomos projekto sutartyje nustatytos visos fiksuotosios sumos sąlygos; priešingu atveju – visos išlaidos pagal fiksuotąją sumą nėra tinkamos finansuoti.

Jeigu projekto vykdytojas pasiekia rezultatą, už kurio pasiekimą taikomas fiksuotasis įkainis ar fiksuotoji suma, ir deklaruoja mažiau, negu planuota, fiksuotojo įkainio ar fiksuotosios sumos matavimo vienetų, t. y. patiria mažiau, negu planuota, išlaidų, apmokamų taikant fiksuotuosius įkainius arba fiksuotąsias sumas, sutaupytos lėšos gali būti panaudotos kitoms projekto išlaidoms apmokėti, vadovaujantis Taisyklių IV skyriaus trečiojo skirsnio nuostatomis, reglamentuojančiomis sutaupytų lėšų panaudojimą, ir pakeičiant projekto sutartį Taisyklių IV skyriaus antrajame skirsnyje nustatyta tvarka.

Pavyzdžiui, nustatytas fiksuotasis tyrėjo darbo užmokesčio įkainis yra 20,27 Eur / val. PJP buvo numatyta, kad tyrėjas dirbs 1000 val., tačiau planuotas projekto rezultatas pasiektas dirbus 950 val. Esant poreikiui, sutaupytos lėšos ($50 * 20,27 = 1013,50$ Eur) gali būti panaudotos kitoms projekto išlaidoms apmokėti.

Pavyzdžiui, nustatyta metodikos parengimo ir leidybos paslaugų fiksuotoji suma yra 400 Eur, iš viso įgyvendinant projektą numatyta, kad bus parengta 10 metodikų ($10 * 400 = 4000$ Eur), tačiau projekto įgyvendinimo metu paaiškėja, kad tokio metodikų skaičiaus nereikia parengti, užtenka 8 metodikų. Esant poreikiui, sutaupytos lėšos ($2 * 400 = 800$ Eur) gali būti panaudotos kitoms projekto išlaidoms apmokėti.

Projekto sutartyje nustatytas fiksuotojo įkainio ar fiksuotosios sumos matavimo vienetų skaičius gali būti padidintas tomis pačiomis šių dydžių taikymo sąlygomis iš projekte sutaupyty lėšų, vadovaujantis Taisyklių IV skyriaus trečiojo skirsnio nuostatomis, reglamentuojančiomis sutaupyty lėšų panaudojimā, ir pakeičiant projekto sutartį Taisyklių IV skyriaus antrajame skirsnyje nustatyta tvarka.

8.2. FIKSUOTOSIOS NORMOS TAIKYMAS

Projekto išlaidoms apmokėti gali būti taikomos šios fiksuotosios normos:

i) **„7 procentų fiksuotoji norma“** netiesioginėms (projekto administravimo ir susijusioms) projekto išlaidoms apmokėti, kai fiksuotoji norma sudaro 7 procentus visų tinkamų finansuoti tiesioginių projekto išlaidų;

Pavyzdžiui, Netiesioginės išlaidos = Projekto tiesioginių išlaidų suma x Fiksuotoji norma / 100.

ii) **„15 procentų fiksuotoji norma“** netiesioginėms (projekto administravimo ir susijusioms) projekto išlaidoms apmokėti, kai fiksuotoji norma sudaro 15 procentų visų tinkamų finansuoti tiesioginių projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio (įskaitant atlygį pagal paslaugų ar autorines sutartis) išlaidų;

Pavyzdžiui, PJP numatyta, kad projekto įgyvendinimo metu bus patirtos šios tiesioginės išlaidos: įrangos įsigijimo išlaidos - 3 000 Eur, projekto vykdančiojo personalo darbo užmokesčio - 140 000 Eur; paslaugų išlaidos - 60 000 Eur; renginių išlaidos - 10 000 Eur.

Netiesioginės išlaidos apskaičiuojamos tik nuo suplanuotų darbo užmokesčio išlaidų:

140 000 Eur x 15 / 100 = 21 000 Eur

PJP nurodoma projekto netiesioginių išlaidų suma - 21 000 Eur.

iii) **„40 procentų fiksuotoji norma“** daliai tinkamų finansuoti tiesioginių projekto išlaidų apmokėti (įskaitant ir netiesiogines (projekto administravimo ir susijusias) išlaidas), kai fiksuotoji norma sudaro 40 procentų visų tinkamų finansuoti tiesioginių projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio (įskaitant atlygį pagal paslaugų ar autorines sutartis) išlaidų. Projekto, kuriam taikoma „40 procentų fiksuotoji norma“, išlaidas gali sudaryti tik tinkamos finansuoti tiesioginės projektą vykdančio personalo išlaidos ir išlaidos pagal šią fiksuotąją normą. Kai projektas bendrai finansuojamas iš ESF+, ERPF, TPF, EGADP ir nepanaudotų EGADP lėšų – dalyviams mokami atlyginimai ir išmokos laikomi papildomomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, neįskaičiuotomis į šią fiksuotąją normą. Ši fiksuotoji norma netaikoma projektą vykdančio personalo išlaidoms, apskaičiuotoms remiantis kita fiksuotąja norma;

Pavyzdžiui, Projekte planuojama, kad veiklos įgyvendinimui bus įdarbinti 4 darbuotojai, kurių bendra darbo užmokesčio suma - 140 000 Eur.

Netiesioginės ir kitos tiesioginės išlaidos apskaičiuojamos tik nuo suplanuotų išlaidų darbo užmokesčio išlaidų:

140 000 Eur x 40 / 100 = 56 000 Eur

PJP nurodoma projekto netiesioginių išlaidų suma - 56 000 Eur

Pastaba. Į „40 procentų fiksuotąją normą“ įskaičiuota projekto matavimo ir informavimo apie projektą priemonėms skirta suma.

iv) **„iki fiksuotoji norma“** netiesioginėms ir (arba) daliai tiesioginių projekto išlaidų apmokėti, kuri nustatoma planavimo būdu atrenkamam ir didesniai nei 10 mln. eurų vertės projektui finansuoti. Šiam projektui gali būti nustatomas mažesnis fiksuotosios normos dydis – **„iki 7 procentų fiksuotoji norma“**, **„iki 15 procentų fiksuotoji norma“**, **„iki 40 procentų fiksuotoji norma“**;

v) **„20 procentų fiksuotoji norma“** projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidoms apmokėti, kai fiksuotoji norma sudaro iki 20 procentų visų kitų tiesioginių išlaidų, į kurias negali būti įtraukiamos darbų įsigijimo taikant viešąjį pirkimą išlaidos, kaip tai numatyta Reglamento 2021/1060 55 straipsnio 1 dalyje. Ši fiksuotoji norma negali būti taikoma, jeigu projektui taikoma „40 procentų fiksuotoji norma“;

Pavyzdžiui, PJP numatyta, kad projekto įgyvendinimo metu bus patirtos šios tiesioginės išlaidos: įrangos įsigijimo išlaidos - 3 000 Eur, projekto dalyvių darbo užmokestis -140 000 Eur paslaugų išlaidos - 60 000 Eur; renginių išlaidos- 10 000 Eur, rangos darbų išlaidos – 100 000 Eur.

*Apskaičiuojama Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų suma:
(3 000 + 140 000 + 60 000 + 10 000 Eur) x 20 / 100 = 42 600 Eur.*

vi) „**kita fiksuotoji norma**“ netiesioginėms ir (arba) daliai tiesioginių projekto išlaidų apmokėti, kai fiksuotoji norma nustatoma vadovaujantis atlikto tyrimo rezultatais, Lietuvos Respublikos ar ES teisės aktuose arba kituose dokumentuose skelbiamais supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiais, jeigu jie bus taikomi panašaus pobūdžio veikloms.

Pavyzdžiui, apskaičiuojamos kasmetinių atostogų išlaidos pagal Kasmetinių atostogų išmokų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimą. Pagal Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo aprašo sąlygas kasmetinių atostogų norma skaičiuojama nuo tinkamų finansuoti faktiškai patirtų už faktiškai dirbtą laiką darbo užmokesčio išlaidų.

Apskaičiuojama Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų suma:

100 val. x 9,25 Eur/val. = 925 Eur

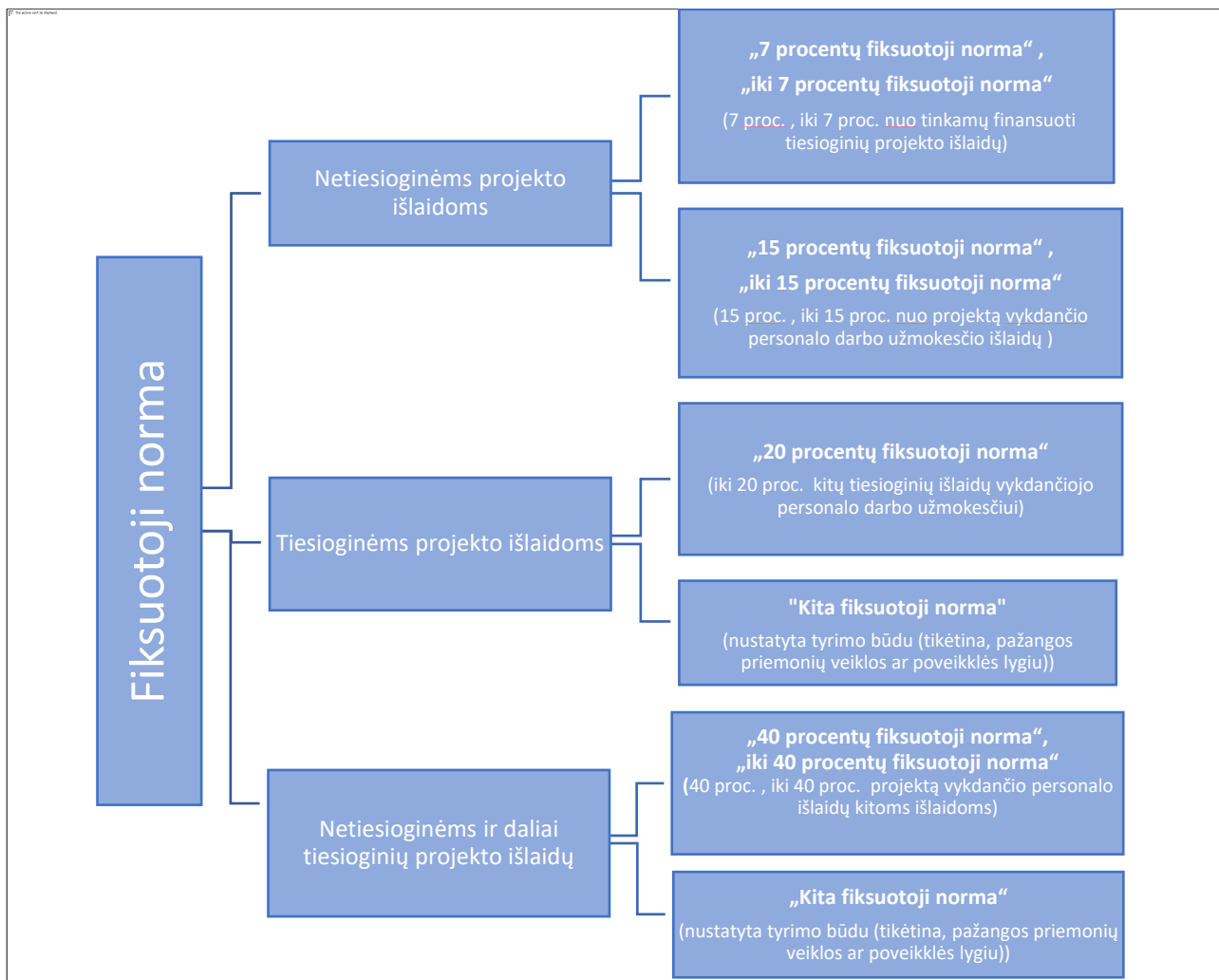
Apskaičiavus darbo užmokesčio sumą, pritaikoma kiekvienam darbuotojui individualiai kasmetinių atostogų norma (pvz., 8,63 proc. norma taikoma, kai priklauso 20 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 24 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos).

925 Eur x 8,63 %= 79, 83 Eur.

Rekomendacijų 2 schemoje nurodomos fiksuotosios normos taikymo galimybės. Galimybė taikyti konkrečią fiksuotąją normą ir išlaidų rūšys, kurioms taikomos fiksuotosios normos, nustatomos projektų finansavimo sąlygų apraše.

Išlaidos pagal fiksuotąją normą apmokamos taikant projekto sutartyje nustatytą fiksuotosios normos dydį proporcingai veiklos ataskaitos mokėjimo prašymo dalyse patvirtintoms tinkamoms finansuoti išlaidoms, nuo kurių jos apskaičiuojamos. Kai administruojančioji institucija nustato netinkamas finansuoti projekto išlaidas, nuo jų pagal fiksuotąją normą apskaičiuotos išlaidos taip pat pripažįstamos netinkamomis finansuoti.

Pagal Taisyklių 338 punktą, kai projekto išlaidos apmokamos taikant „40 procentų fiksuotąją normą“, deklaruojant projektą vykdančio personalo išlaidas pagal paslaugų (civilines), įskaitant autorines, sutartis, tokios personalo darbo užmokesčio išlaidos turi būti aiškiai atskirtos nuo pelno dalies.

2 schema. Fiksuotosios normos taikymas

9. PROJEKTO IŠLAIDŲ TIPAI

Projekto išlaidų tipai ir pagal juos tinkamos finansuoti projekto išlaidos pateikiami Rekomendacijų 4 lentelėje.

Planuojant projekto biudžetą, PĮP (PĮP formos III skyrius „Projekto įgyvendinimo detalizacija“) nurodomos projekto veiklos/poveiklės išlaidos, šių išlaidų poreikio apskaičiavimas ir pagrindimas.

Projekto išlaidos PĮP privalo būti detalizuotos, jas nurodant prie veiksmo/išlaidų tipų, jei išlaidos atitinka bent vieną iš šių požymių: žemės pirkimo išlaidos, nepiniginis įnašas, kryžminis finansavimas, projektą vykdančio personalo išlaidos (kai taikoma 15 proc. ar 40 proc. fiksuotoji norma arba šios išlaidos apmokamos iš nuosavo įnašo), projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos (finansuojamos arba apmokamos iš nuosavo įnašo), nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos (apmokamos iš nuosavo įnašo), valstybės pagalba arba *de minimis* pagalba. Nuosavas įnašas negali būti mažesnis nei pažymėtų nusidėvėjimo sąnaudų (apmokamų iš nuosavo įnašo), projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidų (apmokamų iš nuosavo įnašo), projektą vykdančio personalo išlaidų (apmokamų iš nuosavo įnašo) ir nepiniginio įnašo suma.

4 lentelė. Projekto išlaidų tipai ir jiems taikomi požymiai.

Projekto išlaidų tipas	Pagal projekto išlaidų tipą tinkamos finansuoti projekto išlaidos	Pastabos ³
1. Žemė	<ul style="list-style-type: none"> ➤ žemės pirkimo arba nuomos išlaidos; ➤ nepriklausomo turto vertintojo žemės rinkos vertės ataskaitos parengimo išlaidos (jei teikiama); ➤ išlaidos notarui už sandorio įforminimą; ➤ įsigyto žemės sklypo kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos išlaidos ir pan.; 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ žemės pirkimo išlaidos; ➤ kryžminis finansavimas (ESF+); ➤ nepiniginis įnašas (jeigu tai žemė, įtraukta į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo apskaitą).
2. Nekilnojamasis turtas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nekilnojamojo turto (pastatų, jų dalies, kitų statinių ir žemės, ant kurios jie pastatyti) pirkimo, nuomos arba finansinės nuomos (lizingo) ir eksploataavimo išlaidos; ➤ turto vertinimo išlaidos; ➤ išlaidos notarui už sandorio įforminimą; 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kryžminis finansavimas (ESF+); ➤ nepiniginis įnašas (jeigu tai nekilnojamasis turtas, įtrauktas į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo apskaitą).

³ Kiekvienam projekto išlaidų tipui taikomi požymiai „valstybės pagalba“ arba „*de minimis* pagalba“, jeigu projektui numatoma teikti valstybės pagalbą arba *de minimis* pagalbą.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ įsigyto nekilnojamojo turto draudimo, kadastrinių matavimų, teisinės registracijos išlaidos ir pan. 	
3. Darbai	<ul style="list-style-type: none"> ➤ statybos, rekonstravimo, remonto (įskaitant kultūros paveldo statinių tvarkomuosius darbus, jų atkūrimo, restauravimo, konservavimo ir pan. darbus), išankstinių darbų (pavyzdžiui, sklypo paruošimo), griovimo ir kt. darbų išlaidos; ➤ projektavimo, kadastrinių ir geodezinių matavimų, statybinių tyrinėjimų (įskaitant kultūros paveldo objektų tyrimą), energijos vartojimo audito, techninės priežiūros ir projekto vykdymo priežiūros, ekspertizių ir kitos susijusios išlaidos; ➤ statybos leidimo dokumentai, sukurto turto draudimo išlaidos, pastato (statinio) inventorizacijos ir teisinės registracijos išlaidos ir pan. 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>kryžminis finansavimas (ESF+).</i>
4. Prekės ir paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> ➤ baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos, kitos įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto įsigijimo ir finansinės nuomos (lizingo) išlaidos (įskaitant jų transportavimo, projektavimo, sumontavimo, vietos (aikštelės) paruošimo, instaliavimo, paruošimo naudoti, išbandymo, apmokymo naudotis, saugos instruktažo, techninės priežiūros ir susijusias išlaidas), taip pat programinės įrangos kūrimo, informacinių sistemų kūrimo ir (ar) modernizavimo išlaidos (įskaitant informacinių sistemų projektavimo, techninės priežiūros⁴ ir kitas susijusias išlaidas); 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>kryžminis finansavimas (ESF+);</i> ➤ <i>nepiniginis įnašas (jeigu tai į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo finansines ataskaitas įtrauktas nematerialusis turtas⁵).</i>

⁴ Informacinių sistemų kūrimo ir (arba) diegimo techninė priežiūra – tai ekspertinė informacinių sistemų kūrėjo ar diegėjo veiksmų bei sukurtų produktų ar rezultatų priežiūra ir įvertinimas, kuriuos vykdo pats užsakovas arba tam tikslui samdo paslaugų teikėjas, atstovaujantį užsakovo interesams. Programinės įrangos techninės priežiūros išlaidoms priskiriamos ir garantinio aptarnavimo (arba įrangos palaikymo) išlaidos, jei jos atitinka kitus reikalavimus (patiriamos įgyvendinimo laikotarpiu ir įtraukiamos į nematerialaus turto vertę ir kt.).

⁵ Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti: 1. prekių ženklai; 2. patentai ir licencijos; 3. autorių ir gretutinės teisės; 4. plėtros darbai; 5. kompiuterių programos; 6. prestižas; 7. taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai; 8. mineralinių išteklių žvalgyba ir vertinimas; 9. leidimas žvalgyti mineralinius išteklius.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tikslinių transporto priemonių pirkimo, nuomos ir finansinės nuomos (lizingo) išlaidos; ➤ patentų, autoriinių ir gretutinių teisių, licencijų, prekių ženklų išlaidos. 	
5. Darbo užmokestis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos; ➤ projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos (šios išlaidos galimos tik iš projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo nuosavo įnašo, jeigu projekto finansavimo sąlygų apraše ar Gairėse nenumatyta kitaip). 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos (kai taikoma 15 ar 40 procentų fiksuotoji norma); ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos (apmokamos iš nuosavo įnašo); ➤ projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos (finansuojamos); ➤ projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos (apmokamos iš nuosavo įnašo); ➤ nepiniginis įnašas (jeigu tai savanoriškas darbas).
6. Išmokos projekto dalyviams	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stipendijos, studento (mokinio) krepšelis, norminė studijų kaina ir kitos projektų finansavimo sąlygų apraše arba Gairėse nustatytos išmokos. 	–
7. Kelionės ir komandiruotės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo komandiruočių, kelionių ar stažuočių išlaidos; ➤ projekto dalyvių komandiruočių, kelionių (įskaitant apgyvendinimą), dalyvavimo renginiuose ir pan. išlaidos; 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos (kai taikoma 15 ar 40 procentų fiksuotoji norma); ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tarptautinio partnerio, svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos. 	<p>(apmokamos iš nuosavo įnašo).</p>
<p>8. Nusidėvėjimas (amortizacija)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto vykdytojui, partneriui ar JP projekto vykdytojui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos (jei projekto vykdytojas, partneris ar JP projekto vykdytojas yra valstybės ar savivaldybės biudžetinė įstaiga, šios išlaidos galimos tik iš projekto vykdytojo, partnerio ar JP projekto vykdytojo nuosavo įnašo). 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nusidėvėjimo sąnaudos (apmokamos iš nuosavo įnašo).
<p>9. Projekto veiklų vykdymo išlaidos</p>	<p>Projekto veiklų vykdymo išlaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto vykdymui reikalingų patalpų nuomos išlaidos; ➤ galimybių studijos, investicijų projekto, tyrimų, studijų, metodikų rengimo, mokymų organizavimo ir vykdymo, leidybos ir panašios išlaidos; ➤ mokymo ir ugdymo priemonių bei kito trumpalaikio turto, išskyrus trumpalaikiam turtui priskiriamus baldus, įrangą ir įrenginius, pirkimo ir nuomos išlaidos, baldų, įrangos ir įrenginių nuomos išlaidos; ➤ projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos; ➤ kitos projekto veikloms įvykdyti būtinos išlaidos, išskyrus išlaidas alkoholiui ir tabakui. 	<p>Taikomi požymiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos (kai taikoma 15 ar 40 procentų fiksuotoji norma); ➤ projektą vykdančio personalo išlaidos (apmokamos iš nuosavo įnašo).
<p>9. Išlaidos, skirtos projekto matomumo ir informavimo apie projektą priemonėms įgyvendinti</p>	<p>Informavimo apie projektą vykdymo išlaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams; ➤ išlaidos kitiems informavimo apie projektą veiksams, su projekto pristatymu susijusioms reprezentacinėms išlaidoms (išskyrus 	<p>Taikoma fiksuotoji norma, skirta privalomoms projekto matomumo ir informavimo apie projektą priemonėms, apmokėti.</p>

išlaidas alkoholiui ir tabakui) ir pan., jei tokios išlaidos numatytos projektų finansavimo sąlygų apraše ar Gairėse;

- projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų, autorines ar kitas sutartis išlaidos, susijusios su informavimu apie projektą veiklų vykdymu;
- projektą vykdančių personalo komandiruočių, kelionių, dalyvavimo renginiuose ir pan. išlaidos, susijusios su informavimu apie projektą veiklų vykdymu.

Netiesioginės projekto išlaidos

Išlaidos priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms:

- projekto vykdytojo ir (arba) partnerio (-ių), JP projekto vykdytojo darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos už laiką, dirbtą administruojant projektą;
- projektą administruojančių asmenų mokymo projekto administravimo klausimais išlaidos;
- su projekto administravimo reikmėmis susijusių prekių įsigijimo išlaidos;
- su projekto administravimo reikmėmis susijusių patalpų nuomos išlaidos;
- įrangos, transporto priemonių nuomos išlaidos, kai jos yra susijusios su projekto administravimu;
- projekto administravimo paslaugų, teisinių ir kitų konsultacijų išlaidos;
- projekto administravimo reikmėms būtinų komunalinių ir ryšio paslaugų išlaidos ir įsigyto ir (arba) nuomojamo turto eksploataavimo išlaidos;
- kitos su projekto administravimu susijusios išlaidos;
- projekto lėšų panaudojimo patikrinimo faktinių pastebėjimų ataskaitos ir (arba) išvadų dėl skirtų

Taikoma fiksuotoji norma, skirta netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti. Kitu atveju, šios projekto išlaidos nefinansuojamos.

lėšų panaudojimo parengimo
paslaugų (audito) įsigijimo išlaidos;

- finansinių paslaugų pirkimo išlaidos
(projektui vykdyti išmokamo avanso
garantijos arba laidavimo išlaidos,
kredito įstaigos mokesčiai ir kitos
finansinių paslaugų pirkimo išlaidos);
- turto draudimo išlaidos.

9.1. ŽEMĖ IR KITAS NEKILNOJAMASIS TURTAS

Tinkamų finansuoti žemės ir kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų dydis

Žemės pirkimo išlaidos yra tinkamos finansuoti iš ERPF, Sanglaudos fondo ir TPF lėšų (projektą bendrai finansuojant iš ESF+ – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos), jeigu jos sudaro ne daugiau nei 10 procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų (apleistose ir ankstesnės pramoninės paskirties vietovėse perkant žemę, kuriose yra pastatų, – 15 proc.). Žemės pirkimo procentinis apribojimas netaikomas projektams, kuriais siekiama aplinkos apsaugos tikslų (Taisyklių 299 punktas).

Žemės pirkimo išlaidos yra tinkamos finansuoti iš EGADP lėšų ir šioms išlaidoms Taisyklės nenustato procentinių apribojimų.

Žemės pirkimo išlaidoms, taikant Taisyklių 299 punkte nustatytus apribojimus ar jų taikymui numatytą išlygą, priskirtinos žemės išpirkimo iš privačios žemės savininkų išlaidos, kai ši žemė paimama visuomenės poreikiams [Žemės įstatymo](#) nustatyta tvarka ir atvejais. Tinkamomis finansuoti laikytinos išlaidos, išmokamos žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, atlyginant nuostolius, patirtus dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškėlimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos.

Žemės pirkimo išlaidoms, taikant Taisyklių 299 punkte nustatytus apribojimus arba jų taikymui numatytą išlygą, priskirtinos žemės išpirkimo išlaidos, kai ši žemė paimama visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus [Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įstatymo](#) nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio įstatymo nustatyta tvarka ypatingos valstybinės svarbos projektais pripažįstami valstybei svarbūs ekonominiai ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turintys energetikos infrastruktūros, transporto infrastruktūros ar krašto apsaugos sričių projektai. Tinkamomis finansuoti laikytinos išlaidos, išmokamos žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, atlyginant nuostolius, patirtus dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškėlimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos.

Kito nekilnojamojo turto, t. y. pastatų, kitų statinių ir patalpų, pirkimo išlaidos yra tinkamos finansuoti iš ERPF, Sanglaudos fondo, TPF ir EGADP lėšų (projektą bendrai finansuojant iš ESF+ – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos).

Taisyklių 299¹ punktas nustato ribojimus tinkamų finansuoti žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų dydžiui. Žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu jos neviršija daugiau kaip 10 procentų rinkos vertės, nustatytos atlikus individualųjį nekilnojamojo turto vertinimą pagal [Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą](#), arba tuo atveju, jeigu individualusis nekilnojamojo turto vertinimas neatliktas, nekilnojamojo turto masinio vertinimo metu nustatytos nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, viešai skelbiamos turto vertintojo interneto svetainėje registrucentras.lt.

Projekto tinkamos finansuoti žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidos, taikant Taisyklių 299 punkte nustatytus procentinius apribojimus arba jų taikymui numatytą išlygą, nustatomos pagal faktinę žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo sandorio vertę, kai žemės ar kito nekilnojamojo

turto pirkimo sandorio vertė neviršija daugiau kaip 10 procentų rinkos vertės, nustatytos atlikus individualų turto vertinimą, arba tuo atveju, jeigu individualus turto vertinimas neatliktas, nekilnojamojo turto masinio vertinimo metu nustatytos nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, viešai skelbiamos turto vertintojo interneto svetainėje registrucentras.lt.

Tuo atveju, jeigu žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo sandorio vertė daugiau kaip 10 procentų viršija rinkos vertę, nustatytą atlikus individualų turto vertinimą, arba, jeigu individualus turto vertinimas neatliktas, nekilnojamojo turto masinio vertinimo metu nustatytą nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę, viešai skelbiamą turto vertintojo interneto svetainėje registrucentras.lt, tinkamoms finansuoti žemės pirkimo išlaidoms nustatyti skaičiuotina žemės pirkimo sandorio vertės dalis, kuri neviršija daugiau kaip 10 procentų nustatytos rinkos vertės.

Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomi žemės ir kito nekilnojamojo turto mokesčiai, komisiniai mokesčiai nekilnojamojo turto agentūroms ar pirkimo–pardavimo tarpininkams.

Žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidas pagrindžiantys dokumentai

Žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti pateikiami šie dokumentai:

- i) jeigu žemė ar kitas nekilnojamasis turtas įsigytas iki PĮP pateikimo dienos (kai žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidos patirtos tinkamu finansuoti laikotarpiu): žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis ir žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita. Jei perkama žemė su nugriauti skirtais statiniais – šio turto vertinimo ataskaita;
- ii) jeigu pareiškėjas yra numatęs pirkti konkretų žemės sklypą ar kitą nekilnojamąjį turtą: preliminarini žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis (jei sudaryta) ir žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita. Jei numatoma pirkti žemę su nugriauti skirtais statiniais – šio turto vertinimo ataskaita;
- iii) jeigu pareiškėjas yra numatęs tik vietovę, kurioje planuoja pirkti žemės sklypą ar kitą nekilnojamąjį turtą: VĮ Registrų centras arba nepriklausomo turto vertintojo išduota bendra panašių nekilnojamojo turto objektų grupės (žemės ar kito nekilnojamojo turto) rinkos vertės nustatymo ataskaita, kurioje nurodomos vidutinės toje vietovėje esančių žemės sklypų ar kito nekilnojamojo turto kainos ir preliminarūs komerciniai pasiūlymai (jei gauta).

Pagrindžiant žemės ar kito nekilnojamojo turto objekto įsigijimo išlaidų tinkamumą finansuoti, turi būti nurodytas ir atskirai pagrįstas kiekvienas planuojamas įsigyti žemės sklypas ar kitas nekilnojamojo turto objektas, pateikiama informacija ir (ar) papildomi dokumentai apie žemės sklypo ar kito nekilnojamojo turto objekto vietą, dydį, paskirtį ir pan.

Vertinant planuojamų patirti žemės ar kito nekilnojamojo turto pirkimo išlaidų tinkamumą finansuoti svarbu nustatyti, ar žemės ar kito nekilnojamojo turto objekto pirkimas iš tiesų būtinas projektui įgyvendinti, ar nėra teisinių ar kitų kliūčių jiems įsigyti ir numatytiems veikloms juose vykdyti (*pavyzdžiui*, ar žemė nėra saugomose teritorijose, ar žemė ar kitas nekilnojamojo turto objektas nėra įkeistas, ar nėra nustatyta kitų apribojimų, ar būtinas žemės paskirties keitimas, ar nekilnojamojo turto objekto paskirtis leidžia vykdyti numatytas projekto veiklas).

Žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita

Žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita turi būti parengta Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančio turto vertintojo arba turta vertinančios įmonės, vadovaujantis [Turto ir verslo vertinimo metodika](#).

Turto vertintojų, turinčių galiojantį turto vertintojo kvalifikacijos pažymėjimą, sąrašas ir turta vertinančių įmonių sąrašas skelbiamas Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje: <https://avnt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vertinimas-1/vertintojai-ir-vertinimo-imonės>.

Kilus įtarimams, kad žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimas neatitinka turto vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, administruojančioji institucija kreipiasi į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašydama įvertinti turto vertinimo ataskaitą.

Projektui įgyvendinti įsigytos žemės ar kito nekilnojamojo turto vertinimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis.

Projektų vykdytojų, kurie yra perkančiosios organizacijos ir pirkimus vykdo vadovaudamiesi [Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašu](#), patirtos turto vertinimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis ir tuo atveju, jeigu laimėjęs kandidatas po derybų nepagrįstai atsisako sudaryti pirkimo sutartį. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti projekto išlaidos sudaro 50 procentų perkančiosios organizacijos patirtų individualaus turto vertinimo išlaidų.

Nepiniginis įnašas

Projekto reikmėms naudojama projekto vykdytojui ar partneriui ar JP projekto vykdytojui priklausanti žemė ar kitas nekilnojamasis turtas gali būti laikoma tinkamu finansuoti nepiniginiu projekto vykdytojo ar partnerio ar JP projekto vykdytojo įnašu, jei jis atitinka žemės ar kito nekilnojamojo turto rinkos vertę, tačiau neviršija Taisyklių 299 punkte nustatytų žemės pirkimo išlaidoms taikomų procentinių apribojimų, ir jeigu:

- i) žemės sklypo ar kito nekilnojamojo turto vertė nėra didesnė už rinkos vertę ir rinkos vertę patvirtina turto vertintojas arba nepriklausoma turto vertinimo įmonė, atlikę nepriklausomą vertinimą;
- ii) žemės sklypas ar kitas nekilnojamasis turtas yra įtrauktas į projekto vykdytojo ar partnerio ar JP projekto vykdytojo apskaitą;
- iii) žemei ar kitam nekilnojamajam turtui pirkti per pastaruosius 10 metų nebuvo skirta ES struktūrinių fondų ar kitų ES finansinių priemonių lėšų.

9.2. DARBAI

Darbai yra tam tikrų statybos darbų kaip visumos rezultatas, kuris gali savarankiškai atlikti ekonominę ar techninę funkciją. Darbų pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra atlikti arba kartu suprojektuoti ir atlikti darbus, susijusius su viena iš nustatytų veiklos rūšių, arba bet kokiais priemonėmis atlikti darbus, atitinkančius projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo nustatytus reikalavimus. Darbams priskiriamos šios pagrindinės veiklos rūšys:

- i) naujo statinio statybos darbai;
- ii) statinio rekonstravimo ir remonto darbai;
- iii) statinio griovimo darbai;
- iv) tvarkomieji statybos darbai ir tvarkomieji paveldosaugos darbai, vykdomi kultūros paveldo objektuose.

Detalus darbams priskiriamų veiklos rūšių sąrašas pateikiamas [Viešųjų pirkimų įstatymo](#) 1 priede.

Darbų pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti iš ERPF, Sanglaudos fondo, TPF ir EGADP lėšų (projektą bendrai finansuojant iš ESF+ – tik kaip kryžminio finansavimo išlaidos), jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai. Nustatant planuojamų patirti darbų išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu atitinkamai įvertinti numatytų darbų apimtis ir kainas.

Planuojamų patirti darbų pirkimo išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti rekomenduojami šie dokumentai:

- i) statinio statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ir kitų darbų, dėl kurių būtina rengti statinio projektą, išlaidoms pagrįsti: statinio projektas ir jo ekspertizės išvada bei poveikio aplinkai vertinimo ataskaita (jei reikalaujama pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus). Statinio projekto skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis turi būti parengta arba indeksuota PJP pateikimo laikotarpiui. Jei šie dokumentai PJP pateikimo metu nėra parengti, turi būti pateiktas investicijų projektas (jeigu privaloma jį rengti), projektiniai pasiūlymai kartu su sustambintais kainos apskaičiavimais pagal sustambintas darbų rūšis arba sustambintus konstruktyvus, parengtais arba indeksuotais PJP pateikimo laikotarpiui. Jei projektiniai pasiūlymai PJP pateikimo metu nėra parengti, gali būti atliekamas ir pateiktas bendrasis išlaidų įvertinimas pagal statinių paskirtis PJP pateikimo laikotarpiui pirminio planavimo dokumentų, statinio eskizinių ir (ar) kadastrinių brėžinių, ploto, tūrio, ilgio, kiekio skaičiavimų, žinių apie statybos sklypą ir kitokių pradinių duomenų pagrindu;
- ii) paprastojo remonto ir kitų darbų išlaidoms pagrįsti: numatomų remontuoti patalpų brėžiniai iš inventorinės bylos, darbų apimčių aprašymas ir preliminarūs darbų kiekių žiniaraščiai, kuriuose nurodytos orientacinės darbų kainos, atitinkančios rinkos kainas, arba dokumentai, kuriuose nustatyta orientacinė patalpų einamojo remonto kvadratinio ar kubinio metro kaina, arba kainų apklausos suvestinė (įskaitant darbų kiekių žiniaraščius) su preliminariais rangovų komerciniais pasiūlymais (įskaitant darbų įkainių žiniaraščius).

Jeigu PJP pateikimo metu darbų pirkimo procedūra yra įvykdyta, turi būti pateikta sutartis su rangovu ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodytas darbų objektas, apimtis ir kaina.

Tyrimai ir projektavimas

Statybinių tyrimų, pagal Statybos įstatymą privalomo rengti statinio projekto, taikomųjų tyrimų, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto parengimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti

išlaidomis. Jeigu parengtas statinio projektas pagal šį įstatymą neprivalomas, šio projekto parengimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu projektų finansavimo sąlygų apraše arba Gairėse nenustatyta kitaip.

Statybą leidžiantis dokumentas

Darbų išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti, jeigu statybos darbai, kultūros paveldo statinio tvarkomieji statybos darbai atlikti neturint galiojančio statybą leidžiančio dokumento, kai šiems darbams vykdyti pagal Statybos įstatymą statybą leidžiantis dokumentas yra privalomas, arba jį turint, bet pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius.

Darbų išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti, jeigu kultūros paveldo objektuose ar kultūros paveldo statiniuose tvarkomieji paveldosaugos darbai atlikti neturint leidimo šiems darbams atlikti, išduoto [paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“](#) nustatyta tvarka.

Statybą leidžiančio dokumento išdavimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu projektų finansavimo sąlygų apraše arba Gairėse nenustatyta kitaip.

Ekspertizė

Statinio projekto ekspertizės, tvarkomųjų statybos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės, kurios yra privalomos pagal Statybos įstatymą ir (arba) Kultūros paveldo apsaugos įstatymą, išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti. Pagal šiuos įstatymus neprivalomos atlikti ekspertizės išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti, išskyrus ekspertizės išlaidas statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo patikrinimui.

Darbų priežiūra

Vykdam darbus turi būti užtikrinta darbų priežiūra – statinio projekto vykdymo priežiūra, statinio statybos techninė priežiūra ir, kai vykdomi darbai kultūros paveldo objekte, – tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūra.

Jeigu darbai vykdomi neatliekant darbų priežiūros, privalomos pagal Statybos įstatymą ir (arba) Kultūros paveldo apsaugos įstatymą, darbų išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti.

Pagal įstatymus privalomos atlikti darbų priežiūros išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis. Tuo atveju, kai priežiūra pagal įstatymus nėra privaloma, atliekamos priežiūros išlaidos taip pat laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu projektų finansavimo apraše arba Gairėse nenustatyta kitaip.

9.3. PREKĖS IR SUSIJUSIOS PASLAUGOS

Prekėmis laikoma priemonės, įranga, įrenginiai, kitas kilnojamasis ilgalaikis ir trumpalaikis, materialusis ir nematerialusis turtas. Prekių pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra prekių pirkimas, nuoma, finansinė nuoma (lizingas), pirkimas išsimokėtinai, numatant jas įsigyti ar to nenumatant, taip pat perkamų prekių pristatymo, montavimo, diegimo ir kitos jų parengimo naudoti paslaugos.

Jeigu prekės perkamos užsienyje, prekių pirkimo išlaidoms gali būti priskiriamos išlaidos muitams, akcizams ir kitiems negražinamiems mokesčiams, susijusiems su prekių vežimu į paskirties šalį, taip pat transportavimo, sumontavimo, patikrinimo, instaliavimo bei kitos tiesioginės išlaidos, susijusios su turto įsigijimu.

Prekių pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai.

Projektų vykdytojų ar partnerių patirtos kompensacinio atlyginimo, sumokamo [Lietuvos Respublikos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme](#) nustatyta tvarka už pirmą kartą Lietuvos Respublikoje parduodamus civilinėje apyvartoje esančius, pagaminti Lietuvos Respublikoje ar į jos teritoriją įvežtus atgaminti skirtus įrenginius ir tuščias analogines ir skaitmenines garso ir audiovizualines laikmenas (išorinius ir vidinius diskus, USB atmintines, atminties korteles, kompiuterius, kopijavimo aparatus, CD/DVD leistus, mobiliuosius telefonus ir kt.), išlaidos yra tinkamos finansuoti tik tuo atveju, jeigu projekto vykdytojas ar partneris nesusigražina kompensacinio atlyginimo.

Nustatant planuojamų patirti prekių pirkimo išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu įvertinti projekte numatytų įsigyti prekių poreikį ir rinkos kainas, todėl rekomenduojama išsamiai pagrįsti prekių poreikį, kiekį ir kainas ir (arba) pateikti preliminarinius tiekėjų komercinius pasiūlymus (pateiktus pagal detalias numatomų įsigyti prekių technines specifikacijas) ir (arba) kainų apklausos suvestinę, arba vadovautis viešuosiuose informacijos šaltiniuose (pavyzdžiui, interneto svetainėse) skelbiama informacija arba istoriniais, statistiniais duomenimis, ekspertinėmis įžvalgomis ir pan.

Jeigu PJP pateikimo metu prekių pirkimas yra įvykdytas, turi būti pateikta sutartis su tiekėju (jei pasirašoma) ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodyti įsigytų prekių pavadinimai, kiekiai, vieneto kainos ir bendra kaina.

PJP ar prieduose rekomenduojama nurodyti svarbiausius kainai įvertinti reikalingus techninius parametrus ir gaminio paskirties aprašymus. Jei numatoma įsigyti įvairių prekių, projekte jos turėtų būti grupuojamos į viena rūšes grupes (pavyzdžiui, baldai, kompiuterinė technika, programinė įranga ir pan.).

Finansinė nuoma (lizingas)

Finansinės nuomos (lizingo) įmokos už įsigyjamą daiktą laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka Taisyklių 298¹ punkte nustatytus finansavimo reikalavimus ir yra pagrindžiama, kad finansinė nuoma (lizingas) yra labiausiai ekonomiškai pagrįsta alternatyva.

Finansinės nuomos (lizingo) įmokos įsigyjamo daikto vertei, nurodytai finansinės nuomos (lizingo) sutartyje, dengti atitinka finansavimo reikalavimus, jei finansinės nuomos (lizingo) sutartyse numatyta didžiausia suma, atitinkanti finansavimo reikalavimus, neviršija išnuomoto daikto rinkos

vertės finansinės nuomos (lizingo) sutarties sudarymo momentu. Kitos su finansinės nuomos (lizingo) sutartimi susijusios išlaidos (sutarties dokumentų parengimo, sutarties sąlygų keitimo mokesčiai bei mokesčiai už įgaliojimus, pažymas, skolų sureguliuojimo dokumentus, hipotekos mokesčiai, transportavimo, muitinės išlaidos ir kt.) nėra tinkamos finansuoti.

Finansinės nuomos (lizingo) laikotarpis negali būti ilgesnis už projekto įgyvendinimo trukmę, t. y. finansinės nuomos (lizingo) būdu įsigytas daiktas iki projekto įgyvendinimo pabaigos turi tapti projekto vykdytojo nuosavybe.

Finansinė nuoma (lizingas) negalima biudžetinių įstaigų įgyvendinamuose projektuose. Pagal [Biudžeto sandaros įstatymo](#) 10¹ straipsnį biudžetinės įstaigos savo vardu negali prisiimti jokių skolinių įsipareigojimų pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolos, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet jomis neapsiribojant.

Nuoma

Nuomos įmokos laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka kitus finansavimo reikalavimus ir yra pagrindžiama, kad nuoma yra labiausiai ekonomiškai pagrįsta alternatyva.

Nuomos įmokos yra tinkamos finansuoti proporcingai projekto veiklos, kurios metu naudojamas nuomojamas turtas, laikotarpiui. Veiklos laikotarpis nustatomas vadovaujantis paraiškoje pateiktu projekto veiklų įgyvendinimo grafiku arba projekto sutartyje nustatyta projekto veiklos pradžios ir pabaigos data.

Draudimas

Materialiojo turto, kuriam įsigyti ar sukurti skirtos finansavimo lėšos, draudimo išlaidos yra priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms (pagal Taisyklių 305.4 papunktį). Turto draudimo išlaidos gali būti apmokamos projekto lėšomis tik tuo atveju, jeigu projektui yra nustatyta ir taikoma fiksuotoji norma netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti (žr. detaliau Rekomendacijų 8 skyrių „Supaprastintai apmokamos išlaidos“).

Eksploatavimas

Projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių panaudos ir (ar) eksploatavimo išlaidos (sunaudotų degalų, perduotų naudoti tepalų, padangų, plovimo medžiagų, filtrų, įvairių smulkių detalių įsigijimo ir pan. išlaidos) ir patalpų eksploatavimo išlaidos (komunalinių paslaugų, šildymo, patalpų tvarkymo ir pan. išlaidos) yra laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu atitinka kitus finansavimo reikalavimus.

Nuomojamo turto eksploatavimo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tik tuo atveju, jeigu nėra įtrauktos į nuomos kainą.

Nepiniginis įnašas

Projekto reikmėms naudojamas į projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo finansines ataskaitas įtrauktas nematerialusis turtas, gali būti laikomas tinkamu finansuoti nepiniginiu projekto

vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo įnašu, jeigu gali būti patikrinta ir patvirtinta, kad jo vertė nėra didesnė už rinkos vertę ir jeigu šis turtas sukurtas ar įsigytas nepažeidžiant Taisyklių 308.7 papunktyje nustatytų reikalavimų.

9.4. PASLAUGOS

Paslaugomis laikomos veiklos rūšys, nurodytos Viešųjų pirkimų įstatymo 2 priede. Paslaugų pirkimu laikomas pirkimas, kurio dalykas yra šio priedo paslaugų sąrašė išvardytos paslaugos, taip pat pirkimas, kurio dalykas yra prekės ir šiame priede išvardytos paslaugos, jeigu paslaugų kaina viršija prekių kainą, ar pirkimas, kurio dalykas šiame priede išvardytos paslaugos ir Viešųjų pirkimo įstatymo 1 priede išvardyti darbai, jeigu šie darbai tik papildo perkamas paslaugas.

Paslaugų pirkimo išlaidos yra laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai. Paslaugos gali būti perkamos iš Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruotų paslaugų teikėjų – fizinių arba juridinių asmenų, sudarant paslaugų, autorines, rangos ar kitas sutartis.

Autorinės sutartys gali būti sudaromos tik tada, jei pagal jas atliekamas darbas yra autorių teisių objektas, pavyzdžiui, galimybių studijos parengimas. Autorių teisių objektai įvardinti Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 straipsnyje. Projekto veiklas vykdančių fizinių asmenų, dirbančių pagal autorines ar paslaugų sutartis, įskaitant mažųjų bendrijų vadovus, mažosiose bendrijose dirbančius pagal paslaugų (civilines) sutartis, išlaidos priskiriamos projektą vykdančio personalo išlaidoms.

Nustatant planuojamų patirti paslaugų pirkimo išlaidų apimtį ir pagrindžiant išlaidų tinkamumą finansuoti, svarbu įvertinti projekte numatytų įsigyti paslaugų poreikį ir rinkos kainas, todėl rekomenduojama išsamiai pagrįsti paslaugų poreikį, apimtį ir kainas ir (arba) pateikti preliminarius paslaugų teikėjų komercinius pasiūlymus (pateiktus pagal detalias numatomų įsigyti paslaugų technines specifikacijas) ar kainų apklausos suvestinę, arba vadovautis viešuosiuose informacijos šaltiniuose (pavyzdžiui, interneto svetainėse) skelbiama informacija arba istoriniais, statistiniais duomenimis, ekspertinėmis įžvalgomis ir pan.

Jeigu PJP pateikimo metu paslaugų pirkimas yra įvykdytas, turi būti pateikta sutartis su paslaugų teikėju (jei pasirašoma) ir (arba) kiti dokumentai, kuriuose nurodytas įsigytos paslaugos pavadinimas, pobūdis ir kaina.

Projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas turi numatyti paslaugų kokybės užtikrinimo priemones.

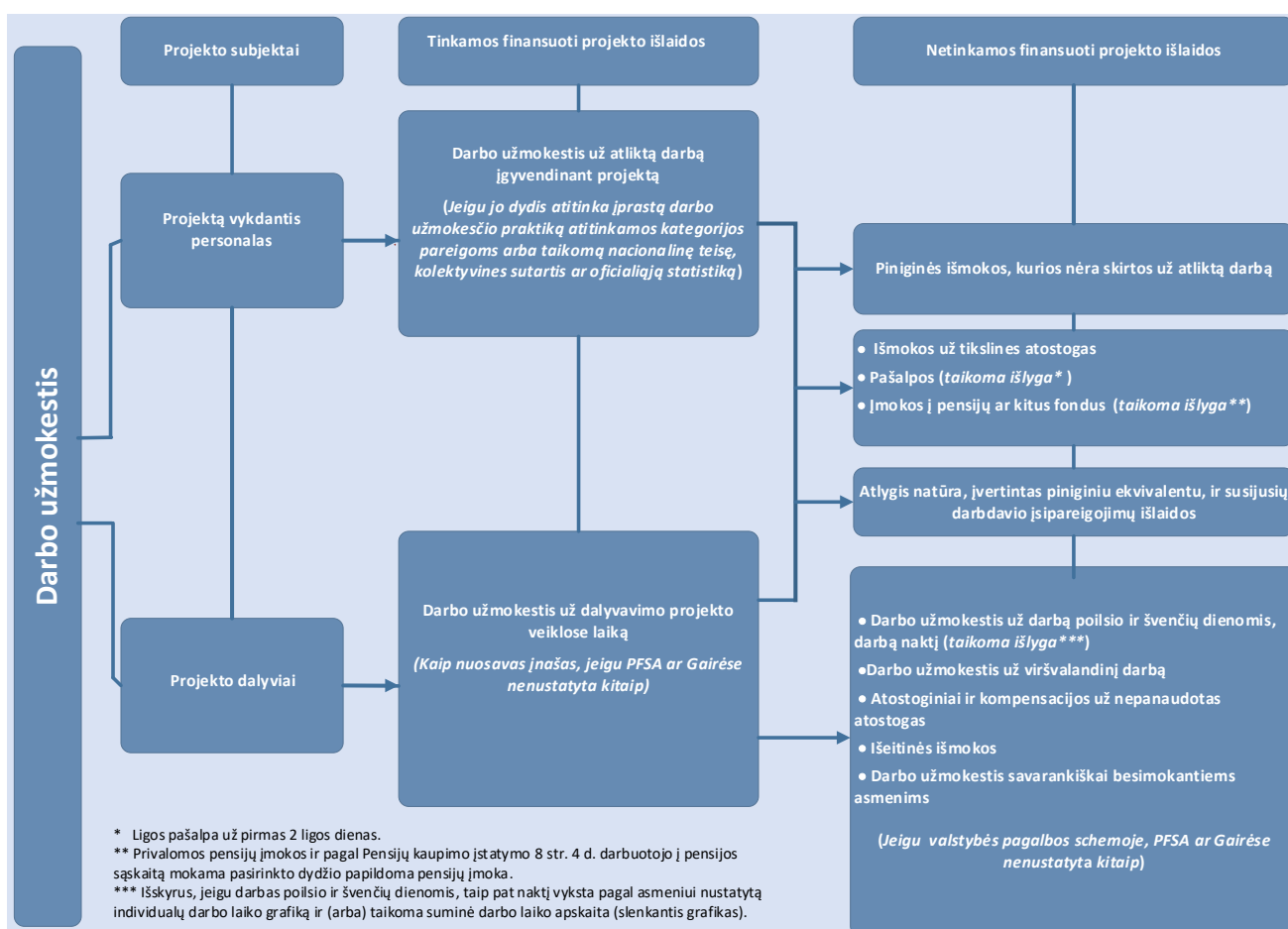
Administruojančioji institucija turi patikrinti suteiktų paslaugų, kurių išlaidas prašoma apmokėti, rezultatų kokybę. Esant poreikiui, gali būti pasitelkiami tam tikros srities ekspertai.

Audito ir finansinės paslaugos

Projekto lėšų panaudojimo patikrinimo faktinių pastebėjimų ataskaitos ir (arba) išvadų dėl skirtų lėšų panaudojimo parengimo paslaugų (audito) pirkimo išlaidos, finansinių paslaugų pirkimo išlaidos (avanso draudimo išlaidos, kredito įstaigos mokesčiai ir kitos finansinių paslaugų pirkimo išlaidos) yra priskiriamos netiesioginėms projekto išlaidoms (pagal Taisyklių 305.2 ir 305.3 papunkčius). Šių paslaugų išlaidos gali būti apmokamos projekto lėšomis tik tuo atveju, jeigu projektui yra nustatyta ir taikoma fiksuotoji norma netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti (žr. detaliau Rekomendacijų 8 skyrių „Supaprastintai apmokamos išlaidos“).

9.5. DARBO UŽMOKESTIS

Taisyklių 301–303 punktuose nustatyti specialieji išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai taikomi projektą vykdančio personalo ir projekto dalyvių darbo užmokesčiui finansuoti. Remiantis šiais Taisyklių reikalavimais, Rekomendacijų 3 schemoje pavaizduoti projektą vykdančio personalo darbo užmokesčiui keliami reikalavimai ir projekto dalyvių darbo užmokesčio finansavimo sąlygos, nurodytos netinkamos finansuoti darbo užmokesčio išlaidos.

3 schema. Projektą vykdančio personalo ir projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos.

Darbo užmokestis suprantamas taip, kaip jį reglamentuoja LR DK 139 straipsnis, [Valstybės tarnybos įstatymo](#) 28 straipsnis ir [Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo](#) 5 straipsnis.

Darbo užmokesčio išlaidos apima apskaičiuotą darbuotojo darbo užmokesį ir privalomus darbo užmokesčio mokesčius, t. y. gyventojų pajamų mokestį (GMP), privalomojo sveikatos draudimo (PSD), valstybinio socialinio draudimo (VSD) („Sodros“) įmokas, darbdavio mokamas įmokas į Garantinį fondą ir Ilgalaikio darbo išmokų fondą bei darbdavio mokamas valstybinio socialinio draudimo (VSD) („Sodros“) įmokas, ir yra tinkamos finansuoti, jeigu yra išmokėtos už atliktą darbą įgyvendinant projektą arba už dalyvavimo projekto veiklose laiką.

Pagal Taisyklių 301.3 papunktį tinkamomis finansuoti darbo užmokesčio išlaidomis taip pat laikomos iš individualios įmonės, mažosios bendrijos ar ūkinės bendrijos imamos individualios įmonės savininko, mažosios bendrijos nario ar ūkinės bendrijos tikrojo nario asmeniniams poreikiams lėšos, kurios deklaruojamos VMI kaip su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos (neviršijant Valstybės duomenų agentūros apskaičiuoto vidutinio darbo užmokesčio (ketvirtiniai duomenys), kuris oficialiosios statistikos portale yra skelbiamas paskutinę kvietimo teikti PJP dieną ir susiję privalomi darbo užmokesčio mokesčiai. Darbo užmokesčio išlaidoms gali būti priskiriamos vykdančios projekto veiklas patirtos išlaidos pagal paslaugų (civilines) sutartis su projekta ar jo veiklas vykdančių mažųjų bendrijų vadovais ir nariais.

Projekto vykdančio personalo darbo užmokesčio dydžiui taikomi tinkamumo finansuoti reikalavimai

Reglamento (ES) 2021/1057 17 straipsnio 4 dalis nustato reikalavimus taikomus tiesioginių personalo išlaidų tinkamumui finansuoti: „*Tiesioginės personalo išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti bendrosios ESF+ krypties, kuriai taikomas pasidalijamasis valdymas, paramos įnašu, jei jos atitinka paramos gavėjo įprastą darbo užmokesčio praktiką atitinkamos kategorijos pareigoms arba pagal taikytiną nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar oficialią statistiką*“.

Siekiant užtikrinti patikimo finansų valdymo principo laikymąsi, šie reikalavimai įtvirtinami Taisyklių 301.1 papunktyje ir taikomi visiems projektams, išskyrus atvejus, kai projektai bendrai finansuojami pagal dvi programas – Planą „Naujos kartos Lietuva“ ir Skaitmeninės Europos programą.

praplečiant jų taikymo sritį ir šiuos reikalavimus taikant pagal kitus ES fondus ir EGADP finansuojamiems projektams.

Pagal Taisyklių 301.1 papunktį projekto vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos yra tinkamos finansuoti, jei jų dydis atitinka įprastą projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo darbo užmokesčio praktiką atitinkamos kategorijos pareigoms arba pagal taikomą nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar oficialiąją statistiką.

Darbo užmokestis pagrįstas įprasta darbo užmokesčio praktika

Projekto vykdytojas ir (ar) partneris(-iai) darbo užmokesčio išlaidas turi pagrįsti įprasta darbo užmokesčio praktika, taikomą atitinkamos kategorijos pareigoms. Šiam pagrindimui pateikiami duomenys apie įprastai įmonėje, įstaigoje, organizacijoje ar ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančio fizinio asmens taikomą darbo užmokestį už tas pačias ar panašias funkcijas ir (ar) pareigas (*pavyzdžiui*, sudarytomis darbo sutartimis dėl tų pačių ar panašių funkcijų ir (ar) pareigų, pažymomis dėl darbuotojo 3–12 mėnesių darbo užmokesčio vidurkio, 3–12 mėnesių darbo užmokesčio priskaitymo dokumentais, pažymomis dėl atitinkamos pareigybės (ar panašias funkcijas atliekančių) darbuotojų bendro darbo užmokesčių vidurkio ar pan.).

Skaičiuojant planuojamą vidutinį darbo valandos (dienos) įkainį gali būti įvertinamas numatomas įkainio kitimas projekto įgyvendinimo metu, remiantis Lietuvos banko interneto svetainėje lb.lt skelbiamomis naujausiomis darbo užmokesčio prognozėmis. Tačiau įgyvendinant projektą darbo užmokesčio padidėjimas turi būti pagrįstas ir visais atvejais atitikti Taisyklių 301.1 papunkčio reikalavimus.

Darbo užmokesčiui taikytina nacionalinė teisė ar kolektyvinės sutartis

Darbo užmokesčio dydis negali būti mažesnis, negu nustato darbo santykiams taikomi įstatymai, kolektyvinės sutartys, kitos darbo teisės normos ar darbovietėje patvirtinta darbo apmokėjimo sistema.

Darbo užmokestis per mėnesį (mėnesio alga) ar darbo valanda (valandinis atlygis) negali būti mažesnis už Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą minimaliąją mėnesinę algą ar minimalųjį valandinį atlygį. Kolektyvinėse sutartyse gali būti nustatyti didesni minimaliosios mėnesinės algos ir minimaliojo valandinio atlygio dydžiai.

Iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamų įmonių, įstaigų ir organizacijų darbo apmokėjimo sąlygos nustatomos teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybės tarnautojo darbo užmokestį reglamentuoja Valstybės tarnybos įstatymas. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 2 punktą valstybės tarnautojui gali būti skirta priemoka už papildomų užduočių, suformuluotų raštu, atlikimą, kai dėl to viršijamas įprastas darbo krūvis arba kai atliekamos pareigybės aprašyme nenumatytos funkcijos. Priemokos už papildomų užduočių atlikimą dydį nustato valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo, tačiau ši priemoka negali būti mažesnė kaip 10 procentų ir didesnė kaip 40 procentų pareiginės algos.

Valstybės tarnybos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2 punktas draudžia valstybės tarnautojui eiti daugiau negu vienas valstybės tarnautojo pareigas, dirbti pagal darbo sutartį valstybės ir savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis eina valstybės tarnautojo pareigas, taip pat gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijos ar įstaigos, kurioje jis eina valstybės tarnautojo pareigas, kitų pajamų negu darbo užmokestis ir šiame įstatyme nustatytos išmokos, kompensacijos ir pašalpos.

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 18 straipsnio 1 dalį valstybės tarnautojas turi teisę pagal darbo sutartį dirbti įmonėse, įstaigose, organizacijose, nepaisant jų nuosavybės formos, teisinės formos, rūšies bei veiklos pobūdžio, ir gauti už šį darbą darbo užmokestį ar atlyginimą, taip pat užsiimti kita veikla ir gauti už ją pajamas, jeigu tai nėra su valstybės tarnautojo pareigomis nesuderinama veikla, kaip ji apibrėžta šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punkte.

Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir kitų valstybės įsteigtų pinigų fondų lėšų (toliau – biudžetinės įstaigos), dirbančių pagal darbo sutartis, darbuotojų (toliau – biudžetinių įstaigų darbuotojai), darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas.

Pagal šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 3 punktą darbuotojui gali būti skiriama priemoka už papildomų funkcijų ar užduočių, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą. Pagal šio straipsnio 2 dalį priemoka gali būti skiriama ne ilgiau kaip iki kalendorinių metų pabaigos ir jos suma negali viršyti 30 procentų pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio.

Valstybės tarnautojams arba biudžetinių įstaigų darbuotojams, skiriant priemokas už darbą projekte, įstaigos vadovo įsakyme turi būti nurodytas priemokos mokėjimo pagrindas, terminas ir dydis. Šiuo atveju tinkamomis finansuoti darbo užmokesčio išlaidomis laikoma skirta priemoka.

Vadovaujantis LR DK 35 straipsniu, su biudžetinių įstaigų darbuotojais gali būti sudaryti susitarimai dėl papildomo darbo projekte. Sudarant šį susitarimą darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis. Tokiu atveju iš projektui skirtų lėšų apmokamos darbo užmokesčio išlaidos pagal sudarytą papildomą susitarimą.

Pavyzdžiui, biudžetinės įstaigos (projekto vykdytojo) darbuotojas, kuris yra įdarbintas kaip specialistas, papildomai įdarbinamas ekspertu projekte, su juo sudaromas susitarimas dėl papildomo darbo, t. y. papildomos funkcijos. Tokia veikla gali būti atliekama laisvu nuo pagrindinės darbo funkcijos atlikimo laiku (susitarimas dėl darbo funkcijų jungimo) arba atliekama tuo pačiu metu kaip ir pagrindinė darbo funkcija (susitarimas dėl darbo funkcijų gretinimo).

Darbo užmokesčio dydis pagrįstas oficialiąja statistika

Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos: 1) Valstybės duomenų agentūra; 2) Lietuvos bankas; 3) kitos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kurioms oficialiosios statistikos rengimo funkcija priskirta teisės aktų, valstybės įmonės, viešosios įstaigos, kurioms oficialiosios statistikos rengimo funkcija priskirta Lietuvos Respublikos įstatymų, o pavedimai rengti konkrečios srities statistinę informaciją nustatyti Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos įstatymuose, Vyriausybės nutarimuose, jeigu jų atliekami statistiniai tyrimai yra įtraukti į Oficialiosios statistikos programos I dalį.

Pagal Oficialiosios statistikos 2023 metų programos I dalį oficialiąją statistinę informaciją apie darbuotojų vidutinį darbo užmokestį (mėnesinį ir valandinį) šalies ūkyje pagal sektorius bei ūkio subjektų ekonominės veiklos rūšis rengia Valstybės duomenų agentūra.

Darbo užmokesčio dydžiui pagrįsti gali būti remiamasi oficialiosios statistikos portale hosp.stat.gov.lt/ (Rodiklių duomenų bazė) Valstybės duomenų agentūros skelbiamais naujausiais statistiniais darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio duomenimis.

Darbo užmokesčio dydžiui pagrįsti negali būti remiamasi paskelbtais tyrimais, studijomis ar kitais duomenimis, kurie parengti įmonių ar įstaigų, nepriskirtinų oficialiąją statistiką tvarkančiosioms įstaigoms.

Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio tinkamos finansuoti išlaidos

Remiantis darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais ir Taisyklių nuostatomis, tinkamoms finansuoti projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidoms priskiriama ir į jas įskaitoma:

1. bazinis (tarifinis) darbo užmokestis už atliktą darbą, apskaičiuotas pagal įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje taikomas darbo apmokėjimo formas ir sistemas: mėnesines algas ir pareigines algas bei valandinius atlygius ir dieninius atlygius;
2. didesnis apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą, darbą naktį, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, kai padidinamas darbuotojo darbo mastas, ir kitais darbo ar tarnybos santykius reglamentuojančiuose įstatymuose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse numatytais atvejais;

3. papildoma darbo užmokesčio dalis, nustatyta šalių susitarimu arba mokama pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
4. priedai ir priemokos prie valandinių atlygių, dieninių atlygių, mėnesinių ir pareiginių algų, mėnesinės premijos, mokamos už mėnesio darbo rezultatus, kiti mokėjimai už atliktą darbą, numatyti darbo teisės normose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse;
5. premijos (išskyrus aukščiau paminėtas mėnesines premijas) ir kitos pinginės išmokos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu arba mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
6. atostoginiai, mokami darbuotojui už suteiktas kasmetines atostogas pagal LR DK 126 straipsnio 2-5 dalis ir LR DK 130 straipsnį;
7. išmokos darbuotojui už suteiktas pailgintas atostogas, išmokamas pagal LR DK 138 straipsnio 1 dalį ir [Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas, sąrašą ir šių atostogų trukmės aprašą](#);
8. išmokos darbuotojui už suteiktas prie kasmetinių atostogų pridedamas (kartu arba atskirai) papildomas atostogas, išmokamas pagal LR DK 138 straipsnio 2 dalį ir [Papildomų atostogų trukmės, suteikimo sąlygų ir tvarkos aprašą](#);
9. darbo užmokesčio dalis, mokama už papildomą poilsio laiką darbuotojams, auginantiems vaikus, pagal LR DK 138 straipsnio 3 ir 4 dalį;
10. darbo užmokestis, mokamas už nedirbtą darbo laiko normas dalį darbuotojams, auginantiems vaikus iki trejų metų pagal LR DK 112 straipsnio 5 dalį. Sutrumpinta trisdešimt dviejų valandų per savaitę darbo laiko norma taikoma valstybės ir savivaldybių įstaigų, kurios išlaikomos iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų, valstybės ir savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir Lietuvos banko darbuotojams, kurie augina vaikus iki trejų metų;
11. pinigine kompensacija už nepanaudotas visos trukmės kasmetines atostogas ar jų dalį darbo santykiams pasibaigus pagal LR DK 127 straipsnio 6 dalį ir šio straipsnio 5 dalyje nustatytus apribojimus;
12. ligos išmoka, kurią moka darbdavys dvi pirmąsias kalendorines nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo ar tarnybos grafiku, pagal [Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo](#) 9 straipsnio 1 dalį, šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nurodytais atvejais;
13. išeitinės išmokos, išmokamos darbuotojui nutraukus darbo santykius LR DK nustatytais pagrindais;
14. darbo užmokesčio dalis, išmokėta už pagrįstų, tikslinių ir trumpalaikių projektą vykdančio personalo mokymų laiką pagal Taisyklių 301.5 papunktį. Projektą vykdančio personalo mokymai turi būti numatyti projekto sutartyje.

Nurodytais atvejais darbuotojui išmokamos išmokos skaičiuojamos pagal jo vidutinį darbo užmokestį. Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarka nustatyta [Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos apraše](#).

[Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio netinkamos finansuoti išlaidos](#)

Remiantis darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais ir Taisyklių nuostatomis, projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio netinkamoms finansuoti išlaidoms priskiriama ir į jas neįskaitoma:

1. piniginės išmokos (premijos), mokamos LR DK nustatytų švenčių dienų progomis, gyvenimo ir tarnybos metų jubiliejinių sukakčių progomis, įgijus teisę gauti socialinio draudimo senatvės pensiją,

pareigūnų ir karių valstybinę pensiją arba kompensacinę išmoką (profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams) ir savo noru nutraukiant darbo sutartį, atsistatydinant iš pareigų arba atleidžiant iš pareigų dėl amžiaus, tarnybos pratęsimo termino pabaigos arba negalėjimo dirbti pagal įgytą specialybę;

2. vadinamos „skatinamosios“ išmokos:

i) darbuotojams – premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, ar jo įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ir veiklos rezultatus, mokamos pagal LR DK 139 straipsnio 2 dalies 6 punktą;

ii) valstybės tarnautojams – vienkartinės piniginės išmokos, mokamos pagal Valstybės tarnybos įstatymo 31 straipsnio 2 dalies 3 ir 5 punktus;

3. išmokos už tikslines atostogas;

4. pašalpos;

5. įmokos į pensijų ir kitus fondus, išskyrus privalomas pensijų įmokas ir pagal [Pensijų kaupimo įstatymo](#) 8 straipsnio 4 dalį darbuotojo į pensijos sąskaitą mokamą pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką;

6. darbdavio – projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo – darbuotojui suteikiama nauda natūra (įvertinta piniginiu ekvivalentu) ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos.

Projektą vykdančio personalo funkcijų atskyrimas

Tas pats asmuo, įgyvendindamas projektą, gali vykdyti ir tiesiogines (projekto veiklų vykdymo), ir netiesiogines (projekto administravimo) veiklas, šias funkcijas aiškiai atskiriant darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose (arba taikant *pro rata* metodiką). Tačiau projektą administruojančio asmens funkcijas atliekantis fizinis asmuo (pavyzdžiui, projekto vadovas, koordinatorius, finansininkas, pirkimų specialistas, už projekto stebėseną atsakingas asmuo ar pan.) negali vykdyti tiesioginių projekto veiklų, už kurių įgyvendinimą ir rezultatų priėmimą jis yra atsakingas.

Siekiant užtikrinti projekto veiklų ir rezultatų kokybę, rekomenduojama atskirti projekto veiklų vykdymo ir projekto administravimo funkcijas, pavyzdžiui, organizacijų vadovai, stebintys ar vertinantys projekto pažangą ar pasiekimus ir (ar) priimančios rezultatus, neturėtų vykdyti tiesioginių projekto veiklų arba vykdydami tiesiogines veiklas neturėtų pasirašyti dokumentų, priimti atliktų darbų ir paslaugų, vertinti jų kokybės ir rezultato, susijusių su jo vykdoma tiesiogine veikla. Tai turi daryti jam nepavaldus asmuo, pavyzdžiui, aukštesnis jo vadovas (pavyzdžiui, organizacijos vadovas) arba aukštesnio vadovo paskirtas kitas darbuotojas. Tais atvejais, kai tiesiogines projekto veiklas vykdo fizinis asmuo, kuris yra ir organizacijos vadovas, ir projekto vadovas, tuomet jo vykdomos tiesioginės veiklos kokybę ir rezultatą turi vertinti bei produktą ar paslaugą priimti jam nepavaldus asmuo (pavyzdžiui, organizacijos steigėjo oficialus atstovas, organizacijos valdybos pirmininkas ir pan.) arba kolegiali asmenų grupė, pavyzdžiui, projekto priežiūros komitetas ar speciali komisija.

Darbo užmokestis už laiką, dirbtą administruojant projektą, yra priskiriamas netiesioginėms projekto išlaidoms (pagal Taisyklių 305.1.1 papunktį). Šio darbo užmokesčio išlaidos gali būti apmokamos projekto lėšomis tik tuo atveju, jeigu projektui yra nustatyta ir taikoma fiksuotoji norma netiesioginėms projekto išlaidoms apmokėti (žr. daugiau Rekomendacijų 8 skyrių „Supaprastintai apmokamos išlaidos“).

Projekto dalyvių darbo užmokesčio tinkamos finansuoti išlaidos

Pagal Taisyklių 303 punktą projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidos už dalyvavimo projekto veiklose laiką yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo, partnerio ir (arba) JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas, išskyrus atvejus, kai projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – Gairėse nustatyta kitaip.

Remiantis darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais ir Taisyklių nuostatomis, tinkamoms finansuoti projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidoms priskiriama ir į jas įskaitoma:

1. bazinis (tarifinis) darbo užmokestis už atliktą darbą, apskaičiuotas pagal įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje taikomas darbo apmokėjimo formas ir sistemas: mėnesines algas ir pareigines algas bei valandinius atlygius ir dieninius atlygius;
2. didesnis apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, darbą naktį, kai darbas poilsio ir švenčių dienomis, taip pat naktį vyksta pagal asmeniui nustatytą individualų darbo laiko grafiką ir (arba) taikoma suminė darbo laiko apskaita;
3. papildoma darbo užmokesčio dalis, nustatyta šalių susitarimu arba mokama pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
4. priedai ir priemokos prie valandinių atlygių, dieninių atlygių, mėnesinių ir pareiginių algų, mėnesinės premijos, mokamos už mėnesio darbo rezultatus, kiti mokėjimai už atliktą darbą, numatyti darbo teisės normose, kolektyvinėje ir darbo sutartyse;
5. premijos (išskyrus aukščiau paminėtas mėnesines premijas) ir kitos piniginės išmokos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu arba mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
6. ligos išmoka, kurią moka darbdavys dvi pirmąsias kalendorines nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo ar tarnybos grafiku, pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalį šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nurodytais atvejais;
7. darbo užmokesčio dalis, mokama už papildomą poilsio laiką darbuotojams, auginantiems vaikus, pagal LR DK 138 straipsnio 3 ir 4 dalį;
8. darbo užmokestis, mokamas už nedirbtą darbo laiko normas dalį darbuotojams, auginantiems vaikus iki trejų metų pagal LR DK 112 straipsnio 5 dalį. Sutrumpinta trisdešimt dviejų valandų per savaitę darbo laiko norma nustatyta valstybės ir savivaldybių įstaigų, kurios išlaikomos iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų, valstybės ir savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir Lietuvos banko darbuotojams, kurie augina vaikus iki trejų metų.

Projekto dalyvių darbo užmokesčio netinkamos finansuoti išlaidos

Remiantis darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais ir Taisyklių nuostatomis, netinkamoms finansuoti projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidoms priskiriama ir į jas įskaitoma:

1. piniginės išmokos (premijos), mokamos LR DK nustatytų švenčių dienų progomis, gyvenimo ir tarnybos metų jubiliejinių sukakčių progomis, įgijus teisę gauti socialinio draudimo senatvės pensiją, pareigūnų ir karių valstybinę pensiją arba kompensacinę išmoką (profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams) ir savo noru nutraukiant darbo sutartį, atsistatydinant iš pareigų arba atleidžiant iš pareigų dėl amžiaus, tarnybos pratęsimo termino pabaigos arba negalėjimo dirbti pagal įgytą specialybę;
2. vadinamos „skatinamosios“ išmokos:

- i) darbuotojams – premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, ar jo įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ir veiklos rezultatus, mokamos pagal LR DK 139 straipsnio 2 dalies 6 punktą;
 - ii) valstybės tarnautojams – vienkartinės piniginės išmokos, mokamos pagal Valstybės tarnybos įstatymo 31 straipsnio 2 dalies 3 ir 5 punktus;
3. išmokos už tikslines atostogas;
 4. pašalpos;
 5. įmokos į pensijų ir kitus fondus, išskyrus privalomas pensijų įmokas ir pagal Pensijų kaupimo įstatymo 8 straipsnio 4 dalį darbuotojo į pensijos sąskaitą mokamą pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką;
 6. darbdavio – projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo – darbuotojui suteikiama nauda natūra (įvertinta piniginiu ekvivalentu) ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos.

Jeigu valstybės pagalbos schemeje, PFSA ar Gairėse nenustatyta kitaip, netinkamoms finansuoti projekto dalyvių darbo užmokesčio išlaidoms taip pat priskiriama ir į jas įskaitoma:

1. darbo užmokestis už darbą poilsio ir švenčių dienomis, darbą naktį (išskyrus, jeigu darbas poilsio ir švenčių dienomis, taip pat naktį vyksta pagal asmeniui nustatytą individualų darbo laiko grafiką ir (arba) taikoma suminė darbo laiko apskaita (slenkantis grafikas));
2. darbo užmokestis už viršvalandinį darbą;
3. atostoginiai ir piniginė kompensacija už nepanaudotas visos trukmės kasmetines atostogas ar jų dalį darbo santykiams pasibaigus LR DK nustatytais pagrindais;
4. išėtinės išmokos, išmokamos darbuotojui nutraukus darbo santykius LR DK nustatytais pagrindais;
5. darbo užmokestis savarankiškai besimokantiems asmenims.

Darbo laiko trukmė

Projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad vykdant projektą būtų laikomasi darbo laiko apribojimo reikalavimų.

Darbuotojo darbo laiko norma yra 40 valandų per savaitę, nebent darbo teisės normos darbuotojui nustato sutrumpintą darbo laiko normą arba šalys susitaria dėl ne viso darbo laiko.

Vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos.

Darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip 12 valandų, neįskaitant pietų pertraukos, ir 60 valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį.

Negali būti dirbama daugiau kaip 6 dienas per 7 paeiliui einančias dienas. Per 7 paeiliui einančių kalendorinių dienų laikotarpį negali būti dirbama ilgiau kaip 8 val. viršvalandžių, su darbuotojo rašytiniu sutikimu – iki 12 val. viršvalandžių per savaitę. Tokiais atvejais, negali būti pažeista maksimali vidutinė 48 valandų darbo laiko trukmė per savaitę, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį. Taikant suminę darbo laiko apskaitą, gali būti dirbama iki 52 val. per septynių dienų laikotarpį, tačiau per visą apskaitinį laikotarpį darbo valandų skaičius turėtų būti „išlyginamas“ pagal įprastą 40 val. per savaitę darbo laiko normą.

Tam tikrose ekonominės veiklos srityse ar kai kurių pareigybių darbuotojams teisės aktuose nustatyta trumpesnė darbo laiko trukmė.

Darbdavys privalo užtikrinti, kad nebūtų pažeidžiamos LR DK nustatytos darbo ir poilsio laiko normos, t. y. išlaikytas minimalus 11 valandų nepertraukiamasis paros ir 35 valandų nepertraukiamasis poilsis per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį. Jeigu darbuotojo darbo dienos (pamainos) trukmė yra daugiau kaip 12 val., bet ne daugiau kaip 24 val., nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų) laikas negali būti trumpesnis negu 24 val. Darbo dienos trukmė švenčių išvakarėse sutrumpinama viena valanda, išskyrus pagal sutrumpintą darbo laiko normą dirbančius darbuotojus.

Administruojančioji institucija atrankiniu būdu, vadovaudamasi vidaus procedūrų apraše nustatyta tvarka, tikrina, ar įgyvendinant projektą nėra pažeidžiami LR DK nustatyti darbo dienos (savaitės) trukmės reikalavimai. Nustačius, kad LR DK nustatyta maksimali darbo laiko trukmė buvo viršyta, darbo užmokesčio išlaidos už laiką, dirbtą viršijant maksimalią darbo laiko trukmę, pripažįstamos netinkamomis finansuoti.

Darbas pagal daugiau negu vieną darbo sutartį

Atskira darbo sutartis (dėl papildomo darbo) toje pačioje darbovietėje su darbuotoju nesudaroma, kai šalia pagrindinių pareigų sulygstama dėl papildomų pareigų ar papildomos darbo funkcijos atlikimo toje pačioje darbovietėje. Tokia veikla gali būti atliekama tuo pačiu metu kaip ir pagrindinė darbo funkcija (susitarimas dėl darbo funkcijų sugretinimo) arba kitu, laisvu nuo pagrindinės darbo funkcijos atlikimo laiku (susitarimas dėl darbo funkcijų jungimo), arba susitariama dėl projektinio darbo (susitarimas dėl projektinio darbo).

Taigi, jeigu darbuotojas greta pagrindinių pareigų ar pagrindinio darbo toje pačioje darbovietėje eina papildomas pareigas ar dirba papildomą darbą už papildomą užmokestį, toks susitarimas turi būti išreiškiamas ne sudarant naują darbo sutartį, o aptariant tai galiojančioje darbo sutartyje (darbo sutarties modifikavimas) tam tikram laikotarpiui arba neterminuotai (neterminuotai negali būti sudaromas tik susitarimas dėl projektinio darbo). Į esamą darbo sutartį reikia įtraukti naują sąlygą, kad viso sutarties galiojimo metu (arba tam tikrą laikotarpį) darbuotojas greta pagrindinių pareigų ir pagrindinio darbo eis tam tikras papildomas pareigas ar dirbs tam tikrą papildomą darbą (pavyzdžiui, vykdys darbą projekte) ir gaus už tai papildomą darbo užmokestį.

Vykdam susitarimus dėl papildomo darbo, neturi būti pažeisti LR DK 114 straipsnyje nustatyti maksimaliojo darbo laiko reikalavimai bei laikomasi LR DK 121 straipsnyje įvardintose ekonomikos veiklos srityse nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų pagal LRV nutarimus ar kolektyvines sutartis.

Susitarime dėl papildomo darbo turi būti nurodyta, kuriuo metu bus atliekama papildomo darbo funkcija, jos apimtis darbo valandomis, darbo užmokestis ar priedas ir (ar) priemoka. Iš projekto lėšų apmokama priskaičiuota darbo užmokesčio dalis ar priedo ir (ar) priemokos dydis.

Išmokų už kasmetines atostogas apskaičiavimas

Pagal LR DK kiekvienam darbuotojui priklauso 20 darbo dienų kasmetinių atostogų per metus. Tai reiškia, kad už kiekvieną darbo mėnesį, darbuotojui priklauso maždaug 1.666 atostogų dienos (20

dienų per 12 mėnesių). Darbo ir kolektyvinės sutartys, darbo teisės normos gali nustatyti ilgesnės trukmės atostogas.

Tinkamos finansuoti darbo užmokesčio išlaidos už kasmetines atostogas apskaičiuojamos, atsižvelgiant į darbuotojo įgyvendinant projektą sukauptas kasmetinių atostogų dienas bei darbo laiką skirtą įgyvendinant projektą.

Pavyzdžiui, jeigu darbuotojas įgyvendindamas projektą dirba 2 val. per darbo dieną (t. y., 0,25 proc. įprasto 8 val. per dieną darbo laiko), už kiekvieną darbo įgyvendinant projektą mėnesį tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos už $1,666 * 0,25 = 0,4166$ pilnos kasmetinių atostogų darbo dienos.

Šiuo atveju išmokos už kasmetinių atostogų dienas gali būti apmokamos:

- i) proporcingai iš visų šaltinių, iš kurių mokamas darbo užmokestis;
- ii) tik iš projekto lėšų (už atostogų dienas, sukauptas dirbant įgyvendinant projektą);
- iii) kitu būdu, vadovaujantis projekto vykdytojo ar partnerio pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus nustatyta vidaus tvarka.

Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išankstinės išmokos už kasmetines atostogas, tačiau administruojančioji institucija, tikrindama galutinę veiklos ataskaitą, turi įsitikinti, kad tinkamų finansuoti darbo užmokesčio už kasmetines atostogas išmokų suma (įskaitant išankstines išmokas) nebuvo viršyta (t. y., ar darbuotojui nebuvo avansu išmokėta už daugiau kasmetinių atostogų dienų negu priklauso už įgyvendinant projektą išdirbtą laiką).

Kasmetinių atostogų laiku darbuotojui paliekamas jo vidutinis darbo užmokestis (atostoginiai). Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarka nustatyta Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos apraše.

Nepiniginis įnašas

Pagal Taisyklių 304.2 papunktį nepiniginiu projekto vykdytojo ar partnerio ar JP projekto vykdytojo įnašu gali būti laikomas savanoriškas darbas, jeigu galima įrodyti dirbtą laiką, o įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį arba nustatytą fiksuotąjį įkainį.

Savanoriškos veiklos organizatoriais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti labdaros ir paramos fondai, biudžetinės įstaigos, asociacijos, viešosios įstaigos ir kiti [Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo](#) 6 straipsnyje įvardinti juridiniai asmenys.

Savanoriškos veiklos organizatorius su savanoriu turi sudaryti rašytinę savanoriškos veiklos sutartį. Su savanoriais negali būti sudaromos darbo sutartys dėl apmokamo darbo tame pačiame projekte. Savanorių dirbtas laikas apskaitomas laisvos formos dokumentuose (laikaraščiuose), kuriuose turi būti pažymėtos savanorio dirbtos dienos, dirbtų valandų per dieną skaičius ir trumpai aprašyta vykdyta veikla (funkcijos). Šie dokumentai (laikaraščiai) turi būti pasirašyti savanorio ir patvirtinti projekto vykdytojo ar partnerio vadovo ar JP projekto vykdytojo ar jo įgalioto asmens. Įnašas savanorišku darbu įvertinamas piniginiu ekvivalentu, atsižvelgiant į visas darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio mokesčių išlaidas, kurias projekto vykdytojas ar partneris ar JP projekto vykdytojas patirtų sudarydamas su darbuotoju darbo sutartį analogiškam darbui.

9.6. IŠMOKOS PROJEKTO DALYVIAMS

Tinkamomis finansuoti gali būti pripažįstamos projekto dalyviams projekto vykdytojo ar partnerių išmokamos įvairaus pobūdžio išmokos; *pavyzdžiui*, mokymo ar stažuočių stipendijų išmokos, projekto dalyvių vaikų ar kitų globojamų asmenų priežiūros išlaidų išmokos, sveikatos patikrinimo išmokos, darbo vietų steigimo subsidijavimo išmokos, išmokos profesinei reabilitacijai ir pan.

Įgyvendinant iš ESF+ ar EGADP lėšų bendrai finansuojamą projektą išmokos projekto dalyviams yra tinkamos finansuoti ir tuomet, kai jas išmoka trečiosios šalys (t. y. jų darbdaviai, mokymo, mokslo ir studijų institucijos ir kt.).

Išmokų išlaidos (išlaidų poreikis, išmokas gaunančių asmenų skaičius, išmokų dydžiai ir pan.) projekte turi būti pagrįstos.

9.7. KELIONĖS IR KOMANDIRUOTĖS

Tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei tenkinami visi kiti finansavimo reikalavimai, laikomos šios projektą vykdančio personalo ir (ar) projekto veiklose dalyvaujančio asmens kelionių ir komandiruočių išlaidos:

- i) dienpinigiai;
- ii) gyvenamojo ploto nuomos išlaidos;
- iii) kelionių (transporto) išlaidos, susijusios su komandiruočių tikslais (įskaitant sunaudotų degalų įsigijimo išlaidas);
- iv) ryšių (pašto ir telekomunikacijų) išlaidos;
- v) vykstant į konferenciją, simpoziumą, parodą ar kitą renginį – registravimosi renginyje mokesčio ar bilietų į renginį pirkimo išlaidos.

Vykstant į komandiruotes užsienyje, tinkamomis finansuoti taip pat laikomos šios išlaidos:

- vi) dokumentų, susijusių su išvykimu, tvarkymo išlaidos (įskaitant vykstančiųjų į užsienį kelionių draudimą, kurį gali sudaryti sveikatos draudimas, draudimas nuo nelaimingų atsitikimų, kelionės bagažo draudimas, civilinės atsakomybės draudimas);
- vii) mokėjimo už kelius, taip pat transporto priemonės draudimo ir transporto priemonės savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo išlaidos;
- viii) automobilių saugojimo aikštelėse išlaidos;
- ix) kitos su komandiruočiu susijusios būtinos išlaidos (su komandiruočių išlaidomis susijęs komisinis atlyginimas, apibrėžtas [Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo](#) 2 straipsnyje, miesto (ekologinis) mokestis, registracijos į reisą, registruoto bagažo mokesčiai, bagažo saugojimo, būtinų skiepų ir vaistų nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos);
- x) kitos pagal nacionalinius teisės aktus tinkamos finansuoti išlaidos.

Jeigu projektą vykdančias personalas arba projekto veiklose dalyvaujantis asmuo nėra siunčiamas į komandiruočių, jam pagal faktines išlaidas (pateikus išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus) ar taikant supaprastintus išlaidų apmokėjimo būdus gali būti apmokamos (kompensuojamos) kelionių, gyvenamojo ploto nuomos, vykstančiųjų į užsienį draudimo, dalyvavimo renginiuose ir panašios išlaidos.

Projekte turėtų būti nurodomas preliminarus planuojamų komandiruočių skaičius, vieta (jeigu įmanoma), trukmė ir paskirtis bei pagrįstas komandiruočių poreikis. Jeigu prašoma finansuoti dalyvavimo renginiuose išlaidas, turėtų būti nurodomas konkretus renginys, kuriame planuojama dalyvauti (jeigu įmanoma).

Dienpinigiai, gyvenamojo ploto nuomos ir kitos komandiruočių išlaidos

Dienpinigiai, gyvenamojo ploto nuomos ir kitos komandiruočių išlaidos skaičiuojamos pagal [Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl dienpinių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo“](#) patvirtintą Maksimalių dienpinių dydžių sąrašą, šiuo nutarimu patvirtintą Dienpinių mokėjimo tvarkos aprašą ir Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose ir regionų plėtros tarybose taisyklės

Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos dienpinigiams, neviršijančios 100 proc. pagal Maksimalių dienpinigių dydžių sąrašą ir Dienpinigių mokėjimo tvarkos aprašą apskaičiuotos dienpinigių normos.

Jeigu projektą vykdančiams asmenims, vykstantiems į komandiruotes, dienpinigiai nemokami, šių asmenų maitinimo renginių metu išlaidos (jei tokios išlaidos numatytos ir kitiems renginio dalyviams) gali būti laikomos tinkamomis finansuoti.

Kai darbuotojas (projektą vykdančias asmuo), vykstantis į tarnybinę komandiruotę į užsienio valstybę, užsienio valstybėje yra maitinamas, tačiau maitinimo išlaidas faktiškai apmoka komandiruojančioji institucija (biudžetinė įstaiga), apmokėdama registravimo (dalyvavimo renginiuose) mokesčius, įvertinus renginio sąlygas ir aplinkybes, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti pripažinta darbuotojui išmokėta dienpinigių suma, neviršijanti 100 proc. pagal Maksimalių dienpinigių dydžių sąrašą ir Dienpinigių mokėjimo tvarkos aprašą apskaičiuotos dienpinigių normos, tačiau, nustatydamas darbuotojui išmokamų dienpinigių dydį, biudžetinės įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi įvertinti visas renginio sąlygas (įskaitant maitinimo sąlygas) ir siekti optimalaus rezultato mažiausiomis sąnaudomis.

Tuo atveju, kai apskaitos dokumente į apgyvendinimo (gyvenamojo ploto nuomos) paslaugų išlaidas yra įtrauktos maitinimo (pavyzdžiui, pusryčių) išlaidos, tačiau maitinimo išlaidų suma nėra išskirta, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti pripažinta visa darbuotojui išmokėta dienpinigių suma, neviršijanti 100 proc. pagal Maksimalių dienpinigių dydžių sąrašą ir Dienpinigių mokėjimo tvarkos aprašą apskaičiuotos dienpinigių normos.

Degalai

Jeigu į komandiruotę (kelionę) vykstama automobiliu, degalų įsigijimo data turi būti ne vėlesnė nei grįžimo iš komandiruotės data.

Pavyzdžiui, jeigu projektą vykdančias asmuo siunčiamas į 5 dienų komandiruotę 2023 m. vasario 17–21 d. į kitą Lietuvos miestą ir į šį miestą važiuoja ir grįžta atgal kiekvieną dieną, degalų įsigijimo data turi būti ne vėlesnė negu paskutinė komandiruotės diena, t. y. 2023 m. vasario 21 d.

Degalų sunaudojimo normos turi būti nustatomos ir apskaičiuojamos vadovaujantis įmonėje (įstaigoje, organizacijoje) ar ūkinę ir (arba) ekonominę veiklą vykdančio fizinio asmens nustatyta tvarka. Už komandiruočių (kelionių) metu sunaudotus degalus atsiskaitoma pagal degalų įsipylimo dieną konkrečioje degalinėje galiojusią degalų kainą.

Atvykstančiųjų asmenų kelionių išlaidos

Iš užsienio atvykstančiųjų asmenų (veiklos vykdytojų, projekto veiklose dalyvaujančiųjų asmenų, lektorių ir pan.), kurie nėra projekto vykdytojo ar partnerio darbuotojai, kelionių, apgyvendinimo ir maitinimo renginių metu (pavyzdžiui, kai lektorius maitinasi kartu su projekto veiklose dalyvaujančiais asmenimis) išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu tenkinami kiti finansavimo reikalavimai.

Jeigu asmuo atvyksta į projekto veiklos vykdymo vietą ne iš projekte įvardintos šalies arba miesto arba išvyksta į kitą šalį arba miestą (t. y. tarpinio sustojimo šalyje praleidžia daugiau laiko negu persėdimui reikalingas laikas), tinkamomis finansuoti laikomos asmens kelionės iš tarpinio sustojimo

šalies (miesto) į veiklos vykdymo vietą arba iš veiklos vykdymo vietos į tarpinio sustojimo šalį (miestą) išlaidos.

Kelionės išlaidos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti ir tuo atveju, kai kelionės pradžios arba pabaigos data nesutampa su komandiruotės datomis arba projekto veiklos pradžios arba pabaigos datomis (t. y. kai svečias ar veiklos vykdytojas atvyksta kelios dienos iki veiklos pradžios arba išvyksta po kelių dienų jai pasibaigus). Šiuo atveju būtina pagrįsti, kad dėl ilgesnės trukmės kelionė nėra brangesnė, t. y. nėra pažeidžiamas kelionės išlaidų ekonomiškumo principas. Pragyvenimo (dienpinigių ir apgyvendinimo) išlaidos už papildomas (ne komandiruotės) dienas laikomos netinkamomis finansuoti, išskyrus tuos atvejus, kai papildomos dienos šalyje praleidžiamos dėl nepatogaus skrydžių ar kelionės kitomis transporto priemonėmis grafiko.

9.8. NUSIDĖVĖJIMAS (AMORTIZACIJA)

Igyvendinant projektą naudojamo ir projekto vykdytojui, partneriui arba JP projekto vykdytojui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos atitinka finansavimo reikalavimus šiais atvejais:

i) šiam turtui įsigyti nebuvo naudojamos viešųjų lėšų subsidijos (įskaitant kitų valstybių viešųjų lėšų subsidijas) (netaikoma valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų iš valstybės arba savivaldybės biudžete asignavimų valdytojui numatytų lėšų įsigytam turtui, jeigu, deklaruojant tokio turto nusidėvėjimo sąnaudas, nepažeidžiamas Taisyklių 308.7 papunktyje nustatytas reikalavimas);

ii) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos apskaičiuotos pagal projekto vykdytojo ar partnerio patvirtintus nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, parengtus vadovaujantis projekto vykdytojo ar partnerio veiklai taikomais teisės aktais;

iii) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dydis pagrindžiamas apskaičiuotos nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos patvirtinimo dokumentais;

iv) nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos patirtos projektų išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpiu.

Tinkamomis finansuoti laikomos tiek materialiojo (pavyzdžiui, baldų, įrangos, įrenginių, tikslinių transporto priemonių, infrastruktūros, nekilnojamojo turto ir pan.), tiek nematerialiojo (pavyzdžiui, patentų, patentinių teisių, licencijų, prekių ženklų, programinės įrangos ir pan.) ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

Tinkamomis finansuoti laikomos ir projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio turto, kurį projekto vykdytojas gavo neatlygintinai (dovanų, perdavimo, mainų būdu ar pan.) ar pasigamino, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų patirtos nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti tik kaip projekto vykdytojo, partnerio arba JP projekto vykdytojo nuosavas įnašas.

Jeigu pareiškėjas ar partneris visoms arba daliai projekto veiklų įgyvendinti numato samdyti paslaugų teikėją (-us), projekte turi būti aiškiai nurodyta, ar šioms veikloms vykdyti bus naudojamas pareiškėjo ar partnerio ilgalaikis turtas, kurio nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas prašoma kompensuoti. Jeigu prašoma kompensavimo, į perkamų paslaugų kainą negali būti įskaičiuojamos tokioms veikloms įgyvendinti reikalingo turto nuomos išlaidos.

Negali būti finansuojamos to paties turto įsigijimo, nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) išlaidos ir nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos.

10. APDOVANOJIMAI

Kai projekto ar jo dalies finansavimo forma yra apdovanojimas, jis skiriamas vadovaujantis Taisyklių VI skyriaus antrajame skirsnyje nustatyta tvarka. Apdovanojimų finansavimo formai priskiriami tie atvejai, kai rezultato, už kurį apdovanojama, sukūrimui nepatiriamos projekto išlaidos (ar nepiniginiai ištekliai), t. y. produkto kūrimas nefinansuojamas iš projekto lėšų. Jeigu rezultatas, už kurio pasiekimą norima apdovanoti (taikant apdovanojimo formą), buvo pasiektas finansuojant veiklas iš ES fondų ar kitų tarptautinės paramos lėšų, apdovanojimo už tokį rezultatą teikti negalima.

Pavyzdžiui, kaip atskira veikla projekte organizuojamas verslo planų konkursas. Verslumo gebėjimams ugdyti projekto vykdytojas prieš konkursą vykdo verslumo ir kūrybiškumo mokymus studentams ir dėstytojams. Po mokymų konkurso dalyviai vykdo savarankišką veiklą – generuoja verslo idėjas, kuria verslo planus (šioms veikloms vykdyti nenaudojamos projekto lėšos) pagal paskelbtas sąlygas. Išrenkami laimėtojai ir jiems skiriami apdovanojimai. Apdovanojimai – tinkamos finansuoti išlaidos, nes konkurso rezultatams pasiekti nebuvo naudojamos projekto lėšos.

Pavyzdžiui, projekto metu organizuojami mokymai – konkursas (projekto lėšomis apmokamos lektorių paslaugos, salės nuoma, įranga, rezultatui sukurti reikalingos medžiagos, apgyvendinimas), mokymų – konkurso metu studentai ir dėstytojai kuria konkurso sąlygose numatytus produktus (pvz., verslo planą), iš kurių yra išrenkami laimėtojai ir jiems teikiamos atminimo dovanėlės kaip prizai, jei projekto vykdytojas pagrindžia jų poreikį. Tokios atminimo dovanėlės yra tinkamos finansuoti išlaidos, tačiau tai nelaikoma apdovanojimų finansavimo forma, nes konkurso rezultatams pasiekti buvo naudojamos projekto lėšos.

11. PROJEKTO IŠLAIDŲ PAGRINDIMO DOKUMENTAI

Projekto išlaidų tinkamumui finansuoti pagrįsti projekto vykdytojas privalo pateikti administruojančiajai institucijai išlaidų pagrindimo dokumentus.

Išlaidų pagrindimo dokumentai:

- i. rangovų, paslaugų teikėjų ar prekių tiekėjų pateiktos sąskaitos faktūros;
- ii. perdavimo aktai;
- iii. darbo užmokesčio apskaitos dokumentai;
- iv. kelionių ir (ar) kiti dokumentai, kuriais pagrindžiamos patirtos išlaidos;
- v. banko arba kitos kredito įstaigos sąskaitos išrašai;
- vi. kasos pajamų ir išlaidų orderiai ir (ar) kiti dokumentai, kuriais įrodoma, kad buvo atliktas mokėjimas, ar jiems lygiaverčiai įrodomieji dokumentai, kuriais patvirtinamas ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio tapatumas;
- vii. dokumentai, kuriais įrodomas pasiektas tam tikras rezultatas, kai išlaidos apmokamos taikant fiksuotuosius projekto išlaidų vieneto įkainius;
- viii. dokumentai, kuriais įrodomas projekto veiklos vykdymas ir (arba) rezultato pasiekimas, kai išlaidos apmokamos taikant fiksuotąją projekto išlaidų sumą arba su išlaidomis nesiejamą projekto finansavimą.

Tais atvejais, kai išlaidoms pagrįsti teikiami duomenys pagal administruojančiosios institucijos parengtas suvestinių pažymų formas, administruojančioji institucija patikrina dalį visų pirminių tinkamų finansuoti išlaidų ir veiklų patvirtinimo dokumentų (toliau – pirminiai dokumentai) pagal atrankinės tinkamų finansuoti išlaidų patvirtinimo dokumentų patikros tvarką. Pirminiais dokumentais laikomi dokumentai, kurių duomenys įtraukti į suvestines pažymas, taip pat su deklaruojamais projekto dalyviais ir kitais rodikliais susiję dokumentai. Šis reikalavimas taikomas ir tais atvejais, kai suvestinės pažymos teikiamos pagrindžiant pagal fiksuotuosius įkainius deklaruotų vienetų skaičių ir rezultato pagal fiksuotąją sumą pasiekimą.

Nepriklausomai nuo projekto išlaidų tipo, reikalingi pateikti projekto išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai yra šie: mokėjimo nurodymai, sąskaitų išrašai, kasos išlaidų orderiai, kvitai (čekiai), valstybės išdo mokėjimo pavedimo turinys ar kiti lygiaverčiai dokumentai (prie išlaidų apmokėjimo įrodymo lygiaverčių dokumentų priskiriamas ir tarpusavio skolų užskaitymo aktas), taip pat kiti dokumentai (įskaitant projekto vykdytojo ir tiekėjo susirašinėjimą), kurie kartu įrodo netesybų (baudos, delspinigių) apskaičiavimo faktą ir dydį.

Atsižvelgiant į projekto išlaidų tipą, rekomenduojama teikti Rekomendacijų 5 lentelėje išvardytus galimus projekto išlaidas pagrindžiančius dokumentus. Konkrečius privalomus pateikti dokumentus nustato administruojančioji institucija, atsižvelgdama į reikalavimus projekto vykdytojui bei projekto išlaidų pobūdį.

5 lentelė. Rekomenduojami projekto išlaidas pagrindžiantys dokumentai (nebaigtinis sąrašas).

Projekto išlaidų tipas	Rekomenduojami projekto išlaidas pagrindžiantys dokumentai
Žemė	➤ žemės rinkos vertės nustatymo ataskaita (perkamos žemės);

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ turto rinkos vertės nustatymo ataskaita (perkant žemę su nugriauti skirtais statiniais); ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ žemės pirkimo–pardavimo sutartis arba žemės nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartis; ➤ žemės sklypo teisinės registracijos pažyma; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Nekilnojamasis turtas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ turto rinkos vertės nustatymo ataskaita; ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis arba nekilnojamojo turto nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartis; ➤ nekilnojamojo turto teisinės registracijos pažyma; ➤ turto atidavimo eksploatuoti aktas; ➤ nekilnojamojo turto draudimo dokumentai; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Darbai	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ rangos sutartys; ➤ atliktų darbų aktai ar jiems prilygstantys dokumentai (patvirtinti rangovo, užsakovo (arba jo įgalioto asmens) ir techninės priežiūros atstovo (kai techninė priežiūra yra privaloma pagal Statybos įstatymo reikalavimus), prekių perdavimo-priėmimo aktai (kai darbai vykdomi ūkio būdu); ➤ rangos sutarties šalių pasirašytas darbų perdavimo-priėmimo aktas; ➤ statybos užbaigimo komisijos statybos užbaigimo aktas (jeigu reikalaujama Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka) arba deklaracija apie statybos užbaigimą; ➤ pastato (kito statinio) teisinės registracijos pažyma; ➤ sukurto turto draudimo dokumentai; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Prekės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ sutartys su tiekėjais, sutarčių pakeitimai ir papildomi susitarimai; ➤ nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sutartys; ➤ prekių perdavimo–priėmimo aktai (jei numatyti sutartyje su tiekėju); ➤ prekių vežimo dokumentai (CMR); ➤ įrangos naujumą įrodantys dokumentai (tiekėjo deklaracija ar pan.);

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ įvedimo į eksploataciją aktai; ➤ patentai, licencijos, sertifikatai, nuosavybės teisės įrodymo dokumentai; ➤ įsigyto turto draudimo nuo visų rizikų dokumentai ir draudimo apmokėjimo dokumentai; ➤ nurašymo aktai (nurašant trumpalaikį turtą) tais atvejais, kai nėra kitų būdų įsitikinti, kad veikla yra įgyvendinama (pvz. mokslinių tyrimų atveju); ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.
Paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ sutartys su paslaugų teikėjais (įskaitant autorines sutartis, paslaugų (civilines) sutartis su mažųjų bendrijų vadovais); ➤ paslaugų ar autorinių kūrinių perdavimo–priėmimo aktai ar kiti dokumentai, jei sutartyje nurodyta kita perdavimo–priėmimo forma; ➤ sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai; ➤ draudimo įmonių suteiktų garantijų, laidavimo raštų arba laidavimo draudimo paslaugų, kurios numatytos pagal sutarčių su paslaugų teikėjais sąlygas, išlaidoms pagrįsti: finansų įstaigų ar draudimo įmonių išduodami garantijų raštai, laidavimo raštai ar draudimo polisai (turi būti teikiami ir faktinio apmokėjimo patvirtinimo dokumentai). ➤ tarpiniai ir galutiniai produktai, jų elektroninės versijos, jeigu jų paprašo administruojančioji institucija; ➤ produkto kokybės patvirtinimo dokumentai; ➤ kiti projekto veiklų įvykdymo pagrindimo dokumentai, jeigu taikoma (pavyzdžiui, mokymų (renginių) išlaidoms pagrįsti: mokymų grafikas, mokymų (renginio) dalyvių sąrašas su parašais kiekvieną renginio dieną, nuotolinių mokymų (renginių) dalyvių dalyvavimą patvirtinantis dokumentas, mokymų baigimo pažymėjimas (arba pažymėjimų išdavimo žurnalo kopija ir baigimo pažymėjimo pavyzdys, kai projekto vykdytojas pats organizuoja mokymus ir turi leidimą išduoti pažymėjimus), mokymų dalijamoji medžiaga, mokymų darbotvarkė, nedalyvavimo mokymuose pateisinimo dokumentai, projekto vykdymo pažyma, kurioje detalizuojamos renginių organizavimo išlaidos).
Darbo užmokestis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokumentai, kuriuose nustatomos asmenų darbo funkcijos ir darbo užmokestis, t. y. darbo sutartys arba, jei darbo sutartis nėra sudaroma: <ul style="list-style-type: none"> – projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl darbuotojų paskyrimo dirbti įgyvendinant projektą (jei taikoma organizacijoje, kuriame turėtų būti nurodytos darbuotojo pareigos įgyvendinant projektą, projekto numeris ir (arba) pavadinimas,

	<p>darbo užmokestis arba jo apskaičiavimo tvarka, įsakymai dėl priedų ar priemonų skyrimo);</p> <p>– jei deklaruojamas mažosios bendrijos nario darbo užmokestis – mažosios bendrijos steigimo sutartis, jei deklaruojamas mažosios bendrijos vadovo darbo užmokestis – civilinė (paslaugų) sutartis, sudaroma su mažosios bendrijos vadovu, jeigu šios sutartys nebuvo pateiktos PJP vertinimo metu;</p> <p>– jei deklaruojamas individualios įmonės savininko darbo užmokestis – individualios įmonės nuostatai, arba darbo arba civilinė sutartis, jei įmonės vadovas nėra įmonės savininkas;</p> <p>– jei deklaruojamas ūkinės bendrijos narių darbo užmokestis – bendrosios jungtinės veiklos sutartis.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dokumentiniai įrodymai apie asmenų įgyvendinant projektą išdirbtą darbo laiką (pavyzdžiui, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai ar laikaraščiai); ➤ darbo užmokesčio apskaitos dokumentai; ➤ suvestinė pažyma dėl darbo užmokesčio apskaičiavimo ir išmokėjimo; ➤ dokumentai, kuriais pagrindžiamas darbuotojo darbo funkcijų atlikimas: pareigybių aprašymai, kuriuose nurodytas darbas įgyvendinant projektą (kai pirmą kartą deklaruojamas asmens darbo užmokestis); ➤ kai deklaruojamos darbo užmokesčio išlaidos, skirtos sumokėti už galutinių produktų sukūrimą, – galutiniai produktai, jų elektroninės versijos, gali būti prašomi kokybės patvirtinimo dokumentai (pagal nustatytą organizacijos vidaus tvarką parengti arba išorinių institucijų (ekspertų) pateikti dokumentai).
Išmokos projekto dalyviams	<ul style="list-style-type: none"> ➤ išmokų apskaičiavimo dokumentai ir (ar) kiti administruojančios institucijos reikalaujami dokumentai, atsižvelgiant į išmokos pobūdį. ➤ suvestinės pažymos.
Kelionės ir komandiruotės	<ul style="list-style-type: none"> ➤ projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl darbuotojų komandiruočių, kuriame turėtų būti nurodytas komandiruojamas asmuo, komandiruotės tikslas, trukmė, vieta, numatomos apmokėti išlaidos; ➤ komandiruočių išlaidų suvestinė pažyma; ➤ komandiruočių į užsienį: kelionės rezultato pagrindimo dokumentas – kelionės ataskaita (asmeninė arba bendra visai grupei), seminaro išklauso (dalyvio) pažymėjimas, seminaro (renginio) programa ar kt., priklausomai nuo kelionės tikslo; ➤ pirkimo ir pirkimo procedūrų dokumentai; ➤ vykstančiųjų į užsienį kelionės draudimo dokumentai, vizos; ➤ avanso apskaitos arba lygiaverčiai įrodomieji dokumentai;

- sąskaitos faktūros ar lygiaverčiai įrodomieji dokumentai;

bei papildomai:

keliaujant viešuoju transportu:

- kelionės bilietai (elektroniniai kelionės bilietai).

keliaujant automobiliu:

- automobilio nuomos (panaudos) sutartis;
- projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas ar potvarkis dėl degalų sunaudojimo normų patvirtinimo;
- automobilio kelionės lapai arba kiti lygiaverčiai įrodomieji dokumentai.

Nusidėvėjimas (amortizacija)

- ilgalaikio turto apskaitos kortelė konkrečiam nusidėvėjimo laikotarpiui;
- pirmą kartą prašant pripažinti išlaidas tinkamomis finansuoti (jeigu šios informacijos nėra pateikiama ilgalaikio turto apskaitos kortelėje):
 - projekto vykdytojo ar partnerio pažyma, kurioje nurodoma, iš kokių lėšų buvo įsigytas nusidėvėjęs turtas, ir įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, kuria turtas buvo užregistruotas projekto vykdytojo ar partnerio apskaitoje (arba turto įsigijimo dokumentai);
 - turto atidavimo eksploatuoti aktas;
 - projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas dėl ilgalaikio turto priskyrimo projektui;
- projekto vykdytojo ar partnerio vadovo įsakymas dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodikos, turto priskyrimo ilgalaikiam turtui.

Projektų išlaidas apmokant supaprastintai, teikiami išlaidų patvirtinimo dokumentai nurodomi Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių nustatymo apraše ir (arba) projektų finansavimo sąlygų apraše, taip pat projekto sutartyje.

Jeigu administruojančioji institucija vykdo atrankinę dokumentų patikrą, ji informuoja projekto vykdytoją apie šiai patikrai atlikti reikalingus pateikti dokumentus.

12. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Nepažeidžiant Taisyklėse nustatytų projektų bendrųjų ir specialiųjų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimų, projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI, gali būti nustatomi griežtesni projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimų atitikties ribojimai. Šių ribojimų taikymo galimybę nustato Taisyklių 297 punktas.

Projektų išlaidos, kurioms Taisyklėse ir projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI nenustatyti papildomi ribojimai, laikomos atitinkančiomis projektų išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimus.